Junior

SCAUNUL BUNICULUI

Nathaniel HAWTHORNE

Solaris

Junior

SCAUNUL BUNICULUI

Nathaniel HAWTHORNE

Junior

SCAUNUL BUNICULUI

Nathaniel HAWTHORNE

Solaris

Junior

SCAUNUL BUNICULUI

Solaris

Nathaniel HAWTHORNE

NATHANIEL HAWTHORNE

Scaunul Bunicului

ÎNTREAGA POVESTE A BUNICULUI ŞI A

SCAUNULUI SĂU

sau

ÎNTÂMPLĂRI ADEVĂRATE DIN ISTORIA NOII

ANGLII, 1620-1808

Editura ALDO PRESS

2004

NATHANIEL HAWTHORNE

The Grandfather's chair

Editor ALDO PRESS, Bucureşti

Informaţii, comenzi ramburs, comenzi

pentru editare şi tipărire de cărţi şi broşuri

OP 76, CP 161, Bucureşti, 062590

Tel./Fax 4341750;

Email aldopress@rdsmail.ro

www.aldopress.ro

ISBN eBOOK: 978-973-701-129-9

ISBN 973-701-005-1

PREFAȚA AUTORULUI

În scrierea acestui masiv tom, dorința autorului a fost să descrie personajele eminente şi evenimentele remarcabile din analele noastre, într-o asemenea manieră încât TINERII să ajungă să le cunoască din plăcere. În acest scop, în timp ce în aparență relatează aventurile unui scaun, autorul îşi dă silința să urmeze un fir distinct şi continuu de istorie autentică. Scaunul trece de la un personaj la altul, ajungând la cel despre care scriitorul consideră că tânărul cititor ar trebui să aibă idei vii şi familiare, şi ale căror vieți şi fapte îl ajută să zugrăvească cât mai pitoresc tabloul acelor vremuri. Cu pas ferm, ca de stejar, se târăşte cu sârguință de la o scenă la alta, părând că se împiedică mereu în drum, cu cea mai nevinovată mulțumire, oricând un personaj istoric are nevoie de un scaun.

Nu există nici o cale prin care umbrele nelămurite ale bărbaților şi femeilor dispăruți să prindă viață, decât legând închipuirea lor de imaginea casnică a unui scaun de lângă foc. Ceea ce ne face să simțim că aceste personaje istorice aveau o viață de familie şi nu erau înconjurate doar de veşmintele reci ale activității lor exteri-oare, pe care suntem tentați să o asimilăm cu existența lor. Dacă autorul va reuşi să redea acestea înseamnă că a realizat un lucru de seamă.

Lăsându-i la o parte pe Bunic şi pe ascultătorii săi şi trecând peste aventurile scaunului, care formează mecanismul aestei narațiuni, nimic din paginile următoare nu poate fi considerat ficțiune. E adevărat că autorul şi-a asumat câteodată dreptul de a umple contururile istoriei cu detalii din imaginația sa, dar care, speră el, nu pângăresc şi nici nu denaturează adevărul. Credința sa este că această povestire nu va fi considerată a exprima idei şi fapte de care cititorul va simți apoi nevoia să-şi curețe mintea.

Marea îndoială a autorului este dacă a reuşit să scrie o carte ce poate fi citită de cei din clasa căreia i-a destinat-o. A face această narațiune plină de viață şi amuzantă pentru copii, cu materialul rigid pe care îl constituie sumbrii şi

asprii puritani, împreună cu descendenții lor e la fel de greu ca a fabrica jucărioare delicate din granitul şi stâncile pe care s-a ridicat Noua Anglie.

PARTEA I

CAPITOLUL I. BUNICUL, COPIII ŞI SCAUNUL

BUNICUL îşi petrecu întreaga după-amiază şezând în vechiul său fotoliu, în timp ce copiii îşi vedeau de jocurile lor, câteodată mai departe, altădată mai aproape de el. Uneori s-ar fi putut spune că Bunicul doarme, dar, şi când îşi ținea ochii închişi, gândurile sale erau cu micuții ce se jucau printre florile şi boschetii din grădină.

Auzi vocea lui Lawrence, ce pusese stăpânire pe un morman de crengi uscate, pe care grădinarul le tăiase din pomii fructiferi, şi din care construia acum o căsuță pentru verişoara sa Clara şi pentru el. Auzi şi vocea veselă a Clarei, în timp ce plivea şi uda stratul de flori ce îi fusese dat să fie numai al ei. Ar fi putut să numere fiecare pas pe care Charlie îl făcea împingând roaba de-a lungul aleii cu pietriş. Şi, chiar dacă Bunicul era bătrân, cu părul nins, inima îi tresăltă de bucurie atunci când Alice intră în încăpere vioaie ca un fluturaş. Se jucase pe rând cu fiecare copil, iar acum îl făcu pe Bunic tovarăşul său de joacă, găsind că era cel mai amuzant dintre toți.

Până la urmă copiii obosiră de atâta joacă, pentru că o după-amiază de vară poate părea câteodată celor tineri la fel de lungă ca o întreagă viață. Astfel că intrară în casă şi se adunară în jurul scaunului uriaş al Bunicului. Micuța Alice, ce nu avea mai mult de cinci ani, profită de avantajul de a fi cea mai mică şi se cățără pe genunchii lui. Era o adevărată încântare să priveşti copilul frumos, cu bucle de aur, ce şedea în poala bătrânului şi să te gândeşti că, oricât de diferiți ar fi fost, aceleaşi bucurii le înveseleau inima.

— Bunicule, zise micuța Alice, rezemându-şi capul de brațul său, sunt foarte obosită! Trebuie să-mi spui o poveste ca să adorm!

— Asta nu-i prea plăcut pentru un povestitor, îi răspunse Bunicul zâmbind. Cred că ar fi mai mulțumit dacă ar reuşi să țină treji ascultătorii.

— Dar mai suntem şi noi aici, Lawrence, Charlie şi cu mine! strigă Clara, care avea de două ori vârsta lui Alice. Noi trei vom rămâne treji şi vom asculta cu atenție! Te rugăm, Bunicule, spune-ne povestea scaunului acela vechi, cu înfățişare ciudată!

Scaunul pe care stătea Bunicul era făcut din lemn de stejar ce se înnegrise o dată cu trecerea timpului, dar care fusese frecat şi lustruit până când căpătase strălucire de mahon. Era foarte mare şi greu, iar spătarul său se ridica mult deasupra capului alb al Bunicului. Pe spătar erau sculptate flori, frunze şi alte lucruri, la care copiii priveau de multe ori, fără să înțeleagă însă ce înseamnă. În vârful spătarului, deasupra capului Bunicului, se găsea un soi de cap de leu, cu un rânjet atât de sălbatic încât aproape te aşteptai să-şi arate colții şi să scoată un răget.

Copiii şi-l aminteau pe Bunic stând în acel scaun dintotdeauna. Probabil, cei mai mici dintre ei credeau că el şi scaunul veniseră pe lume împreună şi că întotdeauna fuseseră la fel de bătrâni ca acum. În acele vremuri era la modă ca doamnele să-şi împodobească saloanele cu cele mai vechi şi bizare scaune cu putință. Verişoara Clara credea că, dacă aceste doamne ar fi văzut vechiul scaun al Bunicului, l-ar fi considerat mai valoros decât toate celelalte laolaltă. Se întreba dacă nu cumva e mai bătrân decât Bunicul însuşi şi îşi dorea tare mult să afle istoria lui.

— Haide, Bunicule, povesteşte-ne despre scaun! îl rugă ea din nou.

— Ei bine, copilă, îți pot spune multe şi minunate povestiri despre acest scaun. Poate şi vărului tău Lawrence i-ar plăcea să le audă. Ar afla câte ceva despre istoria şi oamenii de seamă ai țării sale, lucruri pe care nu le-a citit în cărțile de la şcoală.

Vărul Lawrence era un băiat de doisprezece ani, un şcolar isteț, în care începea să iasă la iveală o timpurie sensibilitate şi înțelepciune matură. Imaginația sa tânără se însuflețí la gândul că va afla aventurile acestui antic scaun. Privi nerăbdător către Bunic şi chiar şi Charlie, un băiețel vioi şi neastâmpărat de nouă ani, se aşeză jos pe covor hotărând să tacă cel puțin zece minute, dacă povestea avea să dureze atât de mult.

În acest timp Alice adormise deja, astfel că Bunicul, mulțumit de aşa un public atent, începu să vorbească despre lucruri demult întâmplate.

CAPITOLUL II. PURITANII ŞI LADY ARABELLA

DAR, înainte de a le povesti aventurile scaunului, Bunicul găsi de cuviinţă să le vorbească despre împrejurările ce au dus la colonizarea primei aşezări din Noua Anglie, căci în curând va deveni evident că povestea scaunului nu poate fi spusă fără să aflăm şi multe lucruri despre istoria acestei ţări.

Astfel, Bunicul le vorbi despre puritani, căci aşa se numeau acele persoane care credeau că e un păcat să urmeze anumite obiceiuri şi practici ale bisericii Angliei. Aceşti puritani au suferit atât de multe persecuţii încât, în 1620, mulţi dintre ei au trecut în Olanda, trăind acolo zece, doisprezece ani în Amsterdam sau Leyden. Însă se temeau că, dacă mai rămân mult acolo, vor înceta să mai fie englezi şi vor împrumuta toate obiceiurile, ideile şi sentimentele olandezilor. Din acest motiv, în anul 1620 s-au îmbarcat la bordul corăbiei “Mayflower” şi au traversat oceanul, până pe ţărmurile lui Cape Cod. Acolo s-au stabilit, botezând aşezarea Plymouth, care, deşi face acum parte din Massachusetts, a fost multă vreme o colonie de sine stătătoare. Şi astfel a luat naştere cea mai timpurie aşezare a puritanilor în America.

În acest timp, puritanii ce rămăseseră în Anglia au continuat să sufere cumplite persecuţii din cauza ideilor lor religioase. Au început să caute un loc în care să se poată închina lui Dumnezeu, nu aşa cum credeau regele sau episcopii că e bine, ci cum le dicta conştiinţa. Când fraţii lor plecaseră din Olanda către America, aceştia au rămas cu speranţa că vor găsi şi ei refugiu din calea persecuţiilor. Câţiva gentlemeni cumpăraseră o întindere de pământ pe coasta golfului Massachusetts şi obţinuseră o cartă de la regele Carol, prin care erau autorizaţi să facă legi pentru colonişti. În anul 1628, au trimis câţiva oameni, cu John Endicott în frunte, să pună la punct o plantaţie la Salem. Peter Palfrey, Roger Conant şi alţi câţiva construiseră case acolo încă din 1626 şi pot fi consideraţi întemeietorii acestui vechi oraş. Mulţi alţi puritani se pregăteau să-l urmeze pe Endicott.

— Şi acum ajungem la scaun, dragii mei copii! zise Bunicul. Se pare că acest scaun a fost făcut dintr-un stejar ce creştea în parcul contelui englez Lincoln, acum două sau trei secole. La începuturi probabil că trona în sala castelului contelui. Vedeți cămaşa de zale a familiei Lincoln sculptată pe spătar? Dar când fiica sa, domnița Arabella, s-a căsătorit cu un anumit domn Johnson, contele i-a dat ei acest valoros scaun.

— Cine era domnul Johnson? întrebă Clara.

— Era un gentilom cu o avere considerabilă, ce împărtăşea credințele religioase ale puritanilor, răspunse Bunicul. Şi cum gândea la fel ca ei, s-a hotărât să trăiască şi să moară alături de ei. În consecință, în luna aprile 1630, îşi părăsi căminul său confortabil şi se îmbarcă împreună cu lady Arabella la bordul unei corăbii ce se îndrepta către America.

Cum Bunicul era întrerupt foarte des cu întrebări şi observații de către tinerii săi ascultători, credem că e de preferat să nu amintim toată această flecăreală, pentru că nu prezintă importanță pentru povestirea noastră. Cu greu am reconstituit exact ceea ce a spus Bunicul şi prezentăm în continuare cititorilor noştri, pe cât posibil cu propriile cuvinte, povestea domniței Arabella.

Corabia pe care se îmbarcaseră domnul Johnson şi soția sa, luând şi scaunul Bunicului cu ei, era botezată “Arabella”, în onoarea domniței. Zece sau douăsprezece vase, cu multe sute de pasageri la bord, părăsiră Anglia cam în acelaşi timp, căci o mulțime de oameni, nemulțumiți de stăpânirea regelui şi persecutați de episcopi, se îngrămădeau către Lumea Nouă. Una dintre corăbii era chiar “Mayflower”, cea care îi dusese pe pelerinii puritani la Plymouth. Iar acum, copii, aş vrea să vă închipuiți în cabina vasului “Arabella”, căci dacă puteți vedea pasagerii la bordul corăbiei, puteți simți ce binecuvântare şi onoare erau pentru Noua Anglie să aibă parte de asemenea colonişti. Erau bărbați şi femei din cei mai de seamă.

Printre pasageri era şi John Winthrop, care îşi vânduse averea din moşi-strămoşi şi acum se pregătea să-şi întemeieze un nou cămin în sălbăticie, împreună cu soția şi copiii săi. Avea carta de la rege şi fusese numit întâiul guvernator al Massachusettsului. Imaginați-vă un om grav cu o înfățişare binevoitoare, îmbrăcat într-un costum din catifea neagră, cu un guler cu

pliuri în jurul gâtului şi o barbă ascuțită. Mai era cu ei un preot ce predica Evanghelia, pe care episcopii englezi o interziseseră, care ştia că în pădurile Americii va fi liber să predice şi să se roage. Era îmbrăcat cu o haină lungă, neagră, numită pelerină genoveză, cu o glugă din catifea neagră, aşa cum purtau aproape toți clericii puritani. Îi însoțea şi Sir Richard Saltonstall, unul dintre cei care plănuiseră întemeierea acestei noi colonii. Acesta se întoarse repede în țară, însă urmaşii săi rămaseră în Noua Anglie, iar numele familiei lui Sir Richard este la fel de respectat acum ca în acele vremuri.

Nu doar aceştia despre care am pomenit, ci încă mulți alți oameni înstăriți şi preoți pioşi se aflau la bordul "Arabellei". Unul îşi părăsise castelul în care trăiseră toți înaintaşii săi; altul îşi abandonase parohia sobră într-un sătuc din Anglia; alții veneau de la Universitatea Oxford sau de la Cambridge, acolo unde dobândiseră o mare faimă pentru ştiința lor; şi iată-i pe toți aventurându-se pe marea capricioasă şi plină de pericole în căutarea unui cămin ce părea mult mai înspăimântător decât marea însăşi. Alături de ei era şi lady Arabella, aşezată pe scaunul său, cu o expresie blândă pe față, dar părând mult prea palidă şi plăpândă să reziste greutăților din sălbăticie.

În fiecare dimineață şi seară, lady Arabella îi ceda locul său de pe scaun unuia dintre preoți, care se aşeza şi citea pasaje din Biblie tovarăşilor săi. Şi astfel, cu rugăciuni, vorbe pioase şi cântece religioase, pe care briza li le culegea de pe buze, împrăştiindu-le peste vasta pustietate de apă, îşi urmară călătoria, intrând în portul din Salem în luna iunie.

La acea vreme erau doar şase sau şapte locuințe în oraş şi acestea erau nişte cocioabe nenorocite, cu acoperiş de paie şi horn de lemn. Pasagerii de pe corăbii îşi ridicau fie colibe din scoarță de copac şi crengi, fie îşi întindeau corturi din pânză, până reuşeau să-şi asigure un adăpost mai bun. Mulți dintre ei au plecat să formeze o nouă colonie la Charlestown. S-a găsit de cuviință că e mai bine ca lady Arabella să rămână o vreme în Salem şi probabil că a fost invitată ca oaspete de familia lui John Endicott. Acesta era supraveghetorul plantației şi avea cea mai confortabilă casă pe care noii veniți o văzuseră de când părăsiseră Anglia. Acum, copii, imaginați-vă scaunul Bunicului în mijlocul acestei noi scene!

Să presupunem că ne aflăm în mijlocul unei zile fierbinți de vară şi că fereastra cu zăbrele de la casa domnului Endicott este larg deschisă. Lady Arabella, arătând mai palidă decât era la bordul corăbiei, stă aşezată în scaun şi se gândeşte tristă la îndepărtata Anglie. Se ridică şi se îndreaptă către fereastră. Acolo, printre straturi de pământ cultivat şi lanuri de porumb, vede cocioabele amărâte ale coloniştilor şi încă şi mai jalnicele corturi ale pasagerilor debarcați de pe vase. De jur-împrejur se întinde pădurea posomorâtă de pini, ce-şi aruncă umbra întunecată peste întreg ținutul şi peste inima acestei nefericite doamne.

Toți locuitorii micului sat muncesc. Unul defrişează o bucată de pământ de la marginea pădurii, altul crapă cu securea un trunchi de copac ca să-şi construiască o locuință, un al treilea pliveşte în lanul său de porumb indian. Din pădure iese un vânător târând după el ursul pe care l-a împuşcat şi strigând vecinilor să vină să-l ajute. Un bărbat se duce pe malul mării, cu o cazma şi o găleată, să sape după nişte scoici, căci acesta era unul dintre felurile de mâncare cele mai consumate de primii colonişti. Pe ici, pe colo, vedeai două sau trei siluete întunecate, înveşmântate cu mantii de blană, cu ornamente din os atârnându-le din urechi, înarmate cu arc şi săgeți cu vârf de cremene. Aceştia erau câțiva indieni, veniți împreună cu şeful lor să observe ce lucrau oamenii albi. Acum, de pe pajişte se înalță un strigăt ce vesteşte că o haită de lupi atacase un vițel şi fiecare bărbat îşi înhață puşca sau sulița şi fuge în urmărirea fiarei.

Biata lady Arabella priveşte toate aceste lucruri şi simte că Lumea Nouă e potrivită doar pentru oamenii puternici şi îndrăzneți. N-ar fi trebuit să fie aici decât cei ce se pot lupta cu animalele sălbatice şi cu oamenii sălbatici, care pot înainta prin pustietate pe frig sau pe zăpuşeală şi care au inima îndeajuns de puternică pentru a trece peste toate greutățile şi pericolele. Dar ea nu făcea parte dintre aceştia. Spiritul ei blând şi timid se închise şi mai mult în ea şi, plecând de la fereastră, se aşeză pe scaunul uriaş, gândindu-se unde în sălbăticie îi vor săpa prietenii săi mormântul.

Domnul Johnson plecase, împreună cu guvernatorul Winthrop şi majoritatea celorlalți pasageri, la Boston, unde vroia să construiască o casă pentru lady Arabella şi pentru el. Bostonul era atunci o regiune acoperită de păduri sălbatice şi avea chiar mai puțini locuitori decât Salemul. Pe durata absenței

soțului ei, sărmana lady Arabella se simțea din ce în ce mai slăbită şi cu greu mai era capabilă să se ridice de pe scaun. De câte ori John Endicott îi observa mâhnirea, îi adresa cuvinte de încurajare:

— Înveseliți-vă, doamnă! În scurt timp veți iubi această sălbăticie la fel de mult ca mine!

Dar inima lui Endicott era tare şi rezistentă ca oțelul şi nu putea înțelege de ce inima unei femei nu ar putea fi la fel.

Totuşi îi vorbea cu multă blândețe doamnei şi apoi pleca grăbit să-şi are lanul de porumb, să pună pomi fructiferi, să se târguiască cu indienii pentru nişte blănuri sau poate să spravegheze construirea vreunei fortărețe. De altfel, fiind şi judecător, trebuia de multe ori să pedepsească vreun leneş sau vreun răufăcător, ordonând să fie pus la stâlp şi biciuit. De multe ori, aşa cum era obiceiul în acele vremuri, el şi domnul Higginson, pastorul din Salem, aveau lungi discuții religioase. Astfel că John Endicott era un om foarte ocupat şi nu avea timp de regrete pentru țara lui de baştină. Considera că Lumea Nouă şi munca pe care trebuia s-o facă acolo i se potrivesc, astfel că era hotărât să o ducă la bun sfârşit.

Cât de mare era diferența, dragii mei copii, între bărbatul puternic, curajos şi plin de energie şi delicata lady Arabella, care se ofilea ca o floare în umbra pădurii! De multe ori scaunul rămânea acum gol, căci lady Arabella era mult prea slăbită ca să se ridice din pat.

Între timp, soțul său găsise locul în care urmau să-şi ridice locuința. Se întoarse din Boston la Salem, călătorind prin păduri pe jos şi învățând să se descurce pe măsură ce înainta. Inima lui tânjea să-i povestească cât mai repede soției sale despre locul pe care îl alesese pentru căminul lor. Dar când îi văzu obrajii palizi şi traşi, şi cât de slăbită era, şi-a dat seama că ea nu-şi va mai găsi odihna decât într-o lume mai bună. Din fericire, drumul către Cer era acelaşi, şi în sălbăticia păgână în care se aflau, şi în țara creştină de unde veniseră. Astfel, la doar o lună după ce ajunseseră acolo, blânda lady Arabella se stinse. Îi săpară mormânt în pământul virgin, cu rădăcinile pinilor lovindu-se de cazmale, iar după doi ani de când trupul ei se odihnea acolo, un întreg oraş răsărise în jurul ei şi o biserică de piatră fusese construită în acel loc.

Charlie, încă de la începutul acestei povestiri, se urcase călare peste bastonul bunicului şi plecase fără să se întoarcă încă. Un băiat atât de mare s-ar fi ruşinat să călărească un băț. Dar Lawrence şi Clara ascultaseră cu atenție şi se întristaseră auzind povestea delicatei doamne care venise de atât de departe şi-şi dăduse sufletul atât de curând. Bunicul credea că micuța Alice era adormită, dar către sfârşitul povestirii, aruncându-şi ochii către ea, văzu că ochii ei albaştri erau larg deschişi şi-l urmăreau cu multă atenție. În ei se strânseseră lacrimi, ca roua pe o floare delicată, dar când bunicul încetă să vorbească, un zâmbet răsări pe fața ei.

— O, probabil că doamna a fost foarte fericită să ajungă în Ceruri! exclamă micuța Alice.

— Bunicule, ce s-a întâmplat cu domnul Johnson? întrebă Clara.

— Inima lui a fost sfâşiată de durere, răspunse Bunicul, şi a murit la Boston, o lună după ce soția sa se stinsese. A fost îngropat pe bucata de pământ unde vrusese să ridice casa pentru el şi soția sa. Acolo unde ar fi trebuit să le fie căminul era acum mormântul său.

— N-am auzit niciodată o poveste atât de tristă! zise Clara.

— Oamenii îl iubiseră şi îl respectaseră pe domnul Johnson atât de mult, continuă Bunicul, încât dorința multora era să fie înmormântați, atunci când vor muri, cât mai aproape de locul în care se odihnea bărbatul de seamă. Şi astfel acel câmp deveni primul cimitir din Boston. Când treci pe strada Tremont, pe lângă Capela Regilor, vezi un cimitir cu multe pietre funerare şi monumente vechi. Acesta este câmpul domnului Johnson.

— Ce lucru trist, observă Clara, ca primul lucru pe care îl face un colonist în Lumea Nouă să fie un cimitir!

— Poate, zise Lawrence, că dacă n-ar fi fost nevoie să facă cimitire acolo, după câțiva ani s-ar fi întors în Anglia.

Bunicul se uită către Lawrence, să vadă dacă îşi dă seama ce adevăr profund rostise.

CAPITOLUL III. O ZI PLOIOASĂ

Nu la mult timp după ce Bunicul începuse povestea marelui scaun, se nimeri să plouă într-o zi. Prietenul nostru Charlie, după ce asurzi întreaga casă cu bătăi de tobă şi strigăte zgomotoase, după ce goni pe scări în sus şi-n jos, răsturnând scaune în drumul său şi făcând tărăboi, începu să simtă că liniştea dintre uşile închise era de nesuportat pentru el. Dar, cum ploaia cădea ca un potop, micuțul era prizonier fără speranță şi acum privea trist pe fereastră, gândindu-se dacă nu cumva soarele s-ar putea stinge de pe cer de la atâta apă.

Charlie se săturase deja de activitățile mai puțin energice ale celorlalți copii, care aveau acum ocupații ce nu admiteau prezența lui. Lawrence era aşezat confortabil lângă raftul de cărți, citind, nu pentru prima oară, “Visul unei nopți de vară”. Clara făcea şiruri de mătănii pentru o măicuță, ce trebuia să participe la târgul de la Bunker Hill şi să ajute la ridicarea unui monument. Micuța Alice stătea pe un scăunel lângă Bunic, cu o carte cu poze în mână şi la fiecare ilustrație, copilul îi spunea Bunicului o poveste. Nu citea din carte, căci micuța Alice nu se pricepea prea bine la acest lucru, ci îi spunea povestea aşa cum şi-o imagina ea.

Charlie era prea mare ca să-i mai bage în seamă poveştile lui Alice, deşi Bunicul asculta cu mult interes. De multe ori, în mintea şi în închipuirea unui copil există lucruri pe care îți trebuie o viață să le înțelegi. Dar Charlie considera că, dacă trebuie să fie spusă o poveste, atunci să o facă Bunicul, şi nu Alice.

— Bunicule, vreau să-mi povesteşti despre scaun! zise el.

Bunicul îşi aduse aminte că Charlie plecase în galop pe la mijlocul poveştii bietei lady Arabella şi nu ştiu dacă ar fi considerat că merită să povestească alte întâmplări doar pentru un ascultător atât de puțin atent cum era Charlie, însă Lawrence îşi lăsă jos cartea şi repetă rugămintea. Clara îşi trase şi ea scaunul mai aproape de Bunic, iar micuța îşi închise numaidecât cartea cu

ilustrații şi îşi aținti privirile pline de nerăbdare către Bunic. Acum nu putea să-i mai dezamăgească.

Le vorbi despre mai mulți oameni ce avuseseră un rol în colonizarea țării noastre şi care erau vrednici de a fi pomeniți, dacă am avea loc să scriem despre toți. Printre ei, Bunicul vorbi despre faimosul Hugh Peters, un preot care propovăduia scriptura, ce făcuse mult bine locuitorilor din Salem. Domnul Peters se întorsese apoi în Anglia, unde a fost capelan pentru Oliver Cromwell, dar Bunicul nu le spuse copiilor ce s-a ales cu acest om drept şi harnic. De fapt ascultătorii săi erau curioşi să audă mai multe despre istoria scaunului.

— După moartea domnului Johnson, zise el, scaunul a intrat în posesia lui Roger Williams. Acesta era un preot ce ajunsese în Salem şi se stabilise acolo în 1631. Fără nici o îndoială că acest om cuvios petrecuse multe ore de lectură pe acest scaun, pregătindu-şi cu migală o predică sau citind vreo carte profundă de teologie, până când întunericul nopții se lăsa peste el fără să-şi dea seama. În acele vremuri, cum nu erau prea multe lămpi sau lumânări, oamenii obişnuiau să citească sau să lucreze la lumina unor torțe cu păcură de pin. Pentru învățații din Noua Anglie acestea țineau locul uleiului de ars.

Bunicul continuă să le vorbească despre Roger Williams, spunându-le copiilor mai multe amănunte, pe care noi nu avem spațiul necesar pentru a le reproduce.

CAPITOLUL IV. VREMURI TULBURI

— ROGER Williams, începu Bunicul, nu a păstrat scaunul prea mult. Părerile lui religioase şi cetăţeneşti se deosebeau din multe puncte de vedere de cele ale conducătorilor şi clericilor din Massachusetts. Înțelepții acelor vremuri credeau că țara nu poate funcționa cum trebuie decât dacă toți locuitorii ei gândeau şi simțeau la fel.

— Oare mai gândeşte cineva aşa în zilele noastre, Bunicule? întrebă Lawrence.

— Poate că mai sunt vreo câțiva care să gândească aşa, zise Bunicul, dar nu mai au puterea de a-şi sprijini convingerile, aşa cum aveau magistrații şi preoții în zilele lui Roger Williams. Ei aveau puterea de a lipsi un om de propria casă şi de a-l goni din mijlocul lor în căutarea unui nou loc în care să se stabilească. Aşa s-a întâmplat şi cu Roger Williams care, fiind surghiunit în 1634, a plecat mai întâi către colonia Plymouth, însă acolo oamenii aveau aceleaşi idei ca aceia din Massachusets şi nu a fost suportat prea mult nici aici. Astfel că Roger Williams şi-a luat lucrurile şi a pornit prin pădure unde, după ce a făcut o înțelegere cu indienii, a pus bazele unei plantații numite Providence.

— Eu am fost la Providence cu trenul! strigă Charlie. Nu faci decât două sau trei ore până acolo.

— Da, Charlie, îi răspunse Bunicul, dar când Roger Williams călătorea prin acele locuri, peste dealuri şi văi, prin păduri greu de străbătut, peste mlaştini şi râuri, era un drum ce dura mai multe zile. Ei bine, micuța sa plantație este acum un oraş înfloritor, ai cărui locuitori îl venerează pe Roger Williams. Numele lui stă pe buzele tuturor, pentru că îl văd mereu inscripționat pe polițele de la bancă. Cât s-ar fi minunat bunul preot dacă i s-ar fi spus că numele său va denumi BANCA ROGER WILLIAMS!

— Când a fost gonit din Massachusetts, zise Lawrence, şi şi-a început călătoria prin pădure, simțea probabil că se îndepărtează de prezența tuturor

oamenilor. Şi totuşi, acum toată lumea a auzit de el şi îl va păstra în amintire pentru totdeauna.

— Da, răspunse Bunicul, de multe ori se întâmplă ca proscrişii unei generații să fie apoi considerați de generația următoare ca fiind cei mai înțelepți şi cei mai de seamă dintre oameni. Cea mai sigură faimă este cea care vine după moartea acelui om. Dar haideți să ne întoarcem la povestea noastră. Când Roger Williams a fost izgonit, se pare că i-a dat scaunul doamnei Anne Hutchinson. În orice caz, era în posesia acesteia în 1687. Anne Hutchinson era o doamnă foarte bine crescută şi cu o inteligență ascuțită, care era conştientă de înțelepciunea şi talentele sale şi considera că e păcat ca restul lumii să nu profite de ele. Astfel că organiza seri de lectură în Boston, o dată sau de două ori pe săptămână, la care luau parte aproape toate femeile. Doamna Hutchinson conducea aceste întâlniri şezând cu demnitate pe scaunul Bunicului.

— Bunicule, eşti sigur că era chiar acest scaun? întrebă Clara, mângâind mânerul sculptat.

— De ce nu, draga mea Clara? zise Bunicul. Ei bine, în curând lecturile doamnei Hutchinson au ajuns să cauzeze mare agitație, căci preoții din Boston nu credeau că se cuvine ca o femeie să-i instruiască pe oameni în problemele religioase. Mai mult, a înrăutățit lucrurile declarând că reverendul Cotton era singurul cleric sfânt şi cu adevărat pios din Noua Anglie. Preoțimea din acele zile avea un rol la fel de important în guvernarea țării, chiar dacă indirect, ca şi magistrații, aşa că vă puteți imagina ce oaste de inamici puternici se ridicase împotriva doamnei Hutchinson. A fost convocat un sinod, adică o adunare a preoților din tot Massachusettsul. Aceştia au susținut că există optzeci şi două de idei religioase greşite care circulă printre oameni şi că opiniile doamnei Hutchinson aveau acelaşi număr.

— Dacă aveau optzeci şi două de opinii greşite, observă Charlie, nu văd cum mai puteau aveau şi unele corecte!

— Doamna Hutchinson avea mulți susținători şi prieteni zeloşi, continuă Bunicul. Avea ca simpatizant pe tânărul Henry Vane, care sosise din Anglia cu un an sau doi înainte şi fusese de atunci ales guvernator al coloniei, la

vârsta de douăzeci şi patru de ani. Dar Winthrop şi majoritatea celorlalți bărbați de la conducere, la fel ca preoții, ascultau cu oroare doctrinele pe care le răspândea doamna. Astfel că s-au format două grupuri diferite, şi atât de înverşunate erau disensiunile, încât exista teama că s-ar putea isca un război civil. Însă Winthrop şi preoții erau cei mai puternici, aşa că i-au dezarmat şi i-au întemnițat pe partizanii doamnei Hutchinson, iar pe aceasta o izgoniră asemenea lui Roger Williams.

— Dragă Bunicule, au izgonit-o pe biata femeie în pădure? exclamă micuța Alice, care găsea o parte legată de oameni chiar şi în aceste polemici religioase.

— Da, draga mea, aşa au făcut, îi răspunse Bunicul, iar sfârşitul vieții sale a fost atât de trist încât e mai bine să nu-l auzi. La plecare, se pare, din cele mai bune surse, că i-a lăsat scaunul prietenului său Henry Vane. Acesta era un tânăr cu talente minunate şi o mare putere de cunoaştere, care împărtăşea ideile puritanilor şi care părăsise Anglia cu intenția de a-şi petrece viața în Massachusetts. Oamenii îl aleseseră guvernator, dar neînțelegerile legate de doamna Hutchinson şi alte necazuri îl determinaseră să părăsească țara în 1637. Puteți citi ce s-a mai întâmplat cu viața sa în Istoria Angliei.

— Da, Bunicule, strigă Lawrence, şi putem afla şi mai multe din biografia lui Henry Vane, scrisă de domnul Upham! Şi ce moarte înălțătoare a avut, mult după aceea, frumoasă, chiar dacă a fost pe eşafod!

— Multe morți mărețe s-au întâmplat acolo, spuse Bunicul. Duşmanii unui om vrednic de onoare nu îi pot aduce în nici un fel mai multă glorie decât punându-i coroana martiriului.

Pentru a-i face pe copii să înțeleagă pe deplin importanța istoriei scaunului, Bunicul găsi acum de cuviință să le vorbească despre progresele care se făceau în colonizarea mai multor aşezări. Colonia de la Plymouth, căreia i s-au pus bazele în 1620, a fost deja menționată. În 1635, domnul Hooker şi domnul Stone, doi preoți, au pornit pe jos din Massachusetts către Connecticut, prin pădurea neumblată, luându-şi întreaga parohie cu ei. Aceştia au întemeiat oraşul Hartford. În 1638, domnul Davenport, un preot celebru, a plecat laolaltă cu alți oameni şi au pus bazele unei plantații în New Haven. În cursul aceluiaşi an, câteva persoane ce fuseseră persecutate

în Massachusetts s-au refugiat pe insula Rhode şi s-au stabilit acolo, de atunci rămânându-i denumirea de Rhode Island. Tot cam la aceeaşi vreme, mulți colonişti se duseseră în Maine, unde trăiau lipsiți de guvernarea obişnuită. Asemenea colonişti mai puteau fi întâlniți şi lângă râul Piscataqua, în regiunea numită acum New Hampshire.

Astfel, în diferite părți ale coastei Noii Anglii, existau comunități de englezi. Deşi aceste comunități erau independente una de cealaltă, aveau totuşi o dependență comună de Anglia şi, chiar dacă se aflau la o distanță considerabilă de țara lor natală, locuitorii se simțeau probabil ca nişte frați. Aveau ceea ce le trebuia pentru a deveni, cândva în viitor, un popor unit. Poate că sentimentele lor de frăție erau atât de puternice pentru că alte nații îşi făcuseră aşezări la nord şi la sud. În Canada şi în Noua Scoție se găseau colonii de francezi. Pe malurile râului Hudson era o colonie de olandezi, care puseseră stăpânire pe regiune cu mulți ani înainte şi îi spuseseră Noua Olandă.

Bunicul, din câte ştiu eu, ar fi continuat să vorbească despre Maryland şi Virginia, căci bătrânul domn părea să creadă că întreagă suprafață a Statelor Unite nu era destul de largă pentru a sprijini cele patru picioare ale scaunului.

Dar, aruncându-şi ochii din greşeală către Charlie, observă că neastâmpăratul băiat îşi pierduse răbdarea şi plănuia o altă partidă de călărit pe băț.

Aşa că Bunicul întrerupse pentru moment istoria scaunului.

CAPITOLUL V. GUVERNAREA NOII ANGLII

Copiii începuseră acum să privească scaunul ca şi cum ar fi fost o fiinţă vie şi şi-ar fi putut aminti de toţi oamenii faimoşi care l-au ocupat.

Chiar şi Charlie, aşa neastâmpărat cum era, părea să simtă că acest scaun nu trebuia călărit sau răsturnat, aşa cum făcea cu toate celelalte. Clara îl trata cu un respect şi mai mare, aranjându-i adesea perna şi ştergându-i praful de pe spătarul şi braţele sale de stejar împodobite cu sculpturi de flori şi figuri fantastice. Lawrence stătea câteodată acolo o oră întreagă, mai ales la asfinţit, privind marele scaun şi, cu puterea imaginaţiei, chema vechii săi ocupanţi să se aşeze din nou pe el.

Micuţa Alice făcea în mod evident acelaşi lucru, căci odată, când Bunicul era plecat de acasă, copilul fu auzit vorbind cu delicata lady Arabella, ca şi cum aceasta ar fi şezut pe scaun. Un copil atât de suav ca micuţa Alice era de aşteptat să poată vorbi cu îngerii, aşa cum lady Arabella devenise de mult.

În curând, Bunicului i se cerură noi povestiri despre scaun. Făcea acest lucru cu mare uşurinţă, căci se părea că fiecare personaj de seamă al istoriei noastre îşi găsise la un moment dat odihnă între braţele sale. Dacă Bunicul se mândrea cu vreun lucru, acesta era faptul că acest scaun impregnat cu istorie îi aparţinea.

— Nu ştiu sigur cine a intrat în posesia lui după ce guvernatorul Vane s-a întors în Anglia, zise Bunicul, dar am motive să cred că preşedintele Dunster a stat în el la ceremonia de început de an a Universităţii Harvard. Aţi auzit în multe rânduri, copii, cât de grijulii erau strămoşii noştri cu educaţia tinerilor. Abia terminaseră de doborât destui copaci pentru a face loc caselor lor, când au început să se gândească la înfiinţarea unei universităţi. Ţelul lor era să crească preoţi învăţaţi şi pioşi şi de atunci scriitorii din vechime numesc Universitatea Harvard o şcoală de profeţi.

— Harvardul mai este şi acum o şcoală de profeţi? întrebă Charlie.

— E mult de când mi-am luat eu diploma, Charlie. Ar trebui să întrebi pe cineva care a absolvit mai de curând, răspunse Bunicul. Cum vă spuneam, preşedintele Dunster a stat pe scaun în 1642, atunci când a acordat titlul de licențiat în ştiințe umaniste unui număr de nouă tineri. Ei au fost primii din America ce au avut parte de această onoare. Şi acum, dragii mei ascultători, trebuie să vă mărturisesc că există mărturii contradictorii şi unele incertitudini despre aventurile scaunului pe o perioadă de aproape zece ani.

Unele voci spun că ar fi fost ocupat chiar de strămoşul vostru William Hawthorne, primul purtător de cuvânt al Camerei Reprezentanților. Mă bucură să cred că în această perioadă discutabilă a fost, cu adevărat, un scaun de stat. Mă gândesc cu plăcere că mai multe generații de guvernatori ai statului Massachusetts au stat pe el la şedințe.

— Dar Bunicule, îl întrerupse Charlie, care era o persoană foarte tânără, ce motiv ai să crezi asta?

— Te rugăm, Bunicule, explică-ne! zise Lawrence.

— Cu permisiunea lui Charlie, o voi face, le răspunse Bunicul zâmbind. Să presupunem că Winthrop, Bellingham, Dudley şi Endicott, fiecare în parte, când au fost aleşi guvernatori, s-au aşezat pe marele scaun în ziua alegerilor. Tot de pe acest scaun au prezidat aceşti excelenți guvernatori întrunirile cu consilierii provinciilor. Guvernatorul mai stătea pe scaun şi când îi erau aduse mesaje de la Camera Reprezentanților.

Aici Bunicul profită de ocazie şi vorbi destul de mult şi plictisitor despre formele de guvernământ ce luaseră ființă, aproape spontan, în Massachusetts şi alte colonii din Noua Anglie. Democrația asigura progresul natural al Lumii Noi. Cât despre Massachusetts, la început se intenționa ca această colonie să fie condusă de un consiliu din Londra. Dar în scurt timp oamenii luaseră puterea în propriile mâini şi îşi alegeau anual un guvernator, consilieri şi reprezentanți. Poporul din Anglia nu simțise niciodată ceva asemănător cu libertățile şi privilegiile pe care coloniştii din Noua Anglie le aveau acum. Şi nici nu adoptau aceste forme de guvernământ după un studiu aprofundat, ci cu simplitate, ca şi cum n-ar mai fi existat alte moduri în care oamenii puteau fi conduşi.

— Dar, Lawrence, dacă vrei mai multe amănunte despre acest subiect, le poţi găsi în Istoria domnului Bancroft. Eu vă spun doar povestea scaunului. Să continuu... Perioada în care guvernatorii au stat în scaunul nostru nu a fost foarte plină de evenimente uimitoare. Regiunea avea acum temelii solide, dar nu s-a extins foarte repede la început pentru că puritanii nu mai erau goniţi din Anglia. Totuşi exista o creştere potolită a populaţiei, în mod natural. Aparatul legislativ integra noi oraşe şi cumpăra suprafeţe de pământ de la indieni. Un eveniment memorabil a avut loc în 1643. Coloniile din Massachusetts, Plymouth, Connecticut şi New Haven au format o uniune, în scopul de a se ajuta reciproc în caz de nevoie şi de a se apăra de duşmani. Au luat denumirea de Coloniile Unite ale Noii Anglii.

— Erau conduse de aceeaşi autoritate aşa cum sunt acum Statele Unite? întrebă Lawrence.

— Nu, răspunse Bunicul, coloniile distincte nu formau o singură naţiune, era doar o confederaţie între guvernări. Se asemănau într-un fel cu alianţa, pe care v-o amintiţi din istoria Greciei. Dar să ne întoarcem la scaun. În 1644 a avut parte de o mare onoare, căci guvernatorul Endicott a şezut pe el în timp ce a primit vizita unui trimis din partea guvernatorului francez al Acadiei sau Scoţiei Nova. Un tratat de pace între Massachusetts şi colonia franceză a fost semnat.

— Anglia permitea coloniei Massachusetts să poarte războaie şi să facă pace cu ţările străine? întrebă Lawrence.

— Massachusetts şi întreaga Noua Anglie erau atunci aproape independente de ţara-mamă, zise Bunicul. În Anglia se desfăşura atunci un război civil, iar regele, cum bine vă puteţi închipui, era destul de ocupat şi nu acorda decât foarte puţină atenţie acestor colonii îndepărtate. Când Parlamentul preluase puterea, la fel, avusese multe de făcut încercând să împiedice venirea cavaleriştilor. Astfel Noua Anglie, ca un copil fraged şi cutezător, neglijat de mama şi de tatăl său, fu lăsată să-şi poarte singură de grijă. În 1649 regele Carol a fost decapitat. Oliver Cromwell a devenit atunci protectorul Angliei. Acesta era un puritan, crescut în valorile englezilor puritani şi se arătă a fi un tată iubitor şi îngăduitor pentru coloniile din America.

Bunicul ar fi continuat să vorbească în stilul său plictisitor nu se ştie câtă vreme, dar, gândindu-se că micuțul Charlie va găsi subiectul destul de puțin interesant, privi într-o parte către copilul neastâmpărat şi-l văzu scăpând un căscat. Atunci Bunicul reluă istoria scaunului şi le povesti o întâmplare foarte amuzantă, pe care o veți putea citi în capitolul următor.

CAPITOLUL VI. ŞILINGII DE PIN

— ÎN conformitate cu cele mai sigure surse, dragii mei copii, zise Bunicul, cam pe la această vreme, scaunul avu nenorocul să-şi rupă piciorul. Probabil din cauza acestui incident a încetat să mai fie scaunul guvernatorilor din Massachusetts, căci fără îndoială că ar fi fost prevestitor de rele pentru comunitate dacă un scaun de demnitar s-ar fi clătinat pe trei picioare. Fiind vândut la licitație - ce grozăvie pentru un scaun care a stat într-o aşa înaltă companie! - venerabilul nostru prieten a ajuns în posesia unui anume căpitan John Hull. Acesta era un domn bătrân, care, examinând scaunul rupt, observă că putea fi prins cu fier şi astfel era la fel de bun ca înainte.

— Uite piciorul care a fost rupt! exclamă Charlie, aruncându-se pe podea ca să vadă mai bine. Şi uite şi clemele de fier! Ce bine a fost reparat!

După ce au studiat cu toții piciorul rupt, Bunicul le spuse o poveste despre căpitanul John Hull şi şilingii de pin.

Căpitanul John Hull, mai sus pomenit, era responsabil cu bătutul monedelor în Massachusetts, transformând astfel toți banii ce se făceau acolo. Aceasta era o ocupație nouă, căci în zilele timpurii ale coloniilor monedele răspândite erau galbenii şi arginții din Anglia, Portugalia şi Spania. Aceste monezi erau foarte rare, astfel că oamenii erau de multe ori siliți să schimbe marfa în loc să o vândă.

De exemplu, dacă un om vroia să cumpere o haină, trebuia poate să dea în schimb o piele de urs. Dacă vroia un butoiaş de melasă, putea să-l cumpere cu o grămadă de scânduri de pin. Gloanțele erau folosite în loc de sfert de şiling. Indienii aveau un fel de bani, numiți “wampum”, care erau de fapt un colier cu scoici. Şi această monedă ciudată era accceptată de coloniştii englezi. De bancnotele de la bancă nici nu se auzise vreodată. În multe părți ale țării nu existau bani destui, de nici un fel, pentru a se plăti salariile preoților, aşa că uneori aceştia trebuiau să se mulțumească cu chintale de peşte, obroace de porumb sau scânduri de lemn, în loc de argint sau aur.

Pe măsură ce oamenii se înmulțeau, o dată cu schimburile comerciale, necesitatea unei monede curente se făcea din ce în ce mai simțită. Ca să facă față acestei cereri, tribunalul dădu o lege prin care înființa monedele de un şiling, şase pence şi trei pence. Căpitanul John Hull fu însărcinat să fabrice aceşti bani şi avea să primească câte un şiling la fiecare douăzeci pe care îi făcea, drept plată.

În consecință tot argintul vechi ce se găsea în colonie fu dat căpitanului John Hull. Căni turtite de argint, catarame, linguri rupte, nasturi de argint de la hainele ponosite, mânere de săbii şi tot felul de lucruri ciudate erau aruncate în oala de topit. Dar cea mai mare parte a argintului provenea din lingouri aduse din America de Sud, pe care corsarii englezi, care erau ceva mai de soi decât pirații, le furaseră de la spanioli şi le aduseseră în Massachusetts.

Topindu-se tot acest argint, vechi şi nou, şi apoi transformat în monede, rezultatul a fost o cantitate imensă de şilingi strălucitori, bănuți de şase şi trei pence. Fiecare avea data 1652 marcată pe o parte şi imaginea unui pin pe cealaltă. De aici a ajuns să li se spună şilingii de pin. Şi pentru fiecare douăzeci de şilingi pe care îi transforma în bănuț, după cum vă amintiți, căpitanul John Hull băga unul în propriul buzunar.

Judecătorii începură în curând să suspecteze că fabricantul monedelor avea să iasă cel mai bine din această afacere. I-au oferit o sumă mare de bani dacă era de acord să renunțe la al douăzecilea şiling pe care el continua să şi-l bage în buzunar. Dar căpitanul Hull se declară pe deplin mulțumit cu şilingul său. Şi avea dreptate, căci îşi făcea cu atâta sârguință treaba, încât în câțiva ani buzunarele, pungile sale şi sipetele îi dădeau pe-afară de atâția şilingi de pin. Cam pe la această vreme probabil că a intrat în posesia scaunului, căci muncind atât de mult la monetărie, era şi normal să aibă un scaun confortabil pe care să se odihnească.

Când fabricantul de monede devenise foarte bogat, un tânăr, pe nume Samuel Sewall, începu să-i curteze singura fiică. Fata, al cărei nume nu-l ştiu, dar îi voi spune Betsey, era o domnişoară rafinată, dar energică, în nici un caz atât de fragilă ca unele tinere din zilele noastre. Dimpotrivă, cum se hrănise dintotdeauna cu plăcinte din dovleac, gogoşi şi budincă şi alte mâncăruri ale puritanilor, era rotundă ca o prună, părând chiar ea o budincă.

De această domnişoară rumenă şi durdulie se îndrăgosti Samuel Sewall. Cum era un tânăr cu caracter, harnic şi priceput în meseria sa, membru al bisericii, fabricantul de monede îşi dădu bucuros binecuvântarea.

— Da, poți să o iei, îi spuse el, în felul său grosolan, căci ai ce duce!

În ziua nunții putem să presupunem că John Hull a îmbrăcat o haină de culoarea prunei cu butonii făcuți din monede de pin. Nasturii de la vestă erau bănuți de argint de şase pence, iar pantalonii erau încheiați în dreptul genunchiului cu monede de trei pence. Astfel împodobit stătea cu mândrie pe scaunul Bunicului şi, fiind un om pântecos, îl umplea de la braț la braț. În partea opusă a încăperii, printre domnişoarele de onoare, stătea domnişoara Betsey. Era atât de roşie de emoție încât părea un bujor desfăcut sau un măr rumenit.

Acolo era şi mirele, îmbrăcat cu o haină purpurie şi cu o vestă cu şireturi aurii şi cu atâtea găteli câte îi permiteau obiceiurile puritanilor. Părul îi era tuns scurt, căci guvenatorul Endicott interzisese bărbaților să poarte părul mai lung de urechi. Dar era un tânăr foarte chipeş, aşa cum erau de părere şi domnişoarele de onoare, şi Betsey însăşi.

Fabricantul de monede era şi el încântat de noul său ginere, mai ales că o curtase pe Miss Betsey din pură iubire şi nu pomenise nimic despre zestrea ei. Astfel că atunci când ceremonia se termină, căpitanul Hull şuşoti ceva cu doi dintre servitorii săi, care părăsiră încăperea şi se întoarseră apoi cu un cântar. Acesta era la fel cu cele pe care le foloseau comercianții pentru a cântări mărfurile voluminoase, şi cu siguranță că aveau lucruri grele de cântărit.

— Hai, Betsey, spuse fabricantul de monede, urcă-te pe un taler!

Domnişoara Betsey sau doamna Sewall, cum trebuie să-i spunem acum, a făcut cum i s-a cerut, ca o fiică ascultătoare ce era, fără să pună nici o întrebare. Nu putea să-şi dea seama ce vroia tatăl, decât poate să-l facă pe soț să plătească pentru ea, kilogram cu kilogram, caz în care n-ar fi fost o afacere prea bună.

— Şi acum, zise cinstitul John Hull servitorilor săi, aduceți sipetul încoace!

Sipetul spre care fabricantul de monede arătase era un cufăr imens, pătrat, cu colțuri de fier, atât de mare încât, copii, ați fi încăput cu toții în el. Servitorii se căzniră din greu, dar nu putură să ridice această ladă imensă şi fură obligați să o împingă pe podea. Căpitanul Hull îşi desprinse atunci o cheie de la cingătoare, descuie cufărul şi ridică capacul greu. Minune! Era plin-ochi cu monede de pin strălucitoare, nou-nouțe, încât Samuel Sewall începu să creadă că socrul său pusese stăpânire pe toți banii din Massachusetts. Dar nu erau decât monedele care i se cuveneau fabricantului de monede.

Apoi servitorii, îndrumați de căpitanul Hull, începură să umple cu monede partea goală a cântarului, în timp ce Betsey stătea pe cealaltă. Şilingii curgeau cu clinchet, din ce în ce mai mulți, şi, cât de rotofeie era fata, reuşiră să o ridice de la pământ.

— Poftim, ginere Sewall, strigă cinstitul căpitan, aşezându-se pe scaunul Bunicului, aceasta este zestrea pe care o dau fetei mele! Ai grijă de ea şi mulțumeşte-I Cerului! Nu orice soție valorează cât greutatea ei în argint!

Copiii râseră din toată inima la această istorisire şi nu le venea să creadă că Bunicul nu o inventase din capul său. Acesta îi asigură că povestirea putea fi găsită în paginile unei cărți serioase de istorie, el doar încercase să le-o spună într-un mod amuzant. Cât despre Samuel Sewall, acesta avea să devină mai târziu judecător-şef în Massachusetts.

— Ei, Bunicule, observă Clara, dacă zestrea de nuntă s-ar da şi acum ca în povestea lui Betsey, atunci tinerele domnişoare nu s-ar mai mândri cu siluete zvelte, aşa cum fac în zilele noastre.

CAPITOLUL VII. QUAKERII ŞI INDIENII

Când micul său public se adună data următoare în jurul scaunului, Bunicul le spuse o poveste tristă despre persecuțiile quakerilor, care începuseră în 1656 şi se dezlănțuiseră timp de trei ani în Massachusetts.

Le povesti cum mai întâi doisprezece dintre convertiții lui George Fox, primul quaker din lume, veniseră în Anglia. Păreau mânați de o iubire caldă pentru sufletele oamenilor şi o dorință pură de a-şi împărtăşi credința pe care ei o considerau o revelație din Ceruri. Dar conducătorii ținutului credeau că plănuiesc ruina guvernării şi a religiei. Fură cu toții izgoniți din colonie. Peste puțină vreme însă, nu numai că cei doisprezece se întoarseră, dar aduseră şi mulți alți quakeri, veniți să-i dojenească pe conducători şi să îndemne la izgonirea preoților şi dispariția bisericilor.

Bunicul le descrise ura şi dispreţul cu care aceşti fanatici au fost primiți. Cu toții au fost aruncați în temnițe, biciuiți, femei şi bărbați, şi apoi izgoniți în pădure, în voia fiarelor sălbatice şi a indienilor. Copiii erau uimiți să audă că, deşi tot mai mulți quakeri erau întemnițați, pedepsiți şi alungați, secta aduna tot mai mulți membri, fie din rândul străinilor care continuau să vină pe continent, fie din puritanii convertiți. Dar Bunicul le spuse că Dumnezeu sădise ceva în sufletele oamenilor care făcea ca întotdeauna cruzimea persecutorilor să se transforme într-un lucru neînsemnat.

Continuă să le povestească cum, în 1659, doi quakeri pe nume William Robinson şi Marmaduke Stephen-fiul, fură spânzurați la Boston. O femeie fusese condangată la moarte împreună cu ei, dar fusese iertată cu condiția să părăsească imediat colonia. Numele ei era Mary Dyer. În anul 1660 ea se întorsese în Boston, deşi ştia că acolo o aşteaptă moartea şi, dacă Bunicul avea informații corecte, se petrecuse un fapt ce avea legătură cu povestea noastră. Această Mary Dyer intrase în casa fabricantului de monede, îmbrăcată în haine din pânză de sac şi se aşeză pe scaunul nostru, plină de demnitate. Apoi începu să-şi rostească mesajul venit din Cer, dar nu apucă să-l termine când fu luată şi târâtă la închisoare.

— Şi a fost executată? întrebă Lawrence.

— Da, a fost! zise Bunicul.

— Bunicule, țipă Charlie, ridicându-şi pumnul strâns, m-aş fi luptat pentru biata femeie!

— O, dar dacă o sabie s-ar fi ridicat pentru ea, zise Lawrence, atunci i-ar fi răpit toată frumusețea morții!

Se părea că nici una dintre povestirile spuse până acum despre scaun nu îi impresionase atât ca faptul că biata femeie izgonită şi persecutată se odihnise acolo pentru un moment. Copiii fură atât de mişcați încât Bunicul trebui să-şi încheie povestirea despre persecuții.

— În 1660, în acelaşi an în care Mary Dyer a fost executată, zise el, Carol al II-lea şi-a recăpătat tronul strămoşilor săi. Regele avea multe defecte, dar nu permitea să fie vărsat sânge pentru religie, în nici o parte a regatului său. Quakerii din Anglia îi povestiseră ce se petrecea cu frații lor în Massachusetts, iar acesta trimise ordine guvernatorului Endicott să nu mai îngăduie asemenea fapte pe viitor. Şi astfel se încheie persecutarea quakerilor, unul dintre cele mai triste episoade din istoria înaintaşilor noştri.

Bunicul le spuse atunci ascultătorilor săi că la scurt timp după întâmplarea pomenită mai sus, marele scaun fusese oferit de fabricantul de monede reverendului John Eliot. Acesta era întâiul preot din Roxbury. Însă pe lângă îndatoririle sale bisericeşti, învățase şi limba oamenilor roşii şi adeseori mergea în pădure să le împărtăşească credința lui. Îşi făcea datoria de a-i converti cu atâta sârguință, încât pentru indieni avea să poarte numele de Apostolul. Faptul că l-a pomenit pe acest om sfânt i-a dat Bunicului ocazia să facă o scurtă schiță a istoriei indienilor, de când începuseră să aibă legături cu coloniştii englezi.

Cu puțin înainte de sosirea primilor pelerini la Plymouth, avusese loc o ciumă devastatoare printre pieile-roşii, iar părerea înțelepților şi a preoților era că providența le trimisese moartea ca să facă loc coloniştilor englezi. Dar nu ştiu de ce ar trebui să presupunem că viața unui indian este în ochii

Cerului mai puțin prețioasă decât cea a unui alb. În orice caz triburile indiene au fost secerate.

În multe locuri englezii au găsit colibe părăsite şi lanuri de porumb crescând la voia întâmplării, fără să aibă cine să le culeagă grânele. Mai erau bucăți de pământ în care erau săpate gropi lăsate neastupate ce s-au dovedit a fi morminte ale indienilor, în care se vedeau arcuri, sulițe cu vârf de cremene şi săgeți, căci indienii obişnuiau să-şi îngroape războinicii laolaltă cu armele lor. Pe alocuri se găseau şi cranii sau alte oase lăsate neîngropate. În 1663 şi în anul ce a urmat, printre indienii din Massachusetts a izbucnit pojarul, mulți dintre ei pierind în urma acestei boli aduse din Lumea Veche. Aceste nenorociri îi făcuseră mult mai puțin puternici decât erau.

Timp de aproape o jumătate de secol după sosirea englezilor, pieile roşii s-au arătat în general înclinate spre pace şi prietenie. De multe ori s-au predat când ar fi putut să câştige lupta. Coloniştii din Plymouth, conduşi de faimosul căpitan Miles Standish, au omorât o parte din ei în 1623, fără o prea mare necesitate. În 1636 şi în anul următor s-a petrecut cel mai cumplit război care a avut loc vreodată între indieni şi englezi. Coloniştii din Connecticut, ajutați de un şef indian pe nume Uncas, au dus greul războiului, cu puțin ajutor din Massachusetts. Multe sute de indieni ostili au fost ucişi sau arşi în colibele lor. Sassacus, căpetenia lor, s-a refugiat la un alt trib după ce oamenii săi fuseseră înfrânți, dar a fost ucis de către aceştia, iar capul a fost trimis inamicilor englezi.

De atunci şi până în timpul războiului regelui Filip, pe care îl vom pomeni mai târziu, nu au mai existat conflicte cu indienii. Dar coloniştii erau întotdeauna în gardă, fiind oricând gata de război.

— Câteodată m-am îndoit, zise Bunicul în timp ce le povestea aceste lucruri copiilor, că a existat mai mult decât un singur om printre strămoşii noştri care să-şi dea seama că şi indienii au o inimă, o minte şi un suflet nemuritor. Acel unic om era John Eliot. Tot restul coloniştilor păreau să creadă că indienii erau o rasă de ființe inferioare, cărora Creatorul le-a îngăduit să folosească acest ținut minunat, până când oamenii albi şi-l vor dori.

— Oamenii cucernici ai acelor zile nu au încercat niciodată să-i creştineze? întrebă Lawrence.

— Câteodată, răspunse Bunicul, judecătorii şi preoţii discutau despre cum ar fi să civilizeze şi să convertească pieile roşii. Dar în fundul sufletului ştiau că au mai multe speranţe de a îmblânzi un urs sălbatic din pădure decât a-i face pe ei potriviţi în Paradis. Nu simţeau că au vreo şansă să reuşească un asemenea lucru, pentru că nu îi iubeau pe bieţii indieni. În schimb Eliot era plin de dragoste pentru ei şi deci şi plin de speranţă şi credinţă, astfel că şi-a petrecut toată viaţa în folosul lor.

— Eu i-aş fi cucerit întâi şi apoi i-aş fi făcut creştini! zise Charlie.

— A, Charlie, în tine vorbeşte spiritul strămoşilor noştri! îi răspunse Bunicul. Dar domnul Eliot avea o altă fire. Îi privea ca pe nişte fraţi. Pe mulţi dintre ei i-a convins că îşi puteau lepăda obiceiurile sălbatice, să-şi ridice case şi să-şi cultive pământul, aşa cum făceau englezii. A înfiinţat şcoli pentru ei şi i-a învăţat pe mulţi dintre indieni să citească. I-a mai învăţat cum să se roage. De atunci le-a rămas numele indienii pioşi. În sfârşit, după ce şi-a trăit mare parte din viaţă întru ajutorarea lor, domnul Eliot s-a gândit să-şi petreacă restul zilelor, făcându-le un bine şi mai mare.

— Ştiu despre ce e vorba! ţipă Lawrence.

— S-a aşezat la masă, continuă Bunicul şi a început să traducă Biblia în limba indienilor. În timp ce făcea această pioasă muncă, fabricantul de monede i-a dăruit marele scaun. Truda sa avea nevoie de el şi îl merita!

— Bunicule, povesteşte-ne despre Biblia indienilor! exclamă Lawrence. Am văzut-o în biblioteca de la Ateneu şi mi s-au umplut ochii de lacrimi gândindu-mă că nu mai sunt indieni care să o citească!

CAPITOLUL VIII. BIBLIA INDIENILOR

Cum Bunicul era un mare admirator al apostolulului Eliot, cu bucurie a răspuns dorinței lui Lawrence, exprimată la sfârşitul precedentului capitol. Astfel că a început să le povestească cum a trudit domnul Eliot traducând Biblia indienilor.

— Dragii mei copii, cum vi s-ar părea dacă, chiar şi cu o viață lungă în fața voastră, vi s-ar cere să copiați fiecare capitol, şi verset şi cuvânt din Biblie? Nu ați considera-o o muncă îngrozitoare? Dar dacă sarcina ar fi nu să scrieți Biblia în engleză, ci să învățați o limbă ce nu se aseamănă cu nici o alta, care până atunci n-a mai fost învățată de nimeni, decât de indieni, de pe buzele mamelor lor, o limbă care nu a fost niciodată scrisă, ale cărei cuvinte ciudate păreau să nu se poată transcrie în litere, dacă sarcina ar fi mai întâi să învățați această limbă, apoi să traduceți Biblia în ea şi să o faceți atât de bine încât nici o idee să nu se schimbe pe tot parcursul cărții, ce v-ar putea motiva să vă apucați de o asemenea treabă? Şi totuşi apostolul Eliot a făcut acest lucru!

Era o treabă mai presus de puterile unui om, mai ales a unuia în vârstă. Şi ce recompensă pământească ar fi putut primi? Nici una, nici o răsplată de pe pământ! Dar el credea că pieile roşii erau urmaşii acelor triburi pierdute din Israel, despre care istoria nu ne-a putut spune nimic de mii de ani. Spera că Dumnezeu îi trimisese pe englezi peste ocean, ei nefiind evrei, ca să-i lumineze pe aceşti puțini rămaşi ai poporului ales. Şi când urma să fie chemat pe lumea cealaltă, avea credința că acolo va întâlni spirite binecuvântate, a căror fericire divină fusese câştigată prin truda sa de a traduce cuvântul Domnului. Această dorință şi credința îi erau mult mai scumpe decât orice pământul ar fi putut să-i ofere.

— Câteodată era vizitat de oameni învățați care doreau să afle mai multe despre întreprinderea literară a domnului Eliot. Şi ei ca şi el fuseseră crescuți în climatul de mănăstire al universității şi se presupunea că posedă toată erudiția pe care omenirea o adunase peste ani. Greaca şi latina le erau la fel de familiare ca gânguritul pentru un copil. Limba ebraică le era ca o

limbă-mamă. Îmbătrâniseră studiind, ochii li se împăienjeniseră de la cititul tipăriturilor şi manuscriselor la lumina lămpii.

Şi totuşi câte mai rămăseseră de învăţat! Domnul Eliot le punea în mână paginile pe care le scrisese, şi minune! Înţelepţii cu păr alb se bâlbâiau citind cuvintele ciudate, aşa cum face un copil când învaţă să citească. Atunci Apostolul chema un băieţel indian, unul dintre elevii săi, şi îi arăta manuscrisele care îi încurcaseră pe învăţaţii englezi.

— Citeşte, copile, îi spunea el, aceştia sunt nişte fraţi ai mei care ar vrea să audă cum sună limba ta!

Atunci micul indian îşi arunca ochii peste paginile misterioase şi le citea cu atâta îndemânare încât păreau muzică pentru urechi. Părea că frunzele pădurii cântă pentru ascultători, iar susurul unui pârâu îndepărtat se revărsase în vocea băiatului indian. Acestea erau sunetele în mijlocul cărora se formase limba pieilor roşii, iar ecoul lor încă se putea auzi în ea.

După ce termina de citit, domnul Eliot îi dădea indianului un măr sau o prăjitură şi îi spunea să plece în aer liber şi în pădurea pe care o iubea atât de mult. Apostolul se purta blând cu copiii şi chiar se juca cu ei uneori. Iar când vizitatorii îşi luau rămas-bun, omul cel blajin se întorcea la munca sa.

Nici un alt englez nu înţelesese vreodată indienii atât de bine şi nici nu avusese o atât de mare influenţă asupra triburilor din Noua Anglie aşa cum avea Apostolul. Sfatul şi ajutorul său erau de multe ori folositoare conaţionalilor săi în relaţiile cu indienii. Din când în când, guvernatorul sau unii sfătuitori veneau să-l viziteze pe domnul Eliot. Probabil că erau în căutare de moduri în care să-i învingă pe indieni. Întrebau cum puteau să obţină o anume suprafaţă din pământul lor bogat. Sau vorbeau despre cum să-i facă pe indieni robii lor, ca şi cum Dumnezeu ar fi predestinat pentru ei să fie veşnic legaţi de omul alb.

Poate că vreun căpitan cu gânduri războinice, îmbrăcat în haina sa de piele, cu o cămaşă de zale pe dedesubt, îi întovărăşea pe guvernator şi pe însoţitorii săi. Strângând mânerul sabiei, declara că singurul mod prin care te poţi purta cu indienii este să-i întâmpini cu sabia scoasă şi cu puşca încărcată.

Dar Apostolul ştia să facă faţă vicleniilor politicienilor şi cruzimii războinicilor.

— Purtaţi-vă cu aceşti fii ai pădurii ca şi cum ar fi fraţii voştri, spunea el, şi lăsaţi-ne să încercăm să-i creştinăm! Strămoşii lor făceau parte din poporul ales pe care Dumnezeu l-a slobozit din robia egiptenilor. Poate că şi noi suntem destinaţi să le eliberăm urmaşii din şi mai cruda robie a ignoranţei şi a idolatriei. Poate că tocmai de aceea am fost trimişi peste ocean.

Când şi aceşti vizitatori plecau, domnul Eliot se apleca din nou asupra paginilor pe jumătate scrise. Nu îndrăznea de prea multe ori să se odihnească. Simţea că în cartea pe care o traducea exista o adâncă înţelepciune umană şi cerească, care ar fi de ajuns ca să-i civilizeze pe sălbatici. Credea că dacă ar fi împărţit Biblia printre ei, tot binele de pe pământ s-ar fi abătut asupra lor. Ce puţină importanţă avea acest lucru, atunci când se gândea că binele etern al unei întregi rase de oameni depindea de el şi de îndeplinirea sarcinii pe care şi-o asumase. Şi dacă i-ar fi înţepenit mâinile? Sau dacă mintea şi-ar fi pierdut vigoarea ori dacă moartea ar fi venit să-l ia înainte ca munca sa să se fi terminat? Atunci omul roşu ar fi fost sortit să rătăcească pe vecie în sălbăticia întunecată a păgânităţii.

Mânat de asemenea gânduri, scria aşezat în scaunul său şi când adierea plăcută a verii pătrundea prin ferestrele sale deschise şi când buştenii aprinşi îşi trimiteau fumul prin hornul strâmt, în aerul rece al iernii. Înainte ca primele păsări să se trezească, lampa apostolului se aprindea, iar la miezul nopţii capul său nu se odihnea încă pe pernă. Şi după multă vreme, lăsându-se pe spate în scaunul său, putu să-şi spună, cu un triumf sfânt: “Munca mea e terminată!”

Şi terminase. Biblia indienilor era gata. Descendenţii celor zece triburi pierdute din Israel puteau acum să cunoască istoria înaintaşilor lor. Harul divin pe care vechii israeliţi îl pierduseră le era din nou oferit urmaşilor lor.

Era mai mult decât sigur acum că atunci când lunga sa viaţă avea să se sfârşească, apostolul indienilor va fi binevenit în sălaşul din Ceruri de profeţii zilelor trecute şi de apostolii şi evangheliştii care îşi luaseră învăţăturile din chiar fiinţa Salvatorului nostru. Aceştia propovăduiseră

adevărul şi salvarea lumii. Iar Eliot, deşi despărțit de ei de multe secole, avea acelaşi spirit şi purtase acelaşi mesaj lumii noi din vest. Încă din prima zi a creştinismului, nu a existat om mai merituos să se numere printre apostoli ca Eliot.

— Nu mă lasă sufletul să cred, zise Lawrence, că munca domnului Eliot a fost în zadar şi că nu a făcut bine decât câtorva indieni din timpul său. Cu siguranță că nu şi-ar fi regretat munca nici dacă ar fi fost doar pentru a salva un singur suflet. Dar e dureros pentru mine să ştiu că a trudit atât ca să traducă Biblia, iar acum limba acestui popor a dispărut. Biblia indienilor este aproape unica amintire ce ne-a rămas despre amândoi!

— Lawrence, zise Bunicul, dacă te vei gândi vreodată că omul este capabil de sacrificii lipsite de egoism, atunci adu-ți aminte de munca apostolului Eliot. Şi dacă simți egoismul prea aproape de inima ta, atunci gândeşte-te la Biblia indienilor. E bine pentru întreaga lume că un asemenea om a existat şi că şi-a înnobilat viața astfel.

Lacrimi izbucniră din ochii lui Lawrence, când îşi dădu seama că munca lui Eliot nu fusese în zadar. Micuța Alice îşi puse mâinile în jurul gâtului Bunicului şi-şi sprijini buclele aurii de capul său cărunt.

— Bunicule, murmură ea, aş vrea să-l strâng în brațe pe bunul domn Eliot!

Şi fără îndoială că bunul domn Eliot ar fi primit cu dragă inimă îmbrățişarea unui copil atât de dulce ca micuța Alice, crezând că este o răsplată divină.

Bunicul le spuse acum că doctorul Francis scrisese o foarte frumoasă biografie a domnului Eliot, pe care îl sfătui pe Lawrence să o citească. Apoi le vorbi despre războiul regelui Filip, care începuse in 1675 şi se încheiase cu moartea regelui, în anul următor. Filip era un indian mândru şi pătimaş, pe care domnul Eliot încercase în zadar să-l convertească la credința creştină.

— Probabil că a fost foarte dureros pentru apostol, continuă Bunicul, să audă despre măcelul ce avea loc între poporul său şi cei pe care îi iubea ca un tată. Câțiva dintre indienii pioşi se alăturară oamenilor regelui Filip. Dar şi mai mulți luptară de partea englezilor. Pe parcursul războiului, mica

comunitate a pieilor roşii pe care domnul Eliot reuşise să o civilizeze fu spulberată şi probabil că niciodată nu a mai fost adusă la stadiul în care era. Dar zelul său nu se epuizase încă şi cu numai cinci ani înainte să moară se apucă să pregătească o nouă ediție a Bibliei indienilor.

— Aş vrea, Bunicule, zise Charlie să ne povesteşti despre luptele ce au avut loc în războiul regelui Filip!

— O, nu, exclamă Clara! Cine vrea să audă de tomahawk-uri şi cuțite de scalpat?

— Nu, Charlie, îi răspunse Bunicul, nu am timp de pierdut ca să vorbesc despre lupte. Te vei mulțumi să auzi că a fost cel mai sângeros dintre războaiele pe care indienii le-au purtat cu oamenii albi şi că la sfârşit englezii au pus capul regelui Filip într-un par.

— Cine îi conducea pe englezi? întrebă Charlie.

— Cel mai cunoscut conducător al lor a fost Benjamin Church, un războinic foarte faimos, zise Bunicul. Dar poți să fii sigur, Charlie, că nici căpitanul Church şi nici alți ofițeri sau soldați ce au luptat în războiul regelui Filip nu au făcut nici a mia parte din fapta glorioasă pe care domnul Eliot a făcut-o traducând Biblia indienilor!

— Hai să ne jucăm, zise Charlie, Lawrence să fie apostolul, iar eu căpitanul!

CAPITOLUL IX. ANGLIA ŞI NOUA ANGLIE

Copiii se obişnuiseră deja să se strângă în jurul scaunului Bunicului în momentele în care nu aveau nimic de făcut. Era o imagine mişcătoare să-l vezi pe domnul cu păr alb, cu tineri ce stăteau în jurul lui ca o ghirlandă de flori. Când le vorbea, părea că trecutul vorbeşte prezentului sau mai de grabă viitorului, căci copiii făceau parte dintr-o generație ce nu devenise încă matură. Rolul lor în viață până acum a fost doar să fie fericiți şi să învețe cât mai mult posibil, căci încă nu le sosise vremea.

Câteodată, Bunicul îi privea cât sunt de frumoşi şi rămânea fără cuvinte în timp ce o ceață de lacrimi îi acoperea ochii. Aproape că regreta că trebuiau să cunoască ce s-a întâmplat în trecut şi că urmau să aibă un rol în viitor. Ar fi dorit să rămână mereu aşa fericiți, ființe vesele care să se joace sprintene în jurul scaunului său, fără să întrebe care era istoria lui. Îl îndurera gândul că micuța sa Alice, ce părea un mugur rupt din Paradis, trebuia să-şi deschidă frunzele pentru lume. Era un copil atât de dulce încât ar fi părut normal să-i fie copilăria veşnică.

Dar aceste gânduri nu făceau decât să arunce umbre peste inima bătrânului. Avea destulă credință şi destulă înțelepciune ca să ştie că floarea va fi întotdeauna mai sfântă şi mai încântătoare decât bobocul. Chiar şi în sinea lui, deşi Bunicul era acum într-o perioadă a vieții când vălul morții putea să cadă greu peste suflet, era totuşi conştient de un lucru pe care nu l-ar fi schimbat pentru cele mai intense clipe ale copilăriei. Era o fericire la care contribuiseră toate experiențele vieții sale pe pământ, toate bucuriile şi toate suferințele, tot ceea ce auzise sau făcuse şi tot ceea ce crescuse în sufletul său. Tot astfel, o fericire despre care nu aveau acum idee, trebuia să ia ființă în aceşti copii căci aveau nevoie de ea ca de o hrană pentru viața spirituală.

Şi astfel Bunicul, cu voioşie renăscută, continuă povestea scaunului, în speranța că o înțelepciune şi mai adâncă decât a lui va extrage din aceste flori şi buruieni ale Timpului o esență care să dureze o veşnicie.

În acel moment al povestirii, Bunicul privea înapoi la anul 1660. Le vorbi despre cât de greu aceptaseră puritanii reinstaurarea lui Carol al II-lea pe tronul tatălui său. Când moartea îl lovi pe Oliver Cromwel, măreţul protector nu putea avea parte de regrete mai sincere decât din partea Noii Anglii. Noul rege a stat pe tron mai mult de un an până când ceremonia de proclamare a avut loc în Boston, deşi această neglijenţă ar fi putut acuza suveranul de trădare.

În timpul domniei lui Carol al II-lea, coloniile din America nu au avut motive să se plângă de tratament aspru sau tiranic. Dar când Carol muri, în 1685, şi fu urmat la tron de fratele său Iacob, patriarhii din Noua Anglie începură să tremure. Regele Iacob era cunoscut a avea un caracter arbitrar. Puritanii se temeau de o domnie despotică. Strămoşii noştri simţeau că libertatea şi religia erau în pericol.

Evenimentele ce au urmat au dovedit că aveau motive să se teamă. Regele Iacob a făcut ca toate privilegiile coloniilor americane să fie ridicate. Vechea Cartă din Massachusetts, pe care oamenii o considerau temelia sfântă a drepturilor lor, a fost declarată nulă. Coloniştii nu mai erau oameni liberi, ci erau cu totul dependenţi de voinţa regelui. La început, în 1685, regele Iacob îl numi pe Joseph Dudley, un localnic din Massachusetts, preşedinte al Noii Anglii. Dar imediat după aceasta, Sir Edmund Andros, un ofiţer al armatei engleze, sosi cu o împuternicire care îl făcea guvernator general al Noii Anglii şi al New York-ului.

Regele îi dăduse o asemenea putere lui Sir Edmund Andros, încât nu mai existau libertăţi, iar legi aproape deloc în coloniile pe care le conducea. Locuitorilor nu li se permitea să-şi aleagă reprezentanţi şi în consecinţă nu aveau nici un cuvânt de spus în conducerea ţării şi nici un fel de control asupra măsurilor care erau adoptate. Consilierii cu care guvernatorul se consulta în problemele de stat erau numiţi de el însuşi. Acest fel de guvernare nu era mai bun decât despotismul absolut.

— Oamenii au avut mult de suferit cât timp au fost conduşi de Sir Edmund Andros, continuă Bunicul, şi se aşteptau la şi mai mult. Adusese nişte soldaţi cu el din Anglia care au pus stăpânire pe vechea fortăreaţă de pe Insula Castle şi pe fortificaţia de pe Fort Hill. Câteodată umbla zvonul că

aceşti soldaţi urmau să omoare toţi locuitorii, iar preoţii să fie întemniţaţi sau ucişi.

— De ce? întrebă Charlie.

— Pentru că ei erau conducătorii poporului, Charlie, îi răspunse Bunicul. Un preot avea mult mai multă influenţă decât un general, în acele zile. Ei bine, în timp ce în America aveau loc aceste lucruri, regele Iacob domnise atât de prost asupra eglezilor încât aceştia trimiseseră în Olanda după prinţul "de Portocală". Acesta se căsătorise cu fiica regelui şi se considera deci că avea dreptul de a revendica tronul. La ajungerea sa în Anglia, prinţul "de Portocală" fu proclamat rege, cu numele de William al III-lea. Bătrânul rege Iacob fugi în Franţa.

Bunicul le spuse cum, de îndată ce se auzise că prinţul "de Portocală" se apropia de ţărmul Angliei, oamenii din Massachusetts se ridicaseră, unindu-şi puterile şi răsturnaseră guvernarea lui Sir Edmund Andros. Acesta împreună cu Joseph Dudley, Edmund Randolph şi cei mai importanţi susţinători fuseseră azvârliţi în temniţă. Bătrânul Simon Bradstreet, care fusese guvernator înainte ca regele Iacob să le ridice privilegiile, fu chemat înapoi la conducere.

— Guvernatorul Bradstreet era un domn venerabil, în vârstă de aproape nouăzeci de ani, zise Bunicul. Venise pe continent o dată cu primii colonişti şi fusese tovarăş cu toţi acei bărbaţi minunaţi, care au construit temelia ţării noastre. Pieriseră cu toţii, aşa că Bradstreet era ultimul dintre puritani.

Bunicul se opri pentru o clipă şi zâmbi, ca şi cum ar fi avut ceva foarte important să le spună ascultătorilor săi. Începu:

— Ei bine, Lawrence, Clara, Charlie, micuţa şi draga mea Alice, ce scaun credeţi că i-a fost aşezat bătrânului guvernator Bradstreet în camera de consiliu? Vă vine să credeţi că e chiar acest scaun, în care stă Bunicul vostru în timp ce vă istoriseşte aceste întâmplări?

— Mă bucur din toată inima! strigă Charlie, după ce scosese un ţipăt de încântare. Credeam că Bunicul a uitat de scaun!

— A fost o imagine tulburătoare, zise Bunicul, când acest venerabil patriarh, cu barba albă curgându-i peste piept, îşi ocupă înaltul scaun. De când îşi putea aduce el aminte, şi chiar şi în anii săi de maturitate, locul pe care acum se întindea un oraş populat fusese o peninsulă sălbatică, acoperită de păduri. Regiunea, acum atât de fertilă şi presărată cu sate prospere, fusese o sălbăticie uitată de lume. Era înconjurat de mulțimea ce îl aclama, aproape toți oameni care se născuseră în țara la care el îi pusese temeliile. Ei făceau parte dintr-o generație, el din alta. Privindu-i şi zărind fețe noi peste tot, bătrânul domn trebuie să fi simțit că e timpul să-şi urmeze tovarăşii.

— Foştii guvernatori muriseră cu toții? întrebă Lawrence.

— Da, toți, îi răspunse Bunicul. Winthrop murise de patruzeci de ani, Endicott se stinsese la o vârstă înaintată în 1665. Sir Henry Vane fusese decapitat în Londra, la începutul domniei lui Charles al II-lea. Iar Haynes, Dudley, Bellingham şi Leverett, cu toții guvernatori ai Massachusettsului, se odihneau acum în morminte. Bătrânul Simon Bradstreet era ultimul rămas din rândul lor. Nu mai era nici o altă figură publică care să facă legătura între vechiul mod de guvernare, vechile obiceiuri, şi noul regim, cel care era pe cale să se instaureze. Epoca puritanilor ajunsese acum la sfârşit!

— Îmi pare rău pentru ei, zise Lawrence, chiar dacă erau atât de sobri, mie mi se părea că au ceva adevărat şi cald în ei! Eu cred, Bunicule, că fiecare guvernator ar trebui să aibă o statuie în fața Parlamentului nostru, sculptată din cel mai rezistent granit din Noua Anglie!

— N-ar fi deloc rău, Lawrence, zise Bunicul, dar poate că pentru unii dintre succesorii lor ar fi de ajuns şi lutul sau un alt material puțin rezistent! Dar să ne întoarcem la scaunul nostru... A fost ocupat de guvernatorul Bradstreet din aprilie 1689 până în mai 1692. Sir William Phips a sosit atunci la Boston cu o nouă cartă de la regele William şi o împuternicire prin care era numit guvernator.

CAPITOLUL X. COMOARA SCUFUNDATĂ

— Şi ce s-a întâmplat cu scaunul? întrebă Clara.

— Aspectul său se deteriorase considerabil de-a lungul anilor în care fusese folosit. Nu mai era destul de impunător ca să fie aşezat în camera consiliului din Massachusetts. De fapt, ca să spunem drept, a fost aruncat ca o bucată de lemn nefolositoare. Însă, din fericire, Sir William Phips l-a văzut şi, plăcându-i felul în care era construit, a hotărât să-l ia acasă. Apoi, cu mâinile sale de guvernator, îi repară un braţ ce se stricase puţin.

— Uite, Bunicule, ăsta e braţul, nu-i aşa? îl întrerupse Charlie, minunându-se cu voce tare. Sir William Phips a pus şuruburile acestea cu mâinile lui? Ce frumos le-a aşezat! Dar cum de ştia un guvernator cum să repare un scaun?

— Vă voi povesti ceva despre prima parte a vieţii lui Sir William Phips, zise Bunicul. Vă veţi da seama atunci de unde ştia să-şi folosească mâinile.

Bunicul le spuse povestea extraordinară, dar şi adevărată a comorii scufundate.

— Închipuiţi-vă, dragii mei copii, o cameră de modă veche, cu un bufet uriaş cu geamuri, în care erau etalate: o cană nemaivăzută din aur, alte obiecte splendide din aur şi o farfurie din argint. În altă parte a camerei, faţă în faţă cu o oglindă înaltă, stă iubitul nostru scaun, de curând lustruit şi împodobit cu o minunată pernă de catifea purpurie cu ciucuri aurii.

Pe scaun stă un bărbat robust, a cărui faţă a fost înăsprită de furtuni şi înnegrită de soarele arzător din Indiile de Vest. Poartă o perucă imensă, ce îi curge pe umeri în valuri. Haina sa este brodată cu frunze aurii, iar vesta la fel, plină de flori şi înzorzonată cu aur. Mâinile sale aspre şi înroşite, ce au trudit multe zile cu ciocanul şi tesla, sunt pe jumătate acoperite de manşetele dantelate. Pe masă este aşezată sabia cu mânerul de argint şi într-

un colț al camerei stă bastonul său cu mâner de aur, făcut din lemn lustruit din Indiile de Vest.

Cam aşa arăta Sir William Phips, şezând în scaunul Bunicului, după ce regele îl numise guvernator al Massachusettsului. De fapt nu cred că bătrânul scaun avea nevoie să fie împodobit cu perne de mătase pentru a fi pe măsura unui personaj atât de grandios.

Dar Sir William Phips nu fusese întotdeauna îmbrăcat cu haină brodată cu aur şi nu avusese parte de o existență la fel de liniştită ca scaunul Bunicului. Era fiul unui om sărac, născut în provincia Maine, iar copilăria şi-o petrecuse pe dealuri şi coline, având grijă de oi. Nu ştiuse să scrie sau să citească până la vârsta maturității. Sătul de atâta păstorit, intrase ucenic la un dulgher şi îşi petrecu patru ani transformând trunchiuri strâmbe de stejar în scânduri pentru corăbii.

În 1673, la douăzeci şi doi de ani, veni în Boston şi imediat după aceea se căsători cu o văduvă care avea destulă avere ca să-şi poată începe o afacere. Nu mult după aceea pierdu toți banii pe care-i obținuse după căsătorie şi ajunse din nou sărac. Totuşi nu se descurajă. De multe ori îi spunea soției sale că mai devreme sau mai târziu va fi bogat şi că va construi o frumoasă casă din cărămidă roşie pentru ei, pe strada Verde din Boston.

Să nu credeți cumva, copii, că i-a spus o ghicitoare care-i va fi destinul. Acesta era spiritul său energic şi întreprinzător şi hotărârea de a duce o viață plină de hărnicie, ceea ce-l făcea să privească înainte cu încredere, spre zile mai bune.

Trecură mai mulți ani şi William Phips încă nu reuşise să adune averile pe care şi le promisese lui însuşi. În anul 1684 se întâmplă să audă despre o corabie spaniolă ce naufragiase către insulele Bahamas şi care se presupunea că e încărcată cu aur şi argint. Phips se duse în acel loc cu un vas micuț sperând că va putea pune mâna pe o parte din comoară. Nu reuşi să pescuiască prea mult argint şi aur, poate doar cât să-şi plătească drumul.

Însă, înainte de întoarcere, află despre o altă corabie spaniolă, un galion, ce se afla la est de Porto de la Plata. Zăcea pe fundul mării de peste cincizeci de ani. Acest vas purtase o imensă bogăție şi până acum nimeni nu se

gândise la posibilitatea de a recupera ceva din adâncul mării, ale cărei valuri o azvârleau dintr-o parte-n alta. Deşi devenise acum mai mult o legendă şi majoritatea oamenilor în vârstă uitaseră întâmplarea, William Phips se hotărî să aducă comoara la suprafață.

Plecă la Londra şi obținu încuviințarea regelui Iacob, ce nu fusese încă gonit de pe tron. Îi povesti regelui despre imensa bogăție ce zăcea pe fundul mării, iar acesta îl ascultă cu atenție şi se gândi că este o ocazie bună să-şi umple vistieria cu aur spaniol. Îl numi pe William Phips căpitanul corăbiei "Trandafirul din Alger", care ducea cu ea optsprezece tunuri şi nouăzeci şi cinci de oameni. Şi astfel deveni căpitanul Phips din marina engleză.

Căpitanul Phips părăsi Anglia la bordul "Trandafirului din Alger" şi navigă aproape doi ani prin Indiile de Vest, încercând să găsească epava vasului spaniol. Însă marea era atât de adâncă şi de întinsă, încât nu era o treabă deloc uşoară să găsească locul exact în care era scufundată corabia. Şansele de reuşită erau din ce în ce mai mici şi se părea că Phips era la fel de departe de a-şi construi casa frumoasă din cărămizi roşii cum era când avea grijă de oi.

Marinarii de pe "Trandafirul din Alger" erau descurajați şi îşi pierduseră orice speranță de a se îmbogăți de pe urma epavei spaniole. Vroiau să-l convingă pe căpitanul Phips să devină pirat. Părea un mod mult mai sigur de a strânge averi, prădând corăbiile ce încă mai pluteau pe mare, decât să cauți vase scufundate de mai mult de-o jumătate de secol. S-au răzvrătit, dar au fost potoliți de Phips şi obligați să-i asculte ordinele. Ar fi fost însă destul de periculos să mai rămână în larg cu un asemenea echipaj nemulțumit şi, în plus, "Trandafirul din Alger" căpătase o spărtură şi nu se mai putea naviga cu ea. Astfel că Phips hotărî că cel mai bine era să se întoarcă în Anglia.

Înainte să părăsească Indiile de Vest, întâlni un spaniol bătrân ce-şi amintea despre naufragiul corăbiei spaniole şi-l îndrumă direct către locul cu pricina. Era pe un recif stâncos, la câteva leghe de Porto de la Plata.

Ajungând în Anglia, căpitanul Phips îi ceru regelui o altă corabie şi permisiunea de a pleca din nou în Indiile de Vest. Însă regele Iacob, care se aştepta probabil ca "Trandafirul din Alger" să se întoarcă încărcat cu aur,

refuză să se mai amestece în această problemă. Phips nu ar mai fi putut să-şi continue căutările dacă ducele de Albemarle şi alți câțiva nobili nu i-ar fi acordat ajutorul. Au făcut rost de un vas şi i-au dat comanda căpitanului Phips. Acesta porni din Anglia şi ajunse cu bine în Porto de la Plata, unde puse mâna pe teslă şi-şi ajută oamenii să-şi construiască o barcă mare.

Făcuseră barca pentru a se putea apropia mai mult de reciful stâncos, acolo unde o corabie nu putea pătrunde. Când barca fu gata, căpitanul trimise mai mulți marinari să cerceteze locul în care vasul spaniol naufragiase. Aceştia fură însoțiți de câțiva indieni, ce se scufundau cu îndemânare şi puteau coborî mult în adâncurile mării.

Echipajul bărcii înaintă către recif şi vâsli în jurul lui de mai multe ori. Se uitară în apă, care era atât de clară încât li se părea că ar putea vedea aurul şi argintul pe fundul mării, dacă ar fi existat asemenea metale prețioase acolo. Nu văzură însă nimic deosebit, decât un curios arbust de mare ce creştea sub apă într-o fisură a recifului. Plutea înainte şi înapoi, o dată cu mişcarea valurilor şi arăta atât de strălucitor încât părea că frunzele sale sunt din aur.

“Nu ne vom întoarce acasă cu mâinile goale!” țipă marinarul englez şi apoi vorbi ceva cu unul dintre indieni. “Scufundă-te şi adu-mi copăcelul acela frumos de acolo. Aceasta este singura comoară pe care o vom găsi!”

Indianul se scufundă şi în curând ieşi din apă şiroind, ținând arbustul în mână. Însă adusese veşti din adâncuri.

“Am văzut nişte tunuri de vas!” zise el după ce trase aer în piept. “Erau nişte tunuri mari, printre stânci, aproape de locul unde creştea copăcelul.”

Nici nu termină bine de vorbit, că marinarii englezi îşi dădură seama că era probabil vorba chiar de locul în care galionul spaniol se scufundase, cu atâția ani înainte. Ceilalți indieni săriră imediat peste marginea bărcii şi înotară în jos, strângându-se în jurul stâncilor şi a tunurilor scufundate. În câteva secunde unul dintre ei ieşi la suprafață cu o grămadă de argint în brațe. Doar aceasta valora mai mult de o mie de dolari. Marinarii o puseră în barcă şi apoi vâsliră cu grabă ca să-l anunțe pe căpitanul Phips despre norocul lor.

Dar, oricât de încrezător ar fi fost căpitanul că avea să găsească epava spaniolă, acum că ajunseseră cu adevărat la ea, vestea îi părea prea frumoasă ca să fie adevărată. Nu vroia să creadă până când marinarul îi arătă grămada de argint.

“Slavă Domnului!” țipă căpitanul Phips. “Ne vom îmbogăți cu toții!”

Căpitanul şi întregul echipaj se puseră pe treabă, pescuind pe fundul mării cu cârlige mari şi greble de fier. Scoteau bogății din belşug: acum priveau o masă de argint solid, aparținând odată unui vechi nobil spaniol; acum găsiră un vas menit să fie dăruit unei biserici catolice; acum scoteau o cană de aur din care regele Spaniei trebuia să-şi bea vinul (poate că mâna osoasă a fostului stăpân ținuse strâns cupa prețioasă şi fusese înghițit de apă o dată cu ea); acum scoteau la suprafață lingouri de argint şi pietre prețioase ce sclipeau atât de tare încât te mirai cum de strălucirea lor stătuse ascunsă atâta vreme.

E ceva înspăimântător şi trist în gândul că furi toată această bogăție din gura oceanului hapsân, care o avusese în stăpânire atâția ani. Parcă oamenii nu ar fi avut dreptul să se îmbogățească de pe urma lui. Ar fi trebuit să lase comoara laolaltă cu scheletele spaniolilor, care se înecaseră când se scufundase corabia şi ale căror oase zăceau risipite pe fundul apei, printre argint şi aur.

Însă căpitanul Phips şi echipajul său nu erau chinuiți de asemenea gânduri. După o zi sau două se mutară în altă parte a epavei, unde găsiră o mulțime de pungi cu dolari de argint. Însă nimeni nu ar fi ghicit că erau bani în acele pungi. Pentru că stătuseră atât de mult în apa sărată, se depusese pe ei o crustă ce îi făcea să semene cu nişte pietre care trebuiau sparte în două cu securea sau cu ciocanul. Atunci, râuri de bănuți argintii se revărsau pe puntea corăbiei.

Întreaga valoare a comorii regăsite, vase din metale prețioase, lingouri, nestemate şi tot restul fură evaluate la două milioane de dolari. Era periculos şi doar să priveşti la aşa avere uriaşă. Un căpitan ce îl însoțise pe Phips în aventura sa, îşi pierdu cu totul rațiunea la vederea ei. Muri la doi ani după aceea, delirând despre comoara ce zace pe fundul mării. Pentru

acest om ar fi fost mai bine dacă ar fi lăsat bogățiile în grija scheletelor spaniolilor.

Căpitanul Phips şi oamenii săi continuară să pescuiască talere, lingouri şi dolari, ce păreau să nu se mai termine, până când proviziile le ajunseră pe terminate. Atunci, cum nu puteau să se hrănească cu aur sau cu argint, găsiră de cuviință să plece în căutare de hrană. Phips se hotârî să se întoarcă în Anglia. Ajunse acolo în 1687 şi fu primit cu mare bucurie de ducele de Albemarle şi ceilalți lorzi englezi ce contribuiseră la plecarea corăbiei. Şi aveau şi de ce să se bucure, căci îşi opriră cea mai mare parte a comorii pentru ei.

Partea căpitanului fu însă de ajuns ca să poată duce o viață îndestulată până la sfârşitul vieții sale. Putu să-şi țină şi promisiunea pe care o făcuse soție sale şi îi ridică o casă frumoasă din cărămidă pe strada Verde din Boston. Ducele Albemarle îi trimise domnului Phips o superbă cupă de aur, ce valora cel puțin cinci mii de dolari. Înainte ca Phips să părăsească Londra, regele Iacob îl făcu cavaler, astfel că în locul dulgherului necunoscut ce trăise printre ei, locuitorii Bostonului îl întâmpinară pe faimosul Sir William Phips.

CAPITOLUL XI. CÂTE ŞTIA SCAUNUL

— Sir William Phips, continuă Bunicul, era un bărbat mult prea activ şi dornic de aventură ca să se bucure în linişte de averea sa. În anul 1690 plecă într-o campanie militară împotriva coloniilor franţuzeşti din America, cuceri provincia Acadia şi se întoarse în Boston cu o pradă bogată.

— Bunicule, cred că el e cel mai grozav om care a stat în acest scaun! țipă Charlie.

— Întreabă-l pe Lawrence ce crede! îi răspunse Bunicul cu un zâmbet. În acelaşi an, Sir William conduse o expediție împotriva Quebecului, dar nu reuşi să captureze oraşul. În 1692, fiind la acea vreme în Londra, regele William al III-lea îl numi guvernator al Massachusettsului. Iar acum, dragii mei copii, după ce l-am însoțit pe Sir William Phips de-a lungul aventurilor şi greutăților sale, până când a ajuns să stea confortabil pe scaunul Bunicului, îi vom spune rămas-bun. Îi dorim să fie la fel de fericit conducând oameni aşa cum era când avea grijă de oi!

Charlie, a cărui închipuire fusese stârnită de spiritul de aventură a lui Sir William Phips, era nerăbdător să afle ce s-a mai întâmplat şi cum s-a comportat el în funcția de guvernator. Însă Bunicul se hotărâse să nu mai istorisească nimic pentru moment.

— E posibil ca într-una din aceste zile să continuu povestirea despre aventurile scaunului, zise el. Nu se ştiu prea multe lucruri despre el în acest moment şi trebuie să caut în cărți vechi şi în manuscrise înainte să vă mai pot povesti ceva. Mai mult, acum e un moment bun să întrerupem povestea scaunului, pentru că noua cartă, pe care Sir William Phips o adusese din Anglia, a constituit o epocă foarte importantă în istoria regiunii.

— Bunicule, observă Lawrence, acesta pare să fie cu adevărat cel mai deosebit scaun din lume. Povestea sa nu poate fi spusă fără să o împleteşti cu viețile unor oameni remarcabili şi cu evenimentele mărețe ce au avut loc în această țară.

— Adevărat, Lawrence, replică Bunicul zâmbind, ar trebui să scriem o carte cu un titlu de genul: AMINTIRI DIN TIMPURILE MELE, de scaunul Bunicului.

— Ce minunat ar fi! exclamă Lawrence bătând din palme.

— Dar, până la urmă, continuă Bunicul, orice alt scaun vechi, dacă ar avea memorie şi mână să-şi scrie amintirile, ar putea să lase în urmă poveşti mai stranii decât cele pe care vi le-am spus eu. Din generație în generație, un scaun stă în mijlocul oamenilor şi este martor la cele mai ascunse relații pe care oamenii le pot avea între ei. Inima omenească se poate citi cel mai bine în scaunul de la gura sobei. Cât despre întâmplările din afară, suferința şi bucuria se înfruntă continuu în jurul său. Acum vedem fața fericită şi înfățişarea strălucitoare a bucuriei, stând veselă pe bătrânul scaun, răspândind în jurul ei o lumină caldă. Acum, deşi nu ne gândim la ea, întunecata bocitoare, suferința, s-a strecurat în locul bucuriei, dar nu pentru multă vreme. Imaginația unui om cu greu poate cuprinde atât de multe întâmplări pe cât ajunge să cunoască un scaun de familie.

— Îmi tresare inima de bucurie când mă gândesc! zise Lawrence. Da, un scaun de familie trebuie să aibă o istorie mult mai adâncă decât cea a unui scaun de stat.

— Da, strigă Clara, exprimând părerea unei femei asupra acestui fapt, istoria unei întregi țări nu este nici pe departe atât de interesantă pe cât poate fi cea a unei singure familii!

— Însă istoria unei țări este mai uşor de povestit, le spuse Bunicul. Astfel că, dacă mergem înainte cu povestea scaunului, mă voi limita totuşi la legăturile sale cu evenimentele publice.

Bătrânul Bunic se ridică atunci şi ieşi din cameră, în timp ce copiii rămaseră privind la scaun. Lawrence, a cărui imaginație zugrăvea atât de viu vremurile trecute, nu ar fi considerat deloc ciudat dacă foştii ocupanți ai scaunului ar fi apărut pe neaşteptate şi şi-ar fi reluat pe rând locul pe care îl părăsiseră cu atâția ani în urmă.

Mai întâi, blânda şi delicata lady Arabella s-ar fi aşezat pe scaun, aproape alunecând din el, de cât de slăbită era; apoi Roger Williams, în pelerina sa, serios, plin de energie şi de bunăvoință; apoi silueta Annei Hutchinson făcând aceleaşi gesturi ca atunci când conducea adunarea femeilor; apoi figura intelectuală şi întunecată a lui Vane, "tânăr în ani, dar bătrân în înțelepciune". După aceea ar fi apărut guvernatorii: Winthrop, Dudley, Bellingham şi Endicott, care au stat pe scaun cât timp a fost în sala de consiliu. Apoi locul său larg ar fi fost ocupat de dolofanul fabricant de monede. Pe urmă Mary Dyer, femeia quaker persecutată, pe jumătate nebună, îmbrăcată în pânză de sac, s-ar fi odihnit acolo pentru moment. Apoi imaginea pioasă şi apostolică a lui Eliot l-ar fi sfințit. După aceea s-ar fi ridicat, ca o umbră a puritanismului trecut, venerabilul guvernator Bradstreet ce-şi purta cu demnitate barba albă. La urmă, pe minunata pernă de catifea a scaunului Bunicului ar fi strălucit ca aurul Sir William Phips. Dar toți aceştia, împreună cu alte personaje istorice, în mijlocul cărora scaunul a stat de atâtea ori, părăsiseră, atât în substanță cât şi în umbră, scena timpului. Şi totuşi scaunul rămăsese, cu cămaşa de zale a bătrânului Lincoln, cu florile şi frunzele sale sculptate în lemnul de stejar, cu capul înfiorător de leu pe spătar, arătând la fel de bine ca în ziua în care a fost aşezat în sala contelui Lincoln. Şi câte schimbări, bruşte sau nu, au trecut peste lume şi peste popoare, de când s-au întâmplat toate acestea!

"Scaunul acesta a stat nemişcat atunci când tronurile regilor au fost zguduite!" gândi Lawrence. "Lemnul său s-a dovedit mult mai rezistent decât multe dintre conduceri!"

Mult ar mai fi cugetat băiatul plin de imaginație, dar o pisică mare, galbenă, preferata copiilor, sări pe fereastra deschisă. Văzând că scaunul Bunicului era gol şi cum de multe ori se bucurase de confortul lui, pisicuța se aşeză pe pernă. Lawrence, Clara, Charlie şi micuța Alice începură să râdă la ideea unui asemenea succesor, demn de vremurile de dinainte.

— Pis, pis, pis, zise micuța Alice întinzându-şi mâna, în care pisicuța îşi puse o lăbuță catifelată, pari foarte înțeleaptă. Povesteşte-ne despre SCAUNUL BUNICULUI!

ADDENDA LA PARTEA I. FRAGMENTE DIN VIAȚA LUI JOHN ELIOT

De Convers Francis

DOMNUL Eliot învăța din greu, de ceva vreme, limba indiană. Pentru aceasta, era ajutat de unul dintre localnici, care putea vorbi şi engleză. La sfârşitul Gramaticii sale indiene, Eliot pomenise de un tânăr inteligent ce fusese servitor într-o casă a englezilor, care înțelegea destul de bine limba şi avea o pronunție foarte clară. Îl luă pe indian în casa sa şi, vorbind constant cu el, reuşi să stăpânească limba destul de bine pentru a putea traduce cele zece porunci, Tatăl nostru şi alte pasaje din Scriptură, pe lângă îndemnuri şi rugăciuni.

Domnul Eliot trebuie să-şi fi găsit sarcina oricum altfel decât uşoară şi atrăgătoare. Trebuia să învețe un dialect care nu se asemăna în nici un fel cu limbile pe care le ştia deja. Trebuia să facă acest lucru fără ajutorul vreunui material scris sau tipărit, doar vorbind cu profesorul său indian sau cu alți nativi, care, oricât ar fi fost de inteligenți, erau nişte profesori cu lipsuri. Se apucase de muncă cu răbdare şi înțelepciune, notând cu grijă diferențele dintre felul în care erau construite cuvintele în engleză şi în limba indienilor, şi, o dată ce le descoperea, trecea toate substantivele şi verbele la care se putea gândi prin formele respective. În acest fel ajungea la reguli pe care le putea apoi aplica în mod general.

Neal spunea că Eliot reuşise să vorbească limba după doar câteva luni de conversație cu indianul. Acest lucru, într-un sens limitat, putea fi adevărat, dar se spune că i-au trebuit doi ani ca să învețe limba, înainte să le poată predica indienilor. În acelaşi timp reuşise să folosească şi dialectul, astfel încât putea să împărtăşească modul de dobândire a adevărului spiritual sălbaticilor, deşi în 1649 încă se plângea că nu este în stare să facă bine acest lucru.

După ce se auzise despre intențiile sale de a instrui indienii, domnul Eliot însoțit de alți trei bărbați ale căror nume nu le cunoaştem, după ce ceruseră binecuvântarea divină, făcură prima vizită indienilor pe 28 octombrie 1646, într-un loc ce avea să se numească mai târziu Nonantum. Acesta este primul loc pe care s-au aşezat indieni civilizați şi creştinați, în interiorul coloniilor engleze din America de Nord. Denumirea aceasta a fost dată părților mai înalte din nord, estul Newtonului, granițele acestui oraş şi Watertown. La mică distanță de colibele pieilor roşii fură întâmpinați de Waban, o căpetenie a indienilor din acel loc, şi de alți câțiva semeni de-ai săi. Fură întâmpinați cu: “Salutare, englezilor!” Waban, care este descris ca înțeleptul-judecător, fusese încă de la început receptiv la învățăturile creştinilor şi îşi trimisese fiul cel mai mare să fie educat de ei. Ca urmare băiatul fusese dus la şcoala din Dedham, iar acum venise să asiste la întâlnire.

Indienii se strânseseră în coliba lui Waban şi într-acolo fură conduşi şi domnul Eliot cu prietenii săi. Când se adună toată lumea şi se făcu linişte, spuseră o rugăciune şi apoi începură o slujbă religioasă. Aceasta fu rostită în engleză, pentru că nici domnul Eliot şi nici tovarăşii săi nu cunoşteau destul de bine limba indienilor pentru a o putea folosi în cadrul slujbei.

Nu întâmpina aceleaşi dificultăți şi în predică, căci pentru aceasta putem presupune că îşi pregătise îndeajuns gândurile şi vorbele ca să-şi facă discursul inteligibil în punctele importante, iar dacă greşea undeva şi nu era bine înțeles, putea să mai repete sau să se corecteze. Deşi rugăciunea era de neînțeles pentru indieni, ştiau totuşi despre ce se vorbea şi domnul Eliot credea că îi va pregăti astfel pentru a asculta cu mai multă atenție predica.

Domnul Eliot începu să citească atunci din Ezechiel xxxvii, 9, 10. Adierea cuvintelor din acest pasaj sugera celor care după aceea aveau să povestească ceea ce auziseră o coincidență care ar fi putut fi tradusă, în spiritul acelor vremuri, într-o întâlnire deosebită cu Providența. Numele de Waban semnifica în limba indienilor “vânt”, astfel că atunci când predicatorul rosti cuvintele: “Spuneți vântului!”, a fost ca şi cum ar fi zis: “Spuneți-i lui Waban!” Cum acest om a avut apoi o mare influență în stârnirea interesului sălbaticilor pentru creştinism, se poate interpreta că la prima vizită a vestitorilor Scripturii a avut parte de o chemare specială pentru această

cauză. Nu e de mirare că indienii au fost impresionați de această coincidență. Domnul Eliot nu dădea importanță unei asemenea coincidențe superstițioase şi avu grijă să le spună, după ce-şi sfârşi predica, că nu avusese intenția să dea vorbelor o asemenea semnificație.

Slujba dură o oră şi un sfert. S-ar putea spune că domnul Eliot a înghesuit mult prea mult într-un singur mesaj. Poate ar fi fost mai bine, cel puțin prima oară, să țină o predică mai scurtă şi să atingă mai puține subiecte. Dar zelul său fusese încurajat de gândul de a face o faptă bună şi, putem crede, de curiozitatea indienilor.

Astfel se încheie o cuvântare lungă de trei ore, la sfârşitul căreia indienii afirmară că nu se săturaseră şi cerură vizitatorilor lor să mai vină. Îşi exprimară dorința de a construi un oraş şi de a trăi împreună. Domnul Eliot promise să vorbească pentru ei cu stăpânirea. El şi tovarăşii săi le dădură bărbaților nişte tutun, copiilor mere şi îşi luară rămas-bun.

Paisprezece zile mai târziu, pe 11 noiembrie, domnul Eliot şi prietenii săi îşi reînnoiră vizita în coliba lui Waban. Această întâlnire avu şi mai mulți participanți decât data trecută. Slujba religioasă începu, ca şi înainte, cu o rugăciune în engleză. Aceasta fu urmată de câteva întrebări scurte şi directe adresate copiilor, la care trebuiau date răspunsuri repezi şi uşoare. Copiii păreau înclinați să asculte şi să învețe. Ca să-i încurajeze, domnul Eliot le dădea din când în când câte un măr sau o turtă, iar adulților li se cerea să le repete instrucțiunile ce le fuseseră date. Atunci începu să le vorbească celor adunați pe limba lor, spunându-le că venise să aducă veşti bune de la Dumnezeu şi să le arate cum oamenii răi puteau să devină buni şi fericiți, vorbind în general pe marginea aceloraşi subiecte pe care le tratase şi prima dată.

PARTEA a II-a

CAPITOLUL I. SCAUNUL ŞI FLĂCĂRILE

— BUNICULE dragă, strigă micuța Alice, mai spune-ne te rog poveşti cu scaunul!

Cât timp trecuse de când copiii fuseseră ultima dată curioşi să audă urmarea aventurilor acestui scaun venerabil! Vara era acum de mult trecută la fel cea mai mare parte a toamnei. Luna noiembrie cea rece şi mohorâtă vuia acum pe la uşi, urâțind atmosfera cu ploi răcoroase şi neaşteptate sau câteodată cu ninsori scurte ce se loveau ca nişte pietricele de fereastră.

Când vremea începu să se răcească, scaunul Bunicului fu luat din salonul de vară şi mutat într-o cameră mai mică şi mai confortabilă. Sătea acum lângă un cămin cu foc luminos de lemne. Bunicul iubea un foc de lemne mult mai mult decât o vatră cu cărbuni sau decât căldura lipsită de strălucire a unui cuptor, care crede că îşi face datoria doar încălzind casa. Focul de lemne însă e agreabil, vesel, prietenos şi iubitor cu oamenii, ştiind că nu se aşteaptă de la el doar să dea căldură. Astfel că dansează în cămin şi îşi aruncă strălucirile vesele ca un hohot de râs prin toată camera, se joacă făcând bufonerii şi luminează fețele tuturor celor care îl înconjoară.

În lumina amurgului focul deveni încă şi mai strălucitor şi mai vesel. Şi astfel poate că inima Bunicului se umplea de căldură şi de mângâiere, în amurgul vieții sale. Privea la tăciunii aprinşi ca şi cum existența sa trecută s-ar fi putut citi acolo sau poate că ar fi putut citi viitorul lumii, când vocea micuței Alice îl trezi.

— Dragă Bunicule, repetă fetița pe un ton mai ridicat, mai povesteşte-ne despre scaun!

Lawrence, Clara, Charlie şi micuța Alice fuseseră ocupați cu alte lucruri în ultimele luni. Se jucaseră în lumina veselă a prezentului şi dăduseră uitării umbrele trecutului, în mijlocul cărora stătea scaunul Bunicului. Însă acum, în amurgul de toamnă, iluminat de flacăra pâlpâitoare a focului de lemne, priviră către bătrânul scaun şi găsiră că nu arătase niciodată atât de

interesant. Stătea acolo în maiestatea lui venerabilă de mai mult de două sute de ani. Flăcările din cămin tremurau peste florile şi frunzele ce erau sculptate pe spătarul său de stejar, iar capul de leu aproape părea că-şi mişcă fălcile şi că-şi scutură coama.

— Oare micuța Alice vorbeşte în numele tuturor? întrebă Bunicul. Vreți să continuu aventurile scaunului?

— Da, da, Bunicule! strigă Clara. Dragul nostru scaun! Ce ciudat c-am uitat de el multă vreme!

— O, te rugăm să începi, Bunicule, zise Lawrence, căci cred că atunci când vorbim despre timpuri trecute, ar trebui să o facem până nu se lasă întunericul, înainte ca lumânările să fie aprinse. Este posibil ca umbrele oamenilor faimoşi ce au stat cândva în scaun să se întoarcă printre noi în licărirea întunecată a amurgului decât în lumina dură a zilei. Şi apoi, putem zugrăvi portretele celor despre care ne povesteşti printre tăciunii aprinşi şi cenuşa albă.

Şi prietenul nostru Charlie credea că poveştile trebuie să fie spuse seara, pentru că atunci nu se juca afară. Astfel, găsind că toți tinerii săi ascultători erau în favoarea acestei cereri, bătrânul domn reluă povestea scaunului plin de istorie din punctul în care o lăsase.

CAPITOLUL II. VRĂJITOARELE DIN SALEM

— VĂ amintiți, dragii mei copii, zise Bunicul, că am lăsat scaunul ocupat de Sir William Phips, în 1692. Acest norocos vânător de comori, după cum vă puteți aminti, venise din Anglia cu o împuternicire de la regele William, care îl numea guvernator al Massachusettsului. Vechea colonie Plymouth făcea acum parte din această regiune, laolaltă cu teritoriile Maine şi Noua Scoție. Sir William Phips adusese cu el şi o nouă cartă de la rege, ce ținea loc de Constituție, stabilind modul în care trebuia să fie condusă provincia.

— Noua cartă acorda oamenilor toate libertățile pe care le avuseseră şi înainte? întrebă Lawrence.

— Nu, răspunse Bunicul. După prima cartă, oamenii erau sursa puterii.

Winthrop, Endicott, Bradstreet şi ceilalți guvernaseră prin voința poporului, fără ca regele să se amestece. Dar de atunci înainte poziția guvernatorului depindea în totalitate de numirea regelui şi de voia sa; la fel era în cazul locțiitorului de guvernator şi al altor înalți funcționari. Oamenilor la era permis totuşi să-şi aleagă reprezentanții, iar consiliul guvernatorului era ales de Curtea Generală.

— Locuitorii l-ar fi ales pe Sir William Phips? întrebă Lawrence.

— Probabil că ar fi fost un candidat iubit de oameni, răspunse Bunicul, căci aventurile şi campaniile sale militare îi aduseseră un soi de renume care plăcea întotdeauna poporului. Avea şi multe trăsături populare: era un om cu inima caldă, căruia nu-i era ruşine cu originile sale şi nici nu era îmfumurat din cauza situației sale actuale. Imediat după ce a sosit în Noua Anglie, s-a dovedit că nu-i era ruşine să-şi recunoască foştii tovarăşi.

— Cum aşa? întrebă Charlie.

— Dădu o mare petrecere în noua sa casă de cărămidă, zise Bunicul, şi invită toți dulgherii din Boston. În capul mesei stătea chiar Sir William

Phips, tratându-i pe aceşti oameni cu palmele bătătorite de muncă ca pe frații săi, glumind cu ei şi vorbind cu drag despre vremurile trecute. Nu ştiu dacă purta haina brodată cu aur, dar prefer să cred că era îmbrăcat în veşminte din pânză grosolană, aşa cum avea atunci când era dulgher.

— Unui aristocrat nu are de ce să-i fie ruşine de muncă, observă Lawrence, căci şi țarul Petru cel Mare a fost odată ucenic.

— Sir William Phips a fost un bun guvernator, la fel cum a fost ca dulgher? întrebă Charlie.

— Istoria pomeneşte prea puține despre meritele sale de dulgher, răspunse Bunicul, dar ca guvernator i s-au adus o mulțime de critici. Aproape imediat ce a preluat conducerea, s-a implicat într-o afacere foarte periculoasă, care ar fi pus pe gânduri o minte mult mai înțeleaptă şi mai cultivată decât a lui. Era sub efectul unor vrăji.

Şi aici Bunicul dădu ascultătorilor săi detaliile despre această întâmplare tristă, pe care le considera el necesare. Se cutremurară auzind că o asemenea nebunie, ce a dus la moartea multor persoane nevinovate, a luat naştere din lecturile periculoase ale unor copii. Copiii erau ai reverendului Parris, preot în Salem. Aceştia se plângeau că sunt împunşi cu ace şi chinuiți de umbrele bărbaților şi femeilor care se presupunea că aveau puterea să-i bântuie fără să fie văzuți, şi ziua şi noaptea. De multe ori în mijlocul familiei sau a prietenilor lor erau cuprinşi de nişte convulsii ciudate şi începeau să strige că sunt atacați de vrăjitoare.

Aceste poveşti se răspândeau şi produceau nelinişti mari. Încă de la începuturi, se obişnuia ca în Noua Anglie locuitorii, ori de câte ori aveau vreo problemă grea de rezolvat, cereau sfatul preoților. Aşa făcură şi acum, dar din păcate preoții şi înțelepții aveau mintea şi mai otrăvită decât oamenii fără carte. Cotton Mather, un cleric foarte învățat, credea că întreaga țară era plină de vrăjitoare şi de vrăjitori, care se lepădaseră de Ceruri şi făcuseră un pact cu necuratul.

Nimeni nu putea fi sigur că orice vecin sau prieten nu era vinovat de această crimă imaginară. Numărul celor care pretindeau că sunt loviți de vrăjitorie era din ce în ce mai mare şi aceştia depuneau mărturie împotriva unor

oameni dintre cei mai merituoşi. Un preot pe nume George Burroughs era printre acuzaţi. În lunile august şi septembrie 1692, el şi alţi bărbaţi şi femei nevinovaţi fură omorâţi. Locul de execuţie era un deal înalt, la marginea Salemului, astfel că multe dintre victime, stând atârnate de spânzurătoare, puteau să zărească propriile case din oraş.

Martiriul acestor persoane fără vină părea să stârnească şi mai mult nebunia. Cei ce acuzau deveniră şi mai îndrăzneţi. Mulţi dintre oamenii de rang înalt erau ori aruncaţi în închisori, ori siliţi să fugă. Printre aceştia se aflau şi cei doi fii ai bătrânului Simon Bradstreet, ultimul guvernator puritan. Domnul Willard, un preot pios din Boston, a fost făcut vrăjitor într-o adunare publică. Doamna Hale, soţia preotului din Beverly, a fost de asemenea acuzată. Philip English, un negustor bogat din Salem, fu nevoit să fugă lăsându-şi toate proprietăţile şi afacerile în dezordine. Dar la puţin timp după aceea, oamenii din Salem fură bucuroşi să-l poftească înapoi.

— Cel mai cumplit lucru pe care l-au făcut, continuă Bunicul, a fost să o acuze pe soţia guvernatorului. Da, doamna lui Sir William Phips fu acuzată de vrăjitorie, spunându-se că zboară prin aer ca să ia parte la întrunirile vrăjitoarelor. Auzind acestea guvernatorul probabil că a început să tremure atât de tare încât se zguduia scaunul sub el.

— Bunicule dragă, ţipă micuţa Alice, agăţându-se mai tare de genunchiul său, e adevărat că vrăjitoarele vin noaptea şi sperie copiii?

— Nu, nu, dragă Alice, răspunse Bunicul chiar dacă ar exista vrăjitoare acestea ar fi gonite de sufletul curat al unui copil. Dar nu există, iar înaintaşii noştri şi-au dat seama în curând că totul fusese o nebunie grozavă. Toţi prizonierii acuzaţi de vrăjitorie au fost eliberaţi, însă cei ce au fost omorâţi nevinovaţi nu mai puteau fi aduşi la viaţă, iar dealul pe care fuseseră executaţi avea să amintească întotdeauna oamenilor despre această perioadă tristă şi umilitoare din istoria lor.

Bunicul le spuse apoi că următorul eveniment remarcabil, cât timp Sir William Phips mai era în scaun, fu sosirea în Boston a unei flote engleze în 1698. Aceasta a adus o armată ce trebuia să cucerească teritoriul Canadei. Dar o boală grea, mai distrugătoare decât variola, izbucni printre soldaţi şi marinari şi îi împuţină. Infecţia se întinse şi în Boston făcând multe victime.

Cumplita boală îi făcu pe guvernator şi pe Sir Francis Wheeler, ce se afla la comanda trupelor britanice, să renunțe la orice gând de a porni vreun atac împotriva Canadei.

— Imediat după aceasta, zise Bunicul, Sir William Phips avu o ceartă cu căpitanul unei fregate englezeşti şi cu un perceptor din Boston. Fiind un bărbat violent din fire le dădu acestora o bătaie sănătoasă cu bastonul.

— Era un om curajos, observă Charlie care era obişnuit să rezolve disputele într-un fel similar.

— Mai mult curajos decât înțelept, replică Bunicul, căci acest incident a ajuns la urechile regelui şi Sir William Phips a fost chemat în Anglia să dea socoteală pentru faptele sale. În consecință plecă la Londra unde, în 1695, se îmbolnăvi de febră şi muri. Dacă ar fi trăit mai mult, probabil că ar fi pornit din nou în căutare de comori scufundate. Auzise despre o navă spaniolă ce naufragi-ase în 1502, în timpul vieții lui Columb. Bovadilla, Roldan şi mulți alți spanioli au pierit o dată cu ea, laolaltă cu imensa bogăție pe care o furaseră de la regii din America de Sud.

— Vai, Bunicule, exclamă Lawrence, ce idei minunate avea guvernatorul! Gândiți-vă doar ce ar fi însemnat să scoată la suprafață comoara ce zăcea pe fundul mării de două secole! Eu cred că Sir William Phips ar fi trebuit să fie îngropat în ocean, ca să se odihnească printre corăbiile scufundate şi comorile pe care le-a visat toată viața.

— A fost îngropat într-unul dintre cimitirele înghesuite ale Londrei. Cum nu a avut urmaşi, averea sa a fost moştenită de nepoții din care se trage marchizul de Normandia. Nobilul marchiz nu ştie că probabil prosperitatea familiei sale îşi are rădăcinile în aventurile reuşite ale dulgherului din Noua Anglie.

CAPITOLUL III. ŞCOALA DE MODĂ VECHE

— LA moartea lui Sir William Phips, scaunul nostru a fost lăsat prin testament domnului Ezekiel Cheever, un pedagog faimos din Boston. Bătrânul domn venise din Londra în 1637 şi predase de atunci, astfel că nu era om în vârstă pe care dascălul Cheever să nu-l fi învățat alfabetul. Era un bărbat venerabil, ce purta o barbă lungă.

— Scaunul a fost aşezat în această şcoală? întrebă Charlie.

— Da, în şcoala lui, răspunse Bunicul, şi putem spune că nu a fost niciodată privit cu un respect atât de plin de teamă, nici când guvernatorii Massachusettsului au stat în el. Chiar şi tu, Charlie băiatul meu, ai fi simțit respect pentru acest scaun dacă l-ai fi văzut ocupat de profesori faimoşi.

Şi aici Bunicul încercă să dea ascultătorilor săi o idee despre cum se petreceau lucrurile într-o şcoală acum o sută de ani. Cum probabil acesta este un subiect ce ar putea să-i intereseze şi pe cititorii noştri, ne vom ocupa de el în mod separat şi îi vom spune “Şcoala de modă veche”.

— Acum, închipuiți-vă, copii, că sunteți în clasa dascălului Ezekiel Cheever! E o încăpere largă, cu podeaua acoperită de nisip, iluminată de o fereastră prinsă în balamale, cu ochiuri mici de sticlă în formă de diamant. Elevii stăteau pe bănci lungi, cu pupitre în fața lor. Într-un capăt al încăperii era un cămin mare, atât de spațios încât ar fi încăput trei sau patru băieți stând fiecare într-un colț. Aşa erau căminele în trecut, atunci când era destul lemn în pădure ca să-i încălzească pe oameni, fără să fie nevoiți să sape în măruntaiele pământului după cărbuni.

Ziua pe care ne-am ales-o ca să privim în şcoală era una de iarnă. Vedeți ce buşteni imenşi fuseseră rostogoliți în cămin şi ce vâlvătaie luminoasă se ridica spre coş? La fiecare câteva minute un nor de fum era aruncat în cameră plutind încet peste capetele şcolarilor, până când se aşeza pe pereţi şi pe tavan. Aceştia erau deja înnegriți de fumul din ceilalți ani.

Acum priviți la bătrânul nostru scaun! Vedeți că este aşezat în cea mai confortabilă parte a camerei, unde căldura focului se simte îndeajuns de mult, fără a fi însă prea arzătoare. Cât de măreț arăta bătrânul scaun, ca şi cum şi-ar fi amintit de toți oamenii faimoşi care au stat în el, ştiind însă că un bărbat şi mai însemnat este aşezat acum în el. Vedeți venerabilul pedagog, cu figură severă şi cu o bonetă pe cap, ca aceea a vechilor puritani, şi cu barba albă curgându-i ca o zăpadă până la brâu? Care dintre băieți ar fi îndrăznit să se joace, să şuşotească sau doar să-şi ochii de la carte în timp ce dascălul Cheever îi privea pe sub ochelari? Pentru asemenea copii obraznici, dacă erau, o nuia de mesteacăn atârna deasupra căminului şi o linie sănătoasă stătea aşezată pe catedră.

Acum şcoala a început. Ce murmur de voci, ca foşnetul frunzelor într-un stejar bătut de vânt, răzbătea dinspre elevii ocupați cu lecțiile lor! Bâz! Bâz! Bâz! În mijlocul unui astfel de zumzet şi-a petrecut dascălul Cheever aproape şaizeci de ani şi obişnuința îl făcuse la fel de plăcut pentru el ca bâzâitul albinelor dintr-un stup.

Acum la o oră de latină copiii trebuie să recite. Sunt poftiți în fața clasei nişte băieți micuți, îmbrăcați în haine cu marginile drepte şi pantaloni încheiați cu nasturi până la genunchi. Aceşti băieți urmau să fie trimişi la Cambridge şi educați să devină mari învățați. Bătrânul pedagog Cheever trăise atât de mult şi văzuse atâtea generații de şcolari ce se transformaseră în oameni de seamă încât acum aproape că putea să prevadă ce va deveni fiecare dintre ei. Un băiețel avea să fie doctor şi să prescrie hapuri şi licori, trecând serios prin viață mirosind a leacuri. Altul se va lupta în săli de judecată, croindu-şi drum spre bogăție şi onoruri, iar la vârsta bătrâneții va fi un membru respectat al consiliului Maiestății-Sale. Un al treilea, acesta fiind şi favoritul dascălului, va fi urmaş de seamă al preoților puritani şi va predica cu multă evlavie lăsând în urmă tomuri de predici, tipărituri sau manuscrise întru folosul generațiilor viitoare.

Dar, cum erau abia băieți de şcoală acum, treaba lor era să traducă din Virgiliu. Bietul Virgiliu, ale cărui versuri şlefuite cu atâta trudă fuseseră pocite şi greşit interpretate de atâtea generații de şcolari leneşi! Hai, stați jos, latiniştilor! Mi-e teamă că doi sau trei dintre voi vor avea de-a face cu nuiaua pedagogului!

După aceea vine ora de aritmetică. Aceşti băieți vor deveni negustori sau mecanici. Până acum nu au schimbat decât bile sau mere, dar de aici înainte unii vor trimite vase spre Anglia după stofe şi fel şi fel de alte mărfuri, spre Indiile de Vest după zahăr, rom şi cafea. Alții vor sta în spatele tejghelei măsurând panglici, funde şi bumbac. Alții vor ridica ciocanul fierarului sau vor da cu rindeaua pe masa dulgherului, iar alții vor lucra pielea cu priboiul devenind cizmari. Mulți vor pleca pe mare, din ei ieşind marinari îndrăzneți şi plini de curaj.

Aceşti băieți vor trebui să ofere lumii mâinile pricepute şi capetele luminate fără de care mersul vieții ar cădea în seama teoriilor confuze ale învățaților şi ghicitorilor. Aşa că învață-i tabla înmulțirii, bunule dascăl Cheever şi atinge-i cu nuiaua când merită, căci viitorul țării depinde de ei.

Dar vai, în timp ce noi cugetăm astfel, dascălul Cheever zări cu ochiul său atent doi băieți ce se jucau. Lucruri groaznice vor urma! Cei doi răufăcători fură chemați în fața scaunului, pe care pedagogul stă la fel de înspăimântător ca un judecător. Bătrânul nostru scaun a ajuns loc de judecată! Oh, dascălul Cheever a coborât teribila nuia! Judecata e scurtă şi sentința se dă repede, iar acum judecătorul se pregăteşte să o pună în executare. Poc! Poc! Poc! În acele vremuri, loviturile pedagogilor erau sănătoase.

Vedeți voi, nuiaua de mesteacăn îşi pierduse toate crenguțele şi nu mai era bună de pedepsit. Doamne, ce mai țipau bieții băieți! Aproape că am surzit, deşi zgomotul vine de departe, de acum o sută cincizeci de ani. Hai, mergeți la loc, bieți băieți, şi nu plânge, micuță Alice, căci le-a trecut de mult durerea!

Şi astfel trece dimineața. Acum e ora doisprezece. Dascălul priveşte la ceasul său mare de argint şi apoi, după ce stă o vreme pe gânduri, pune linia pe catedră. Mulțimea de copii aşteaptă cuvintele de plecare cu o nerăbdare pe care nu şi-o pot stăpâni.

“Puteți pleca!” zise dascălul Cheever.

Băieții se ridicară, păşind încet până când ajunseră la prag, dar de îndată ce ieşiră afară ce strigăt de bucurie! Ce tropăit de picioare! Ce sentiment de

libertate redescoperită exprimată prin zgomotul vesel al vocilor!

Ce le mai păsa acum de linie şi de nuia? Se născuseră pe lumea asta doar să învețe latină sau aritmetică? Nu, aveau motive mai bune ca să existe, cum ar fi să se joace, să sară, să fugă, să strige, să se dea pe gheață, să se bată cu bulgări!

Ferice de voi, băieți! Bucurați-vă de joacă acum, căci mâine va trebui din nou să învățați şi să înfruntați nuiaua şi linia! Astăzi e joi şi de când s-a întemeiat colonia Massachusetts, niciodată nu s-au făcut ore joia după-masă. Jucați-vă deci, băieți, căci mâine se apropie cu nuiaua şi cu linia lui, şi apoi urmează un alt mâine, şi acela cu necazurile lui.

Acum pedagogul a pus totul în ordine şi e gata să plece acasă. Bătrânul şi-a petrecut atât de mult din viață în şcoala zgomotoasă şi afumată, încât atunci când era în vacanță nu-şi găsea locul şi se simțea un străin printre ceilalți. Dar iese din şcoală şi bătrânul nostru scaun rămâne gol şi singur până când, a doua zi, bunul dascăl Cheever îşi va relua locul.

— Bunicule, zise Charlie, mă întreb dacă nu cumva băieții îi făceau vreun rău scaunului, cât timp dascălul era afară.

— Exista un obicei, răspunse Bunicul, ca unul dintre brațele lui să fie desprinse într-un fel. Dar nu cred că vreunul dintre băieți putea fi atât de rău.

Cum trecuse de mult ora de culcare a micuței Alice, Bunicul îşi întrerupse povestirea, promițându-le să le vorbească mai multe despre dascălul Cheever şi elevii săi într-o altă seară.

CAPITOLUL IV. COTTON MATHER

A doua zi dimineață, Bunicul îşi reluă povestea scaunului său iubit.

— Dascălul Ezekiel Cheever, zise el, a murit în 1707, după ce a predat în şcoală timp de şaptezeci de ani. Ar fi nevoie de un şcolar destul de bun la aritmetică pentru a socoti câte nuiele a dat în tot acest timp, în grija lui părintească pentru copii. Aproape toți oamenii de seamă din acea perioadă, şi cu mulți ani înainte, fuseseră împinşi cu nuiaua, în drumul lor către eminență, de către pedagogul Cheever. În plus, scrisese o gramatică latină ce a fost folosită apoi în şcoli mai mult de o jumătate de secol după moartea lui, astfel că bătrânul dascăl, chiar şi din mormânt, la crea şcolarilor leneşi necazuri.

Bunicul începu să spună că atunci când pedagogul murise, lăsase scaunul celui mai învățat şi educat bărbat din şcoală sau din întreaga Americă. Acesta era renumitul Cotton Mather, preot al bisericii Old North din Boston.

— Şi autorul "Magnaliei", Bunicule, din care te vedem uneori citind, zise Lawrence.

— Da, Lawrevce, îi răspunse Bunicul. "Magnalia" este o istorie ciudată şi plină de cultură, în care evenimentele adevărate şi personajele reale trec prin fața cititorului cu imaginea de vis pe care o aveau în mintea lui Cotton Mather. Acest tom uriaş a fost scris în orice caz înainte ca scaunul să devină al lui. Dar cum era autorul mai multor cărți decât sunt zile într-un an, putem presupune că a scris mult şi în timp ce a stat pe scaun.

— M-am săturat de atâția dascăli şi oameni învățați, zise Charlie. Mi-aş dori ca un om îndrăzneț şi dornic de aventură, ca Sir William Phips, să stea în acest scaun!

— Asemenea oameni cu greu au timp să stea pe scaun în linişte, zise Bunicul. Trebuie să ne mulțumim cu cei pe care îi avem.

Cum Cotton Mather era un om de seamă, Bunicul se chinui să le zugrăvească copiilor o imgine cât mai vie a acestui personaj. Pe uşa bibliotecii sale erau scrise aceste cuvinte: “Spuneţi pe scurt!” prin care îşi înştiinţa vizitatorii că nu trebuie să facă lumii o nedreptate atât de mare încât să întrerupă munca extraordinară a acestui om măreţ. Intrând în cameră probabil că îl vedeai îngropat în cărţi, încât aproape că nu se mai zărea de după ele. Erau volume uriaşe cu mii de pagini, cu sute sau cu zeci, în engleză, latină, greacă, ebraică, caldeeană şi toate celelalte limbi care au dus la nebunia din Babel sau au început să se vorbească de atunci încoace.

Toate aceste cărţi erau aruncate într-o dezordine de nedescris, simbolizând, fără îndoială, felul în care erau înghesuite în mintea lui Cotton Mather. În mijlocul camerei era aşezată o masă, pe care pe lângă volume tipărite erau întinse predici scrise de mână, tratate istorice, pamflete politice, toate scrise într-un fel atât de ciudat şi imposibil de citit încât domnul de caligrafie ar fi înnebunit dacă le-ar fi văzut. Lângă această masă stătea scaunul Bunicului, ce părea să se fi molipsit de la erudiţia ce plutea în aer, ca şi cum pernele sale ar fi fost umplute cu latină, greacă sau ebraică.

În acest scaun, stătea “şoarecele de bibliotecă” Cotton Mather, cât era anul de lung, câteodată devorând câte o carte imensă, câteodată mâzgălind pe câte una şi mai mare. În zilele de tinereţe ale Bunicului, într-un muzeu din Boston se găsea o figură de ceară reprezentând un om cu chip întunecat, îmbrăcat într-o sutană de preot, cu o carte neagră în mână.

— E greu, dragii mei copii, observă Bunicul să vă fac să înţelegeţi un asemenea personaj cum e Cotton Mather, în care existau atâtea calităţi, dar şi atâtea slăbiciuni. Fără îndoială că era un om pios. De multe ori ţinea post trei zile la rând, timp în care nu lua nici o înghiţitură de mâncare, ci îşi petrecea timpul cu rugăciuni şi meditaţie religioasă. Multe nopţi a stat treaz şi s-a rugat. Aceste posturi şi nopţi de veghe îl făcuseră slab şi palid, iar înfăţişarea sa cu greu putea fi numită a unui om din această lume.

— Nu-i aşa că nebunia vrăjitoriei a fost în parte începută de Cotton Mather? întrebă Lawrence.

— A fost principalul reprezentant al acestei mişcări, spuse Bunicul, dar cred că toate aceste lucruri erau reale în mintea sa. Era convins că există spirite

malefice peste tot în lume. Fără îndoială că îşi imagina că sunt ascunse în toate colţurile bibliotecii sale şi că îl privesc dintre paginile cărţilor. Credea că aceşti demoni odioşi erau peste tot, în lumina soarelui la fel ca în întuneric, în inimile oamenilor, pitiţi în gândurile lor cele mai ascunse.

Aici Bunicul fu întrerupt de micuţa Alice, care îşi ascunse faţa în poala lui şi murmură că nu vrea să-i mai vorbească despre Cotton Mather şi spiritele rele. Bunicul o sărută pe creştet şi îi spuse că îngerii sunt singurele spirite cu care ea are de-a face.

Le vorbi o vreme despre mersul lucrurilor în societate în acea perioadă.

Un nou război între Franţa şi Anglia izbucni în 1702 şi de atunci se desfăşură cu furie. În cursul lui Noua Anglie avu mult de suferit de pe urma francezilor şi indienilor ce veneau adesea din pădurile Canadei şi atacau oraşele de frontieră. Câteodată dădeau foc şi satelor, iar locuitorii lor erau omorâţi, la o zi de călărit distanţă de Boston. Oamenii din Noua Anglie le purtau o ură amară francezilor, nu numai pentru răutăţile pe care le făcuseră ei înşişi, dar şi pentru că-i stârniseră pe indieni la violenţă.

Locuitorii Noii Anglii ştiau că nu vor fi în siguranţă până când provinciile Franţei aveau să fie cucerite şi aduse sub stăpânire engleză. De multe ori în timpul războiului, porneau campanii militare împotriva Acadiei şi Canadei şi câteodată asediau fortăreţele care apărau acele teritorii. Dar cea mai arzătoare dorinţă a lor era să cucerească Quebecul şi apoi să pună stăpânire pe întreaga provincie a Canadei. Sir William Phips încercase odată acest lucru, dar fără succes.

Flote şi soldaţi erau de multe ori trimişi din Anglia să-i ajute pe colonişti în luptele lor. În 1710, Port Royal, o fortăreaţă acadiană, a fost cucerită de englezi. În anul următor, în luna iunie, o flotă comandată de amiralul Hovenden Walker, sosi în portul din Boston. Tot cu această flotă venise generalul englez Hill, cu şapte regimente de soldaţi, care luptaseră sub comanda ducelui de Marlborough în Flandra. Conducerea Massachusettsului trebuia să asigure armatei provizii şi să strângă oameni care să participe la cucerirea Canadei.

O dată cu recrutarea soldaților pe străzile Bostonului nu mai întâlneai altceva decât forfotă de război. Tobele, flautele, răpăitul armelor şi strigătul băieților se auzeau de dimineața până seara. Într-o lună flota porni, ducând patru regimente din Noua Anglie şi New York, pe lângă soldatii englezi. Întreaga armată număra cel puțin şapte mii de oameni. Navigară timp de o lună pe râul St. Lawrence.

— Cotton Mather se ruga cu multă ardoare pentru reuşita lor, continuă Bunicul, atât în biserică, cât şi îngenunchind în singurătatea bibliotecii sale, sprijinindu-se cu capul de bătrânul scaun, dar providența avea alte planuri. În câteva săptămâni sosiră veşti că opt sau nouă corăbii naufragiaseră în râul St. Lawrence şi că aproape o mie de soldați se înecaseră şi fuseseră târâți la mal. După această nenorocire, Sir Hovenden Walker se întoarse în Anglia şi mulți oameni pioşi începură să creadă că este un păcat şi doar să-şi dorească să cucerească teritoriul Canadei.

— Eu n-aş fi renunțat atât de uşor! strigă Charlie.

— Nici ei n-ar fi făcut-o după cum veți vedea, răspunse Bunicul. În orice caz nu s-au mai făcut încercări cât a durat acest război, acesta terminându-se în 1713. Oamenii din Noua Anglie erau fericiți să se bucure de puțină linişte, căci tinerii lor fuseseră luați în armată, până când mulți dintre ei nu mai erau în stare să facă nimic altceva. Iar cei ce rămăseseră acasă erau nevoiți să contribuie cu bani pentru arme, muniții, fortificații şi toate celelalte cheltuieli nesfârşite ale unui război. Aveau mare nevoie de rugăciunile lui Cotton Mather şi ale tuturor celorlalți oameni pioşi, nu numai din cauza suferinței oamenilor, dar pentru că vechea morală religioasă a Noii Anglii era acum în pericol de a se pierde definitiv.

— Ce minunat ar fi fost, zise Lawrence, dacă strămoşii noştri ar fi putut să țină țara nepătată de sânge!

— Da, zise Bunicul, însă existase un spirit dur, războinic în ei, încă de la început. Nu s-au gândit niciodată să pună la îndoială moralitatea sau pietatea războiului.

Următorul eveniment despre care Bunicul le vorbi, fu unul pentru care Cotton Mather, laolaltă cu ceilalți locuitori ai Noii Anglii, se bucurase din

toată inima. Acesta era urcarea lui Elector de Hanovra pe tronul Angliei în 1714, la moartea reginei Anna. Până acum oamenii se temuseră mereu că unul dintre urmaşii Stuarților, ce descindeau din regele Carol, care fusese decapitat, şi din regele Iacob, ce fusese gonit, ar fi fost pus pe tron.

— Importanța acestui eveniment, le spuse Bunicul, a fost de o mie de ori mai mare decât cea a alegerilor prezidențiale din zilele noastre. Dacă oamenii nu iubesc acum un preşedinte, poți scăpa de el în patru ani, în timp ce o dinastie de regi putea purta coroana pe o perioadă nelimitată.

Principele elector german fu proclamat rege în Boston, primind numele de George I, în timp ce trompetele răsunau şi oamenii strigau: “Amin!” În acea noapte oraşul fu iluminat, iar Cotton Mather puse deoparte cărțile şi tocul, lăsând scaunul Bunicului gol, în timp ce se plimba pe străzi, privind bucuria oamenilor.

CAPITOLUL V. BINECUVÂNTAREA RESPINSĂ

— COTTON Mather, continuă Bunicul, era un duşman îndârjit al guvernatorului Dudley şi nimeni nu se bucura mai mult decât el când acest politician viclean fu îndepărtat de la conducere şi înlocuit cu colonelul Shute. Acest lucru avu loc în 1716. Noul guvernator fusese ofițer în renumita armată a ducelui de Marlborough şi luptase în câteva dintre cele mai importante bătălii din Flandra.

— Sper, zise Charlie, că vom auzi câte ceva despre faptele lui de vitejie!

— Mă tem că vei fi dezamăgit, Charlie, îi răspunse Bunicul. Află că acest colonel Shute nu a avut o viață atât de zbuciumată cum avea acum, guvernând provincia din golful Massachusetts, nici când se luptase cu francezii. Aceste necazuri veneau în primul rând din neînțelegerile cu Legislativul. Regele îi ordonase să-şi fixeze un salariu, dar reprezentanții poporului insistau să-i plătească, de la an la an, doar suma pe care o considerau de cuviință.

Bunicul explică aici unele dintre împrejurările care îi făcuseră situația de guvernator al coloniei atât de dificilă şi de supărătoare. Nu exista acum acelaşi sentiment față de primul dintre magistrați ca atunci când fusese ales prin votul oamenilor. Poporul simțea că dacă regele numise guvernatorul, iar acesta îşi păstra funcția prin voința lui, scopul său era de a-i face pe plac regelui, pe când ei socoteau că un guvernator nu trebuie să aibă nimic altceva în vedere decât interesele poporului.

— Guvernatorul, zise Bunicul, avea doi stăpâni de mulțumit: regele, care îl numise, şi poporul, de care depindea pentru plată. Puțini oameni în această poziție ar fi avut destulă ingeniozitate ca să mulțumească ambele părți. Colonelul Shute, deşi era un om bun de felul său, cu multă bunăvoință, se înțelese atât de rău cu oamenii, încât în 1722 plecă în Anglia şi-i adresă o plângere regelui George. În acest timp, locotenentul-guvernator Dummer se

ocupă de afacerile interne ale provinciei şi conduse un lung şi sângeros război cu indienii.

— Dar unde era scaunul în tot acest timp? întrebă Clara.

— În biblioteca lui Cotton Mather îi răspunse Bunicul, şi nu voi lăsa la o parte o întâmplare ce-i face cinste acestui om faimos. E bine să o auziți, ca să vă dați seama ce nenorocire a fost vărsatul pentru înaintaşii noştri. Istoria provinciei (şi bineînțeles istoria scaunului nostru) ar fi incompletă dacă nu am pomeni-o.

După cum promisese, Bunicul le spuse copiilor o povestire, pe care o vom denumi "Binecuvântarea respinsă".

— Într-o zi, în 1721, doctorul Cotton Mather stătea în biblioteca sa citind o carte ce fusese publicată de Societatea Regală din Londra. Însă la fiecare câteva momente îşi aşeza cartea pe masă şi se lăsa pe spătarul scaunului Bunicului, pe față citindu-i-se o adâncă îngrijorare. Erau unele lucruri care-l deranjau în mod deosebit, atât de tare încât nu se mai putea concentra asupra lecturii.

Erau vremuri întunecate în Boston. Această boală teribilă, vărsatul, apăruse de puțină vreme în oraş. De când se colonizaseră primele porțiuni ale ținutului, această teribilă molimă venise din timp în timp, răpind multe vieți. De câte ori îşi începea ravagiile, nimic nu părea să-i stea în cale, până când nu mai avea victime de luat. De multe ori sute de oameni odată zăceau gemând în agonie, iar când pleca, drumul era semănat cu morminte.

Oamenii nu se puteau simți niciodată la adăpost de acest dezastru. Câteodată, poate, boala era adusă în țară de un marinar sărac, ce o luase de prin țări străine şi venise aici să moară şi să împrăştie moartea în jurul său. Câteodată, fără îndoială, urmă suita guvernatorilor pompoşi, când se întorceau din Anglia. Câteodată, boala se ascundea în încărcăturile corăbiilor, printre mătăsuri, brocart şi alte mărfuri scumpe, aduse de peste mări şi țări pentru plăcerea oamenilor bogați. Câteodată izbucnea după propriul chef şi nimeni nu ştia de unde venise. Doctorul, care era chemat să consulte bolnavul, îi arunca o privire şi spunea: "Vărsat! Duceți-l la spital!"

Iar acum, această boală necruțătoare se arătase din nou în Boston. Cotton Mather era îndurerat pentru soarta întregii provincii. Avea şi copii, ce fuseseră expuşi pericolului. În acel moment auzi vocea fiului său cel mai mic, pentru care i se strângea inima de teamă.

“Vai, ce frică îmi e pentru bietul copil! îşi spuse Cotton Mather în sinea lui. Ce mă fac eu cu Samuel?”

Încercă să alunge aceste gânduri ridicând cartea pe care o citea. Deodată, atenția i se aținti asupra paginii. În carte se găsea o scrisoare a unui medic italian ce scrisese tocmai despre subiectul la care Cotton Mather medita. Înghiți cu lăcomie paginile şi, iată, i se arătă un procedeu prin care vărsatul putea fi văduvit de efectele cele mai teribile. O asemenea metodă era cunoscută în Grecia. Şi doctorii din Turcia, acei înțelepți răsăriteni cu barbă lungă, îl cunoşteau de mulți ani. Negrii din Africa, aşa ignoranți cum erau, îl practicau şi ei, şi astfel se dovediseră mai înțelepți decât albii.

“O, Doamne!” exclamă Cotton Mather, împreunându-şi mâinile şi privind către Cer, “doar prin milostenia Providenței mi-a căzut această carte în mâini! Voi merge pe la toți doctorii să văd dacă această injecție minune nu poate împiedica înaintarea bolii!”

Zicând acestea se ridică din scaunul Bunicului şi ieşi afară din bibliotecă. Lângă uşă îl întâlni pe fiul său mai mic, Samuel, ce părea foarte abătut. Băiatul auzise probabil că unii dintre tovarăşii săi de joacă se molipsiseră de vărsat. Însă tatăl său îl privi cu veselie, iar Samuel îşi recăpătă curajul, gândindu-se ori că înțelepciunea sa de preot învățat va găsi leac pentru acestă boală cumplită, ori că rugăciunilie sale îi vor proteja.

Între timp Cotton Mather îşi luă bastonul şi pălăria în trei colțuri şi porni pe străzi, oprindu-se la porțile tuturor doctorilor din Boston. Erau o comunitate de oameni foarte înțelepți, iar perucile uriaşe, veşmintele negre şi fețele grave îi făceau să pară şi mai serioşi decât erau. Unul câte unul, le dezvălui tuturor descoperirea peste care dăduse.

Însă personajele grave şi pline de înțelepciune nu erau prea dispuse să-l asculte. Cel mai bătrân doctor din oraş se mulțumi să-i spună că Galen sau Hipocrat nu pomenesc de un asemenea lucru ca o injecție şi că e imposibil

ca doctorii din zilele noastre să fie mai luminați decât vechii înțelepți. Un al doilea îşi ridică mâinile împreunate către Cer, mut de uimire şi de groază față de ce îi propunea Cotton Mather să facă. Un al treilea îi spuse în față că nu ştie despre ce vorbeşte. Un al patrulea îi ceru, în numele comunității medicale, să-şi limiteze grija la sufletele oamenilor şi să-i lase pe doctori să aibă grijă de trupuri. Pe scurt, nu se găsi decât unul printre ei care să-l asculte cu răbdare. Acesta era doctorul Zabdiel Boylston. Studie problema ca un om rațional şi, descoperind că injecția salvase, fără nici un dubiu, multe vieți, se hotărî să o încerce pe familia sa.

Şi aşa făcu. Însă când ceilalți medici auziră, o mare furie îi cuprinse şi începură un război de cuvinte, scrise, tipărite şi vorbite, împotriva lui Cotton Mather şi a doctorului Boylston. Auzindu-i cum vorbeau ai fi putut crede că aceşti doi bărbați puseseră la cale pierzania țării.

Oamenii se alarmară şi ei. Mulți, ce se vroiau a fi mai cucernici decât semenii lor, susțineau că dacă Providența hotărâse ca ei să moară de vărsat, atunci era un păcat ca ei să se împotrivească. Cele mai ciudate zvonuri începuseră să circule prin oraş. Unii spuneau că doctorul Boylston născocise o metodă prin care să transmită guta, reumatismul, durerile de cap, astmul şi alte boli întregii comunități. Alții strigau în gura mare că necuratul pusese stăpânire pe Cotton Mather, care începuse toate astea.

— După cum puteți vedea, copii, oamenii din oraşul lui Cotton Mather erau în general înclinați să pună la îndoială orice lucru care li se propunea. Îşi amintiră cum el îi îndrumase strâmb în nebunia vrăjitoarelor, iar acum, chiar dacă faptele şi vorbele sale erau pline de înțelepciune, le era greu să-l mai creadă.

Mânia oamenilor împotriva încercării sale de a-i păzi de vărsat crescu atât de tare încât nu mai putea umbla liniştit pe străzi. De câte ori silueta venerabilă a bătrânului preot, slabă şi pierită de la atâtea posturi şi nopți de veghe şi rugăciune, era văzută apropiindu-se, se auzeau fluierături, strigăte de batjocură şi râsete pline de dispreț. Femeile îşi fereau copiii din calea lui, de teamă să nu le facă vreun rău. Sărmanul preot îşi continua drumul clătinând din cap cu smerenie şi poate întinzând mâna să-i binecuvânteze pe cei ce-i aruncaseră cuvinte grele. Însă ochii i se umpleau de lacrimi

gândindu-se cât de orbi sunt oamenii când dau cu piciorul unor lucruri care puteau să-i salveze.

Şi, într-adevăr, erau destule priveliştile pe străzile Bostonului care puteau să smulgă lacrimi din ochii unui om plin de compasiune. Deasupra uşii aproape fiecărei case flutura un steag roşu. Acesta era semnul că vărsatul pătrunsese în acea casă şi lovise un membru al familiei sau poate că întreaga familie se lupta cu molima. Prieteni şi rude treceau unul pe lângă altul grăbiți pe stradă, fără măcar o strângere de mână sau un cuvânt de salut decât poate doar ca să anunțe că luaseră boala şi de multe ori pe lângă ei era cărat cu iuțeală un sicriu.

“Vai, vai!” îşi spunea Cotton Mather în gând. Ce putem face pentru aceşti nenorociți necugetați? O, dacă Providența le-ar deschide ochii, să poată deosebi binele de rău!”

Oamenii erau însă atât de turbați de furie, încât amenințau cu răzbunarea pe oricine ar fi îndrăznit să facă injecția, chiar şi dacă era pe propria familie. Aceasta fu o încercare grea pentru Cotton Mather, ce nu vedea altă scăpare pentru fiul său Samuel. Însă se hotărî să-l salveze, chiar dacă asta însemna să-i fie ars acoperişul de deasupra capului.

“Nu pot fi întors din drum! spunea el. Orăşenii vor vedea că am încredere în acest lucru şi că sunt dispus să-l încerc pe propriul fiu, a cărui viață mi-e mult mai scumpă decât a mea. Şi când îl voi fi salvat pe Samuel, poate că se vor convinge să se salveze şi pe ei!”

Lui Samuel i se făcu injecția şi o dată cu el şi ginerelui lui Cotton Mather. Doctorul Boyleston injectă şi el mai multe persoane şi în timp ce sute de oameni ce luaseră molima de pe veşmintele bolnavilor mureau, aproape toți cei ce urmaseră sfatul înțeleptului doctor fură salvați.

Dar oamenii nu se convinseseră încă de greşeala lor. Într-o noapte, în casa lui Cotton Mather fu aruncat pe fereastră un obiect distrugător, numit grenadă de mână, care se rostogoli chiar sub scaunul Bunicului. Se presupunea ce este umplut cu praf de puşcă şi că explodând l-ar fi făcut pe preot bucățele. Însă cei mai bine informați istorici sunt de părere că grenada

conţinea la acea vreme doar pucioasă şi răşină, şi trebuia să-l lovească pe Cotton Mather cu un miros îngrozitor.

Acesta nu e un lucru deloc neobişnuit în lume. Oameni ce încearcă să facă lumii numai şi numai bine sunt învăluiţi fără îndoială numai în mirosuri urâte. Şi totuşi, dacă oamenii înţelepţi şi buni pot aştepta o vreme, fie generaţia prezentă, fie posteritatea le va face dreptate. Aşa se dovedi a fi şi în cazul despre care vorbeam. În anii care au urmat, când vaccinul a devenit un lucru practicat în toată lumea şi mii de vieţi erau salvate cu ajutorul lui, oamenii îşi amintiră de Cotton Mather, ce se odihnea de mult în mormânt. Atunci îi recunoşteau meritul şi acelaşi lucru pentru care-l persecutaseră şi-l batjocoriseră atâta vreme devenea acum cel mai înţelept şi bun lucru pe care îl făcuse vreodată.

— Bunicule, asta nu e o poveste prea plăcută! observă Clara.

— Nu, Clara, îi răspunse Bunicul, dar e bine să ştiţi cât de mult a întunecat această boală vremurile în care au trăit strămoşii noştri. Şi acum, dacă vreţi să aflaţi mai multe despre Cotton Mather, trebuie să-i citiţi biografia, scrisă de domnul Peabody din Springfield. O veţi găsi foarte interesantă, dar poate că scriitorul este prea dur când caracterizează acest om deosebit. Îl apreciază corect, ce-i drept, şi-l înţelege foarte bine, dar îi judecă firea prea mult cu mintea şi prea puţin cu inima. Viaţa sa ar fi trebuit povestită de cineva care, deşi îi cunoştea toate defectele, să-l iubească mult.

Astfel Bunicul încheie povestea lui Cotton Mather, spunându-le copiilor că murise în 1728, la vârsta de şaptezeci şi cinci de ani, şi lăsase moştenire scaunul lui Elisha Cooke. Acest gentleman era un cunoscut avocat pentru drepturile omului.

În acelaşi an, William Burner, un fiu al faimosului episcop Burnet, sosi în Boston cu împuternicire să devină guvernator. Era primul ce fusese numit de la plecarea colonelului Shute. Guvernatorul Burner se mută în casa domnului Cook, în timp ce reşedinţa guvernatorilor, în care urma să stea el, suferea reparaţii. De-a lungul acestei perioade i se făcu favorul de a fi lăsat să stea în scaunul Bunicului, pe care îl găsi atât de confortabil încât, atunci când părăsi casa domnului Cook, nu se îndură să se despartă de el, astfel că gazda îi ceru să-l accepte.

— Presupun, zise Lawrence, că oamenii i-au cerut regelui să numească un localnic din Noua Anglie ca să-i guverneze.

— Fără îndoială că era un motiv de nemulțumire pentru ei, îi răspunse Bunicul, să vadă bărbați în acest post, care nu aveau nici talentul şi nici virtuțile necesare şi care în nici un caz nu iubeau această țară. Regele numea de obicei în funcția de guvernator al coloniilor americane vreun nobil sărac, pe cineva ce nu era prea dorit la Curte sau vreun ofițer lăsat la vatră. Oamenii ști-au că o asemenea persoană nu putea decât să pună binele țării mai prejos decât dorințele regelui. Prin urmare, Legislativul se străduia să țină pe cât posibil puterea în mâinile sale, refuzând să fixeze un salariu fix guvernatorilor. Se considera că e mai bine să-i plătească după merite.

— Guvernatorul Burner îşi merita banii? întrebă Charlie.

Bunicul nu putu să nu zâmbească la întrebarea nevinovată a lui Charlie. Totuşi le expuse problema destul de direct.

Le povesti atunci despre caracterul guvernatorului Burner, descriindu-l ca pe o persoană studioasă, foarte pricepută şi cu o integritate nepătată. Povestea sa ne oferă un exemplu uimitor despre cât de nefericită este situația unui om, pus să conducă o țară şi obligat să urmărească orice altceva decât binele poporului acestei țări. Guvernatorul Burner era atât de încătuşat de poruncile regelui, încât nu putea să facă nimic din ceea ce ar fi dorit. Prin urmare, tot mandatul său se irosi pe certuri nesfârşite cu Legislativul.

— Mă tem copii, zise Bunicul, că guvernatorul Burner nu a avut parte de linişte sau de odihnă în bătrânul nostru scaun. Obişnuia să stea în el, îmbrăcat într-o haină făcută dintr-un material aspru şi mițos pe dinafară, dar căptuşită cu catifea fină pe dinăuntru. Se spunea că această haină se aseamănă cu firea sa: la suprafață dur, dar în suflet blând şi bun. Mare păcat că un asemenea om nu a putut fi ferit de necazuri. Disputele sale cu reprezentanții poporului erau atât de istovitoare încât fu cuprins de febră şi muri în 1729. Legislativul refuzase să-l plătească cât timp trăise, dar alocă destui bani să-i facă o înmormântare plină de fast şi pompă.

Bunicul observă că micuța Alice adormise de mult cu capul de taburetul său pentru picioare. Într-adevăr, le spuse Clara, dormise de când Sir Hovenden Walker începuse campania împotriva Quebecului şi până când guvernatorul Burner trecuse în neființă, adică o peri-oadă de aproape optsprezece ani. Şi totuşi, chiar după un somn atât de lung, micuța Alice rămăsese un copil scump, de mai puțin de cinci ani.

— Îmi aduce aminte, zise Lawrence, de povestea frumoasei adormite, care a dormit o sută de ani şi s-a trezit apoi la fel de frumoasă şi tânără ca înainte.

CAPITOLUL VI. FAST ŞI VANITATE

CÂTEVA seri mai târziu, verişoara Clara îl întrebă pe Bunic dacă scaunul fusese martor vreodată la un bal. Tot atunci, micuța Alice veni cu o păpuşă în brațe, cu care avusese o lungă conversație.

— Uite, Bunicule! strigă ea. A şezut vreodată pe scaun o domniță atât de drăguță ca păpuşa mea?

Aceste întrebări îl făcură pe Bunic să le vorbească despre obiceiurile şi moda ce începeau să fie aduse din Anglia în provincii. Simplitatea puritanilor de odini-oară dispărea cu repeziciune. Aceasta se datora în parte creşterii numărului locuitorilor şi averilor acestora, căci tot mai mulți oameni traversau oceanul ca să se stabilească acolo.

O altă cauză a acestui stil de viață pompos şi artificial, printre cei ce şi-l puteau permite, era că exemplul era dat de guvernatori. După vechea cartă, guvernatorii erau reprezentanți ai poporului şi astfel stilul lor de viață era simplu, ca şi al celorlalți oameni. Însă acum, dacă îl reprezentau pe rege, considerau necesar să-şi păstreze demnitatea funcției prin practicarea unor ceremonialuri pline de strălucire. Mai mult, această slujbă înaltă era ocupată de bărbați ce trăiseră în Londra şi acolo căpătaseră obiceiuri luxoase şi la modă, pe care le era greu să le lase la o parte. Bogătaşii provinciei îi imitau numaidecât şi astfel viața socială începu să se schimbe.

— Aşa că, draga mea Clara, zise Bunicul, după ce scaunul nostru intrase în casa guvernatorului, probabil că a avut parte de multe baluri şi alte astfel de festivități, deşi nu vă pot povesti despre unul anume. Însă nu mă îndoiesc că erau pline de măreție, că sclavi îmbrăcați în livrele împodobite serveau invitații şi le ofereau vin în pocale de argint masiv.

— Existau sclavi în acele vremuri! exclamă Clara.

— Da, negri şi albi, îi răspunse Bunicul. Strămoşii noştri nu numai că aduceau negri din America de Sud, dar şi indieni din America de Sud şi albi

din Irlanda. Aceştia din urmă erau vânduți nu pe viață, ci pe un anumit număr de ani, până reuşeau să-şi plătească banii datorați pentru drumul peste ocean. Era un lucru foarte comun să citeşti în ziare anunțuri pentru vânzarea unor fete irlandeze, iar cât despre copiii de negri, aceştia erau oferiți precum puii de pisică.

— Poate că Alice şi-ar fi luat unul să se joace cu el în loc de păpuşă! zise Charlie râzând.

Însă micuța Alice îşi strânse păpuşa mai aproape de piept.

— Cât despre păpuşa ta drăguță, micuța mea Alice, zise Bunicul, aş vrea să fi putut vedea ce rochii splendide purtau doamnele din acele vremuri. Aveau mătăsuri, satin, damasc, brocart, rochii cu guler înalt şi tot felul de lucruri fine şi rafinate. Şi obişnuiau să poarte nişte crinoline enorme, care erau atât de mari încât îți trebuia ceva timp ca să le înconjori.

— Dar domnii cum se îmbrăcau? întrebă Charlie.

— Cu tot atâta fast ca doamnele, îi răspunse Bunicul. La costumele de sărbătoare aveau hainele din catifea purpurie, verde, albastră şi alte culori vii, împodobite cu şireturi de aur sau argint. Vestele, de cinci ori mai largi decât cele care se poartă acum, erau strălucitoare. Uneori întreaga vestă, care putea ajunge chiar şi până la genunchi, era făcută din brocart cu fir de aur.

— Cel care o purta trebuie să fi strălucit ca şi cum ar fi fost făcut în întregime din aur! zise Clara.

— Şi apoi, continuă Bunicul, mai purtau peruci, pieptănate în diverse stiluri: “nodul de cravată”, “Spencer”, “brigadierul”, “maiorul”, “Albemarle”, “Ramillies” sau “vârful de pene”. Pălăriile în trei colțuri erau împodobite cu şireturi din aur şi argint. Aveau catarame strălucitoare pe pantaloni ce se închideau deasupra genunchiului şi la fel pe încălțări. Purtau săbii cu mânere împodobite, când făcute din aur, când din oțel şlefuit, încrustat cu aur.

— O, ce mi-ar plăcea să port şi eu sabie! strigă Charlie.

— Şi o haină din catifea purpurie, adăugă Clara râzând, cu o vestă din brocart cu fir de aur, care să-ți atârne până la genunchi.

— Şi catarame la pantaloni şi la pantofi, zise şi Lawrence cu veselie.

— Şi o perucă, adăugă micuța Alice, cu seriozitate, fără să ştie ce articol de îmbrăcăminte îi recomandase lui Charlie.

Bunicul zâmbi la imaginea feței durdulii a lui Charlie, gătită într-un mod atât de grotesc. Apoi continuă cu istoria scaunului şi le spuse copiilor că, în 1730, regele George al II-lea îl numise pe Jonathan Belcher guvernator al Massachusettsului, în locul defunctului guvernator Burner. Domnul Belcher se născuse în provincie, dar îşi petrecuse mare parte a vieții în Europa.

Noul guvernator găsi scaunul bunicului în casa demnitarilor. Îl impresionă aspectul său nobil şi măreț, dar fu de părere că anii ce trecuseră peste el îl făceau să nu mai fie demn de companii atât de înalte, ca atunci când stătea în sala ducelui de Lincoln. Prin urmare, cum guvernatorul Belcher avea gusturi pompoase, angajă un meşter priceput să înfrumusețeze scaunul. Acesta îl şlefui, îl lăcui şi îi polei cu aur sculpturile de pe mânere, ca şi florile de pe spătar. Capul de leu strălucea ca un filon de aur. În sfârşit, guvernatorul Belcher împodobi scaunul cu o pernă din damasc albastru, cu ciucuri deşi, aurii.

Astfel înfrumusețat, bătrânul nostru scaun strălucea cu mai multă splendoare decât cu un secol înainte, când lady Arabella îl adusese din Anglia. Multă lume credea că este un scaun făcut după ultima modă din Londra. Acest lucru trebuie să vă fie învățătură că, întotdeauna, sub scânteierea noilor invenții se află o esență veche, măcinată de timp.

— Bunicule, dar nu se mai vede pe unde a fost aurit! observă Charlie, care studiase scaunul foarte atent.

— Nu te vei mira că s-a şters, îi răspunse bunicul, când vei auzi despre toate aventurile prin care a mai trecut scaunul de atunci încoace. Cum spuneam, a fost poleit, şi cea mai frumoasă încăpere din casa guvernatorului a fost împodobită cu el!

Ce s-a întâmplat cât timp guvernatorul Belcher a fost stăpânul scaunului nu li s-a părut copiilor prea interesant. La început, ca şi colonelul Shute şi guvernatorul Burner, a fost angajat în dispute cu Legislativul în legătură cu salariul său. Însă nu a reuşit să obțină o sumă fixă şi a primit până la urmă încuviințarea regelui să accepte atât cât Legislativul hotăra să-i dea. Şi astfel, poporul a triumfat, după o luptă dură, păstrându-şi dreptul de a-şi cheltui banii aşa cum credeau de cuviință.

În încercările lor de a stabili moneda, s-au raportat, în principal, la mandatul guvernatorului Belcher. Şilingii de pin ai cinstitului John Hull se cheltuiseră de mult, fuseseră pierduți sau topiți din nou, iar locul lor îl luaseră bancnote de hârtie sau pergament, a căror valoare se stabilise de la trei pence în sus. Aceste bancnote deveneau însă din ce în ce mai puțin valoroase, căci în schimbul lor nu se puteau obține bani din metal. Erau mult mai răi decât vechile coliere din scoici ale indienilor. Această dezordine în circulația banilor era o sursă de nesfârşite neînțelegeri şi dispute pentru conducători şi pentru cei ce făceau legile, nu numai în zilele guvernatorului Belcher, dar şi pentru mulți ani de atunci înainte.

În sfârşit, oamenii îl suspectau pe guvernatorul Belcher că se străduia în secret să aducă modul de rugăciune episcopal în provincie. Mai era destul din spiritul vechilor puritani în ei pentru ca majoritatea fiilor Noii Anglii să privească o asemenea încercare cu groază. S-au făcut mari eforturi pentru a-l determina pe rege să-l înlăture pe guvernator. Ca urmare, în 1740, acesta a fost silit să renunțe la funcție, iar scaunul Bunicului a fost vândut domnului Shirley.

CAPITOLUL VII. CHEMAREA LA OASTE

— WILLIAM Shirley, zise Bunicul, venise din Anglia cu câțiva ani înainte şi începuse să practice dreptul în Boston. Veți crede probabil că, fiind un om al legii, noul guvernator obişnuia să stea în scaunul nostru citind volume groase de drept. Din contră, era cel mai activ şi mai agitat guvernator pe care îl avusese Massachusettsul vreodată. Nici chiar Sir William Phips nu l-ar fi putut egala. Primii doi ani ai mandatului şi-i petrecu încercând să regularizeze moneda. Dar în 1744, după o pace de mai mult de treizeci de ani, izbucni un război între Franța şi Anglia.

— Şi presupun, zise Charlie, că guvernatorul a pornit o campanie pentru cucerirea Canadei.

— Nu chiar, Charlie, zise Bunicul, deşi ai făcut o presupunere dibace. A plănuit, în 1745, o expediție împotriva Louisburgului. Acesta era un oraş-fortăreață, pe insula Cape Breton, lângă Noua Scoție. Zidurile sale erau foarte înalte şi solide, fiind apărate de sute de tunuri uriaşe. Era cea mai puternică fortăreață pe care francezii o aveau în America şi, dacă regele Franței ar fi ghicit intențiile guvernatorului Shirley, ar fi trimis toate corăbiile pe care le-ar fi putut strânge în ajutorul ei.

Cum asediul Louisburgului a fost unul dintre cele mai remarcabile evenimente în care locuitorii Noii Anglii au fost implicați, Bunicul îşi dădu silința să le zugrăvească ascultătorilor săi o imagine cât mai vie a spiritului care domnea printre ei. Vom numi această povestire “Chemarea la oaste”.

Expediția împotriva Louisburgului începuse să fie plănuită din luna ianuarie. De atunci, scaunul guvernatorului era încontinuu înconjurat de consilieri, reprezentanți ai poporului, preoți, căpitani, piloți de nave şi tot soiul de oameni, cu care se consulta în legătură cu proiectul său minunat.

Mai întâi de toate, era necesar să facă rost de oameni şi de arme. Legislativul trimise imediat o cantitate imensă de bani de hârtie, cu ajutorul cărora, ca prin minune, guvernatorul spera să pună mână pe toate tunurile

vechi, praf de puşcă, ghiulele, săbii ruginite şi muschete, şi tot ceea ce putea să-l ajute să-i învingă pe francezi. În toate satele din Massachusetts, începură să se bată tobele ca să strângă soldați la oaste. Se trimiteau mesaje celorlalți guvernatori din Noua Anglie, New York şi Pennsylvania, rugându-i să se alăture în această cruciadă împotriva francezilor. Toate aceste provincii fură de acord să ajute cu ce puteau.

Însă mai era un lucru foarte important de decis. Cine avea să fie generalul acestei mărețe armate? Pacea durase atât de mult încât coloniştii nu mai aveau experiență militară, aşa cum aveau pe timpuri. Vechii puritani îşi țineau întotdeauna armele la îndemână, gata de luptă, şi nu duceau niciodată lipsă de căpitani dornici de război, pricepuți în tehnici de atac şi apărare. Însă săbiile urmaşilor lor căpătaseră rugină de când nu mai fuseseră folosite. Nu mai era nimeni în Noua Anglie care să ştie ceva despre asedii sau lupta obişnuită. Singurii care mai cunoşteau ceva despre război erau bătrânii, care vânaseră indieni prin păduri, în vremea guvenatorului Dummer.

După multe îndoieli, guvernatorul se hotărî asupra unui negustor bogat, pe nume William Pepperell, ce era destul de cunoscut şi iubit printre oameni. Cât despre cunoştințe militare, nu avea mai multe decât cei din jurul său. Însă, cum guvernatorul stărui cu foarte multă insistență, domnul William Pepperell fu de acord să-şi tragă obloanele la prăvălie, să-şi lege o sabie la brâu şi să ia titlul de general.

Între timp, ce vacarm se iscase! Bum-bum-bum! Bum-bum-bum! Zgomotul tobelor, bătute la orice oră, acoperea orice alte sunete.

Nimic nu era atât de valoros ca armele, oricât de vechi ar fi fost. Foalele suflau, ciocanul bătea încontinuu pe nicovală şi fierarii dregeau armele folosite în alte războaie. Fără îndoială că unii dintre soldați aveau acele muschete greoaie şi mari din timpul puritanilor. Pistoale uriaşe fuseseră scoase la lumină şi făceau un zgomot ca de tun. Tunuri vechi, cu deschizătură pe unde se încărca muniția, aproape la fel de mare ca şi gura, erau privite ca nişte comori inestimabile. Sulițe, care probabil fuseseră mânuite de soldații lui Miles Standish, erau scoase din nou la lumină. Mulți tineri scotociseră prin poduri şi găsiseră săbiile străbunicilor lor, roase de rugină şi pătate cu sânge, din războiul regelui Filip.

Niciodată nu mai avusese loc o înarmare ca asta, când nişte oameni, atâta vreme paşnici, se ridicau la război cu cele mai bune arme pe care le putuseră găsi. Şi totuşi tobele se auzeau: bum-bum-bum! bum-bum- bum! în toate oraşele şi satele, iar tropăitul paşilor se înmulțea, pe măsură ce tot mai mulți recruți se încolonau în urma lor.

Armata începea să se strângă în Boston. Bărbați cu chipul ars de soare, costelivi, ciudați erau adunați în grupe, companii şi regimente, îmbrăcați în straiele lor maronii din pânză grosolană şi ciorapi împletiți, albaştri. Mergeau aplecați ca şi cum ar fi ținut încă de coarnele plugului şi mărşăluiau fără nici un pic de ritm. Fuseseră adunați din lanurile de porumb, din pădurile pe care le defrişau, din fierării, tâmplării sau cizmării. Era o armată de oameni cu fețe dure şi trupuri robuste. Un ofițer cu experiență din Europa ar fi râs de ei până când l-ar fi durut burta. Însă inimile le erau pline de curaj, care e mult mai important pentru soldați decât să poarte haine roşii şi să mărşăluiască în coloane uriaşe, în ritm de muzică militară.

Şi iarăşi sunetul de tobe: bum! bum! bum! O oaste de trei sau patru mii de soldați intră în Boston. Ce larmă s-a iscat! Băieții de şcoală fugeau, țipând în urma tobelor. Întregul oraş, întrega țară erau acum aprinse de război.

După sosirea trupelor, acestea au fost probabil inspectate de general. Ni-i putem imagina pe guvernatorul Shirley şi pe generalul Pepperell călărind încet printre rânduri în timp ce toboşarii făceau să răsune melodii vechi, iar soldații se străduiau să arate cât mai războinic. Ce privelişte cumplită pentru francezi, dacă ar fi putut s-o vadă!

Într-un târziu, pe 24 martie 1745, armata dădu un strigăt de luptă şi se îmbarcă din Boston în zece sau douăsprezece corăbii tocmite de guvernator. Câteva zile după aceea, o flotă engleză, comandată de Peter Warren, porni şi ea către Louisburg ca să ajute armata din provincie. Astfel că acum, după toată forfota pregătirilor, peste oraş şi provincie se lăsă linştea.

Însă tăcerea şi pacea, în asemenea timpuri de grea aşteptare, erau greu de suportat. Inimile bătrânilor şi femeilor se strângeau de teamă gândindu-se ce pericole aveau de înfruntat fiii, soții sau frații lor. Băieții se târau anevoie la şcoală, lipsindu-le răpăitul tobelor şi tropotul marşurilor, după care

obişnuiau să fugă nu de mult. Toți preoții se rugau cu ardoare pentru binecuvântarea armatei Noii Anglii. În fiecare familie se ridicau rugăminți arzătoare către Cer ca dragii lor, ce luptau lângă zidurile din Louisburg, să se întoarcă sănătoşi acasă.

Guvernatorul Shirley era probabil în tot acest timp măcinat de nerăbdare. Nu putea sta în loc nici măcar un moment. nu-şi găsea linişte nici măcar în scaunul Bunicului, ci se plimba cât era ziua de lungă, în sus şi-n jos, pe scările din reşedința sa. Acum se urca pe cupolă şi îşi ațintea privirile către mare să vadă dacă nu cumva se zărea vreo velă la orizont; acum cobora grăbit scările şi stătea la intrare, pe scările din piatră roşii, ca să primească vreun mesager plin de noroi, de la care spera să audă ceva veşti despre armată. La câteva săptămâni după plecarea trupelor, comandantul Warren trimise un vas micuț la Boston, cu doi prizonieri francezi. Unul dintre ei era monsieur Bouladrie, ce comandase o baterie în afara zidurilor din Louisburg. Celălalt era marchizul de la Maison Forte, căpitanul unei fregate franceze, ce fusese capturată de flota comandantului Warren. Aceşti prizonieri îi dădură asigurări guvernatorului Shirley că fortăreața din Louisburg era mult prea puternică pentru a putea fi doborâtă de armata provincială.

Trecură zi după zi şi săptămână după săptămână. Oamenii aveau inimile frânte de îngrijorare, căci floarea ținutului era pe cale să piară o dată cu această periculoasă aventură. Erau acum zorii zilei de 3 iulie.

Dar ascultă! Ce zgomot se aude? Sunetul grăbit al unui clopot! Dăngănitul din Old North se stinge deodată..., dar prinde glas cel din Old South..., iar acum răsună cel al bisericii de pe strada Brattle! Clopotele din nouă sau zece turle îşi înalță glasurile metalice în răcoarea dimineții. Să fie oare motiv de bucurie sau de alarmă? Se aude şi bubuitul unui tun! Acum... zgomotul ca de tunet al unei salve regale! Iar acum... strigătele de bucurie ale mulțimii adunate pe stradă. Ura! Ura! Louisburgul s-a predat! Ura!

— Bunicule, cât mi-ar fi plăcut să trăiesc în acele vremuri! strigă Charlie. Şi ce răsplată le-a dat regele generalului Pepperell şi guvernatorului Shirley?

— L-a făcut pe Pepperell baronet, astfel că i spunea apoi Sir William Pepperell, îi răspunse Bunicul. De asemenea îi numi şi pe Pepperell, şi pe

Shirley colonei în armata regală. Aceste răsplăți erau cu vârf şi îndesat meritate, căci acesta era cel mai mare triumf pe care englezii l-au obținut pe parcursul războiului. Generalul Pepperell deveni un om faimos. Am văzut un portret cu el în mărime naturală, îmbrăcat într-o uniformă splendidă stacojie, stând în fața zidurilor Louisburgului, în timp ce mai multe ghiulele zburau prin aer.

— Dar țara a câştigat ceva de pe urma cuceririi Louisburgului? întrebă Lawrence. Sau toate foloasele au fost culese de Pepperell şi Shirley?

— Parlamentul englez, îi răspunse Bunicul, a fost de acord să-i despăgubească pe colonişti pentru toate cheltuielile asediului. Ca urmare, în 1749, două sute cincisprezece cufere cu dolari spanioli şi o sută de butoaie de aramă au fost aduse din Anglia în Boston. Valoarea totală se ridica la un milion de dolari. Douăzeci şi şapte de căruțe transportaseră banii din port până la vistieria provinciei. Nu era asta oare o răsplată destul de generoasă?

— Mamele fiilor ucişi în asediul de la Louisburg nu cred că gândeau la fel, zise Lawrence.

— Nu, Lawrence, îl aprobă Bunicul. Fiecare victorie dintr-un război implică imense sacrificii fizice şi mentale, pe care tot aurul din minele spaniolilor nu le-ar fi putut recompensa. Dar trebuie să luăm în considerare că acest asediu a fost o ocazie pentru colonişti să-şi testeze capacitățile militare, pregătindu-se astfel pentru marea încercare a revoluției. Din acest punct de vedere, bravura strămoşilor noştri le-a fost singura recompensă.

Bunicul continuă să le spună că reuşita campaniei împotriva Louisburgului îi determinase pe Shirley şi Pepperell să pună la cale un plan pentru cucerirea Canadei. În orice caz, acest plan nu a fost pus în aplicare.

În anul 1746, vestea sosirii unei formidabile flote franceze pe coastă a creat mare panică. Era comandată de Duke d'Anville şi avea patruzeci de corăbii de război, pe lângă vase cu soldați la bord. Cu această desfăşurare de forțe, francezii vroiau să recucerească Louisburgul şi după aceea să devasteze întreaga Nouă Anglie. Mulți oameni erau gata să-şi considere țara ca şi pierdută.

Însă flota războinică a fost lovită de atâtea dezastre şi a avut parte de atâtea pierderi din cauza furtunilor, încât se spune că Duke d'Anville s-ar fi otrăvit de disperare. Ofițerul ce-i urma la comandă s-a aruncat în sabie şi a pierit. Văduviți astfel de comandanții lor, cei rămaşi pe vase se întoarseră în Franța. Fu o mare uşurare pentru Noua Anglie, la fel ca aceea pe care o simțise Vechea Anglie, în zilele reginei Elisabeta, atunci când "armada" spaniolă naufragiase pe coastă.

— În 1747, continuă Bunicul, Shirley fu gonit din reşedința sa de guvernator nu de o armată ostilă, ci de o mulțime furioasă din Boston. Erau atât de înfuriați de comportamentul comandantului Knowles, care înrolase cu forța câțiva dintre orăşenii lor, încât câteva mii de oameni înconjurară camera consiliului şi începură să arunce cu pietre şi cărămizi în ferestre. Guvernatorul încercă să-i liniştească, dar fără nici un rezultat, astfel că găsi de cuviință să părăsească oraşul şi să se refugieze între zidurile castelului William. Liniştea nu fu restabilită până când comandantul Knowles nu-i trimise înapoi pe cei înrolați. Această întâmplare ar fi trebuit să-i avertizeze pe englezi că nu e bine să ia nici un fel de măsuri opresive împotriva fraților lor din colonii.

În 1748, se încheie pacea între Franța şi Anglia, iar guvernatorul avea acum ocazia să stea liniştit în scaunul Bunicului. O asemenea perioadă de odihnă, în orice caz, se părea că nu-i prieşte prea bine, căci în anul următor plecă în Anglia, de unde fu apoi trimis în Franța cu treburi publice. Între timp, cum Shirley nu-şi dăduse demisia din funcție, locotenentul-guvernator Phips ținu loc de prim-magistrat.

CAPITOLUL VIII. VECHIUL RĂZBOI FRANȚUZESC ŞI EXILAREA ACADIENILOR

ÎN amurgul serii de dinaintea Zilei Recunoştinței, Lawrence, Clara, Charlie şi micuța Alice veniră şi se aşezară în jurul scaunului Bunicului. Zburdaseră veseli toată ziua, ocupați cu tot felul de jocuri, astfel că întreaga casă răsunase de voioşia lor.

Şi bunicul fusese bucuros, deşi nu atât de vesel. Simțea că va fi o sărbătoare dintre cele fericite în viața sa. De fapt, toate zilele de sărbătoare trecute făceau parte din cea prezentă, căci anii copilăriei, tinereții şi ai maturității, cu toate binecuvântările şi necazurile lor, trecură prin fața lui în timp ce stătea în scaun. Scene de mult dispărute deveneau imagini. Umbrele prietenilor pierduți veneau să-l viziteze. Voci ce nu mai puteau fi auzite pe pământ îşi trimiteau ecoul din eternitate. Aceste închipuiri îi păreau aproape la fel de reale ca strigătele vesele şi râsetele copiilor, în timp ce dansau ca nişte raze de soare în fața ochilor săi.

Simțea că trecutul făcea încă parte din el. Fericirea zilelor de dinainte era un dar pe care avea să-l păstreze întotdeauna. Şi era ceva în durerea învălmăşită a întregii sale vieți ce se învecina cu fericirea, după ce fusese îndelung prețuită în adâncul inimii sale. Acolo suferise o schimbare şi devenise mai prețioasă decât aurul curat.

Acum, copiii se apropiară, puțin obosiți de jocul lor sălbatic, căutându-şi odihna şi desfătarea în poveştile Bunicului. Bătrânul domn îşi frecă ochii cu mâinile şi le zâmbi. Era mulțumit, aşa cum sunt toți oamenii în vârstă, că mai era considerat important şi că putea să mai ofere lumii bucurie. După ce fuseseră atât de veseli întreaga zi, aceşti copii îşi doreau să asculte vorbăria lui serioasă? Ei bine, înseamnă că bătrânul Bunic mai avea încă un loc în această lume sau cel puțin printre aceşti băieți şi fete!

— Hai repede, Bunicule, strigă micuța Alice, pisicuța vrea să asculte o poveste!

Şi într-adevăr, prietena noastră galbenă se întinsese pe covorul din fața căminului, ciulindu-şi urechile şi întorcându-şi capul când către Bunic, când către copii, ca şi cum i-ar fi ascultat cu atenție. Un tors zgomotos, ca sunetul ceainicului sau ca zbârnâitul fusului, stătea mărturie că era fericită, căci pisica avusese parte de o masă copioasă şi astfel sărbătorise Ziua Recunoştinței împreună cu Bunicul şi copiii.

— Pisicuța vrea să-i spun poveşti? întrebă Bunicul zâmbind. Ei bine, atunci trebuie să-i facem pe plac pisicuței.

Prin urmare, reluă istoria scaunului de la pacea din 1748. După una dintre prevederile tratatului, Louisburgul, pe care armata din Noua Anglie se chinuise atât de mult să-l cucerească, fu înapoiat regelui Franței.

Francezilor le era teamă că, dacă nu-şi vor apăra bine coloniile de acum înainte, un nou război îi va putea lipsi de toate. Aproape imediat ce pacea fu proclamată, începură să-şi construiască fortărețe puternice în interiorul Americii de Nord. Era foarte ciudat să priveşti aceste castele ale războiului pe țărmurile lacurilor singuratice şi departe în mijlocul pădurilor. Indienii ce vâsleau pe lacul Champlain, priveau în sus către meterezele lui Ticonderoga, piatră peste piatră, cu artileria ieşind prin ziduri ca nişte țepi şi cu steagul alb al Franței fluturând în aer. Mai existau asemenea fortificații şi pe lacul Ontario, şi în apropierea cascadei Niagara şi la izvoarele râului Ohio. Iar de jur-împrejurul acestor fortărețe şi castele se întindea pădurea seculară, în pustietatea căreia răpăitul tobelor se pierdea.

Adevărul era că francezii intenționau să construiască forturi pe tot drumul dinspre Canada către Louisiana. Atunci ar fi ridicat un zid de apărare în spatele aşezărilor englezeşti, astfel încât să le înconjoare complet. Regele Angliei consideră aceste forturi un motiv suficient de război, pe care îl şi începu în 1754.

— Guvernatorul Shirley, zise Bunicul, se întorsese la Boston în 1753. Cât timp stătuse la Paris se căsătorise pentru a doua oară cu o franțuzoaică tânără, pe care o adusese în reşedința sa din provincie. Dar când războiul izbucni, fu imposibil pentru un om atât de agitat să stea liniştit în casă, în bătrânul nostru scaun, cu soția şi copiii în jurul său. Prin urmare, obținu comanda forțelor engleze.

— Dar Sir William Pepperell ce a făcut? întrebă Charlie.

— A rămas acasă, zise Bunicul, ca general al miliției. Regimentele de veterani ale armatei engleze, care erau acum trimise peste Atlantic, ar fi considerat o batjocură să lupte sub comanda unui bătrân negustor american. Şi acum începu ceea ce vârstnicii numesc vechiul Război Franțuzesc. Ar însemna să ne îndepărtăm prea mult de la istoria scaunului ca să povestesc chiar şi doar o jumătate dintre luptele ce s-au purtat. Nici nu pot să descriu înfrângerea sângeroasă a generalului Braddock, de lângă izvoarele râului Ohio, în 1755. Dar nu trebuie să uit să vă spun că după ce generalul englez a fost rănit mortal, iar armata sa alungată, rămăşițele i-au fost păstrate prin grija şi bunăvoința lui George Washington.

La auzul acestui nume ilustru, copiii tresăriră ca şi cum o rază de soare ar fi strălucit neaşteptat deasupra țării lor, o dată cu salvatorul ce apăruse la orizont.

Printre evenimentele ce avuseseră loc în vechiul Război Franțuzesc, Bunicul găsi că cel mai interesant este alungarea locuitorilor Acadiei. De când s-au pus bazele acestei colonii franceze, în 1604, şi până în prezent, locuitorii ei nu au ştiut prea sigur cine îi stăpâneşte. Erau un popor paşnic, ce nu iubea războaiele şi căruia nu-i păsa de onoruri militare. Şi totuşi, la fiecare război, teritoriul li se umplea de soldați cu inimi de metal, englezi şi francezi, care se luptau pentru privilegiul de a asupri acest popor, acadieni fără vină. Câteodată tratatele de pace îi făceau supuşii unui rege, altădată ai altuia.

O dată cu pacea din 1748, Acadia a fost cedată Angliei, însă francezii revendicau încă o porțiune întinsă din ea şi îşi construiau forturi pentru apărare. În 1755 aceste forturi şi întreaga Acadie au fost cucerite de trei mii de soldați din Massachusetts, sub comanda generalului Winslow. Locuitorii au fost acuzați că ar fi oferit francezilor hrană şi ar fi făcut alte lucruri ce le violau neutralitatea.

— Aceste acuzații erau probabil adevărate, observă Bunicul, căci acadienii erau urmaşi ai francezilor şi aveau aceleaşi sentimente de înfrățire cu ei, ca locuitorii Massachusettsului pentru englezi. Însă pedeapsa le fu aspră:

englezii se hotărâră să-i rupă de locurile lor natale şi să-i gonească departe, peste hotare.

Acadienii erau cam şapte mii la număr. Mulți dintre ei fură făcuți prizonieri şi transportați în coloniile engleze. Toate casele şi bisericile lor fură arse, vitele omorâte şi întreaga țară pustiită, pentru ca nimeni să nu mai poată găsi adăpost sau hrană după plecarea englezilor. O mie de prizonieri fură trimişi în Massachusetts, iar Bunicul îşi lăsă imaginația să călătorească cu ei, pentru a le putea oferi ascultătorilor săi o idee despre ce se întâmpla.

Vom numi acest fragment "Exilul acadienilor".

A fost o zi tristă pentru bieții acadieni când soldații înarmați i-au mânat, cu baioneta la spate, catre malul mării. Aceeaşi tristețe i-a cuprins şi când erau târâți de valurile mării, departe de țară, înghesuiți pe corăbii. Dar cred că cel mai trist pentru ei a fost când au fost debarcați în Boston şi părăsiți pe pământ străin.

Apoi probabil că s-au strâns laolaltă, privind la fețele celor din jur, căutând alinare acolo unde nu era. Până aici fuseseră transportați la bordul mai multor corăbii, astfel că nu ştiau dacă rudele sau prietenii lor erau prizonieri la fel ca ei. Acum, cel puțin, puteau să-şi dea seama câți dintre ei fuseseră lăsați în urmă şi câți transportați în alte regiuni.

Acum, o soție deznădăjduită îşi striga soțul. Acesta, vai! fusese dus nu se ştie unde sau poate că fugise în pădurile Acadiei, de unde se întorsese acum să plângă peste cenuşa casei lor.

O văduvă bătrână boceşte după fiul său care cu trudă plină de dragoste îi purtase de grijă atâția ani. Fusese acum dus cu cei exilați, şi ce putea face această biată văduvă decât să moară? Tineri îndrăgostiți ce fuseseră despărțiți cu cruzime călătoriseră cu speranța că la sfârşit se vor întâlni din nou. Acum începeau să simtă că fuseseră despărțiți pe veci. Şi poate că o fetiță singură, un copil cu bucle de aur, ca micuța noastră Alice, plângea căutându-şi mama, fără ca cineva să-i spună vreun cuvânt de mângâiere.

O, câte legături de suflet sfâşiate! Îşi pierduseră țara, prietenii, casele, câmpurile, vitele, toate o dată! Orice legătură între aceşti bieți exilați şi

lume părea să se fi rupt. Probabil că regretau că nu muriseră înainte să fie exilați, căci nici chiar englezii nu ar fi fost atât de lipsiți de suflet încât să nu-i lase să fie îngropați în pământul lor natal. Ferice de cei adormiți, căci ei nu puteau fi exilați!

Stând astfel pierduți pe chei, curiozitatea îi conduse pe oamenii din Noua Anglie în mijlocul sărmanilor acadieni. Persoane indiscrete îşi vârau capul acolo unde doi sau trei exilați vorbeau împreună. Cât de mirați erau auzind limba franceză din gurile lor! Mai erau apoi femeile din Noua Anglie. Veneau din căminele lor, unde se simțeau în siguranță şi aveau tot ce le trebuia şi unde se strângeau laolaltă cu soții şi copiii lor, la venirea nopții. Sigur că simțeau milă pentre nevestele şi mamele nenorocite ale Acadiei! Iar semnul crucii, pe care acadienii îl făceau încontinuu, şi care era atât de disprețuit de urmaşii puritanilor - oare acest semn putea să-i împiedice să simtă milă?

Printre privitori, erau şi zgomotoşii băieți din şcolile Bostonului, ce veneau în goană, cu râsete şi strigăte, să privească mulțimea de străini ciudat îmbrăcați. La început se zbenguiră în jurul lor, plini de veselie şi nepăsare. Însă disperarea acadienilor îşi făcu în curând efectul asupra necugetaților băieți, făcându-i să verse lacrimi pline de compătimire.

La mică distanță de mulțimea adunată puteau fi văzuți negustorii bogați, ale căror magazii pline cu marfă se întindeau pe Long Wharf. Era greu să mişti inimile acestor bogătaşi, căci toate bogățiile din lume erau la mâna lor şi nimic nu-i putea abate din drum. Sprijiniți în bastoanele lor cu mânere aurite, priveau această scenă cu sânge rece. Dar să ne închipuim că au împărțit puțin din bănuții ce le erau de prisos sărmanilor exilați, ca să-şi cumpere o pâine şi să-şi găsească un adăpost peste noapte.

După ce rămaseră o vreme înțepeniți în capul cheiului, cu privirea pirdută în larg, ca şi cum ar fi încercat să mai zărească o bucățică din pierduta lor Acadie, străinii se împrăştiară prin oraş.

Plecară, vom presupune, în grupuri: aici o sută, acolo douăzeci, mai departe trei sau patru, fiecare câți apropiați mai avea. Pe ici, pe colo, mai vedeai şi câte unul singur şi pierdut, ce nu se întovărăşea decât cu durerea sa.

Încotro mergeau? Mi-i închipui rătăcind pe străzi, spunând orăşenilor, în cuvinte stranii, pe care aceştia nu le puteau înțelege, că nicicând nu se abătuse asupra lor o asemenea nenorocire. Înfrățirea dintre oameni fu îndeajuns pentru ca locuitorii Noii Anglii să le priceapă graiul. Străinii aveau nevoie de hrană. Unii dintre ei căutară adăpost în casele impunătoare ce se găseau în apropierea străzii Hanovra şi a Pieței de Nord. Alții băteau la uşile caselor simple din lemn, în care trăiau micii negustori sau meşteşugarii. Ferească Dumnezeu ca vreo familie din Boston să fi închis uşa unuia dintre aceşti exilați! Ar fi fost un păcat ce ar fi meritat o pedeapsă cumplită dacă femeilor în vârstă sau copiilor, sau chiar bărbaților în putere le-ar fi fost îngăduit să simtă chinurile foamei.

Poate că unii acadieni, rătăcind aiurea prin oraş s-au găsit în fața unei construcții uriaşe din cărămidă, înconjurată cu un gard înalt, împodobit cu figuri fantastice. Nişte scări roşii duceau la o intrare, deasupra căreia se găsea un balcon şi o balustradă. Disperarea le permitea să meargă oriunde. Să presupunem atunci că au urcat scările şi au pătruns în reşedința guvernatorilor. Intrând într-o încăpere, dădură peste un domn îmbrăcat cu haine scumpe, stând aşezat pe un scaun impunător, cu mânerele aurite şi cu un cap de leu lucitor pe spătar. Era guvernatorul Shirley, ce medita la probleme de stat şi de război, aşezat în scaunul Bunicului!

Dacă s-ar fi întâmplat aşa, Shirley, gândindu-se cum politica rece a oamenilor de stat şi sabia războinicilor distruseseră liniştea şi speranțele unor oameni fără vină, ar fi tras învățăminte adânci din asta. Ar fi învățat că sufletele oamenilor sunt sacre şi că nici un popor şi nici o armată nu au dreptul să le distrugă. Ar fi trebuit să simtă că triumful englezilor şi toate cuceririle din lume nu ar fi putut să răscumpere, în fața omenirii sau în fața Cerului, cenuşa măcar a unei singure case acadiene. Însă oamenii de stat şi războinicii nu trag învățăminte din asta.

— Bunicule, strigă Lawrence, cu vocea tremurându-i de emoție, războiul cel cu inimă de fier a mai făcut un lucru atât de crud vreodată?

— Ai citit în istorie, Lawrence, despre întregi ținuturi pustiite fără rost, zise Bunicul. Gonindu-i pe acadieni, trupele nu s-au făcut vinovate de alte fapte de cruzime, decât cele care au fost necesare pentru a pune în practică această măsură.

Micuța Alice, ai cărei ochi fuseseră tot timpul plini de lacrimi, izbucni acum într-un plâns plin de suspine, căci Bunicul o înduioşase mai mult decât ar fi vrut.

— Să te gândeşti la nişte oameni singuri pe lume şi fără adăpost! zise Clara, cu ochi umezi. N-am mai auzit de un lucru atât de trist!

— A fost vina lor! țipă Charlie înfierbântat. De ce n-au luptat pentru țara în care s-au născut? Atunci cel mai rău lucru care li s-ar fi putut întâmpla ar fi fost să fie ucişi şi îngropați acolo! N-ar mai fi putut fi exilați!

— Cu siguranță că soarta lor a fost la fel de rea ca moartea, zise Bunicul. Tot ce s-a putut face pentru ei în provinciile engleze a fost să fie trimişi în case de ajutor pentru săraci sau să fie angajați ca ucenici. Aceasta era soarta unor oameni care în țara lor avuseseră tot ce le trebuia. Unii dintre ei reuşiră să se îmbarce şi să pornească spre Franța, dar, chiar dacă era pământul înaintaşilor lor, pentru ei rămânea o țară străină. Cei ce rămăseseră acolo trăiau cu speranța că regele Franței nu va face niciodată pace cu Anglia, până când sărmanilor acadieni nu li se vor înapoia casele şi pământurile.

— Şi s-a întâmplat aşa? întrebă Clara.

— Vai, draga mea Clara, zise Bunicul, nu cred că la urechile lui Louis al XV-lea a ajuns vreodată măcar cea mai mică şoaptă despre nefericirea din Acadia! Exilații au îmbătrânit în provinciile britanice şi nu au mai văzut Acadia vreodată. Urmaşii lor au rămas printre noi. Au uitat limba strămoşilor lor şi probabil nu-şi mai amintesc despre această nenorocire. Dar, eu dacă aş fi fost poet, aş fi ales Acadia drept subiect pentru poemele mele.

De când Bunicul a rostit întâia oară aceste cuvinte, cel mai faimos dintre poeții americani ne-a smuls tuturor lacrimi duioase cu minunatul său poem "Evangeline".

Iar acum, după ce împrăştiase un nor de melancolie, în ajunul Zilei Recunoştinței, cu o poveste ce-i făcuse pe copii să simtă binecuvântarea păcii şi siguranței, Bunicul amână celelalte întâmplări ale războiului franțuzesc pentru o altă seară.

CAPITOLUL IX. SFÂRŞITUL RĂZBOIULUI

ÎN amurgul serii următoare, când razele roşii ale focului dansau pe pereți, copiii îl rugară pe Bunic să le povestească ce se mai întâmplase cu scaunul.

— Scaunul nostru, zise Bunicul, a stat în tot acest timp în reşedința guvernatorilor. Însă guvernatorul Shirley nu avea de prea multe ori timp să se odihnească în el. Îşi conducea trupele prin pădure sau într-o barcă pe lacul Ontario sau dormea în cortul său, în timp ce cumplita cascadă Niagara îşi trimitea mugetul în visele sale. Într-o vreme, la începutul războiului, Shirley comandase întreaga armată din America a regelui.

— Tânăra sa soție mergea cu el la război? întrebă Clara.

— Mai degrabă cred, răspunse Bunicul, că rămânea în Boston. Această doamnă, presupun, avea scaunul nostru doar pentru ea şi obişnuia să stea în el atât cât o tânără franțuzoaică are răbdare să stea locului. Oamenii din Massachusetts nu o îndrăgeau prea tare pe soția guvernatorului Shirley pentru că o bănuiau că divulgă toate planurile militare ale englezilor generalilor din armata Franței.

— Şi era adevărat? întrebă Clara.

— Probabil că nu, zise Bunicul. Însă doar şi simpla bănuială îi făcea guvernatorului Shirley un mare rău. Poate şi pentru acest motiv, dar mai ales din cauza ineficacității sale ca general, i-a fost luată comanda în 1756 şi a fost rechemat în Anglia. Nu a mai avut un rol important în viața publică.

Cum scaunul Bunicului nu avea picioare ca să umble, nu putem presupune că a participat în persoană la vechiul Război Franțuzesc. Însă Bunicul mai amână puțin continuarea poveştii scaunului, ocupându-se pe scurt de bătăliile sângeroase, asedii, atacuri şi de veştile ce continuau să ajungă la urechile locuitorilor Bostonului. Pădurile din nord erau populate cu luptători. Toate triburile de indieni ridicaseră tomahawkurile, luând parte la luptă ori de partea englezilor ori a francezilor. Răpăitul puştilor şi bubuitul

tunurilor tulburau liniştea pădurii şi alungau urşii şi alte fiare sălbatice către pământurile cultivate din vecinătatea porturilor. Copiii se simțeau ca şi cum ar fi transportați în timpuri de mult uitate şi li se părea chiar că un mesager cu veşti de pe câmpul de luptă se auzea galopând pe stradă. Bunicul le povesti despre bătălia de la lacul George, din 1755, atunci când colonelul Williams, un ofițer din Massachusetts, a fost ucis laolaltă cu mulți dintre conaționalii săi. Însă generalul Johnson şi generalul Lyman i-au urmărit pe duşmani şi l-au rănit mortal pe conducătorul francezilor, baronul Dieskau. Un ceas de aur, furat de la bietul baron, mai dăinuie încă şi arată ora exactă fără să se plângă de oboseală, deşi limbile sale se învârtesc fără oprire de la bătălie încoace.

În primul an de război partea engeză a avut de suferit multe dezastre. Printre acestea se numără pierderea fortului Oswego în 1756 şi a fortului William Henry în anul următor. Însă cea mai mare nenorocire ce a căzut pe capul englezilor pe tot parcursul războiului a fost înfrângerea şi gonirea generalului Abercrombie, împreună cu armata sa, de la bastionul Ticonderoga, în 1758. Acesta a încercat să ia cu asalt zidurile, dar a urmat o încăierare cumplită, în care două mii de englezi şi soldați din Noua Anglie au fost ucişi sau răniți. Soldații morți în luptă zac îngropați în jurul străvechii fortărețe. Când plugul brăzdează pământul, îl răscoleşte şi scoate la suprafață, pe ici, pe colo, oase sfărâmate.

Până acum, nici unul dintre generalii englezi nu arătase talente militare. Shirley, contele de Loudon şi generalul Abercrombie avuseseră comanda în perioade diferite, dar nici unul dintre ei nu adusese vreun triumf important armatei britanice. Aceste nereuşite nu erau cauzate de lipsa de mijloace, căci, în 1758, generalul Abercrombie avea cincizeci de mii de soldați sub comanda sa. Însă generalul francez, faimosul marchiz de Montcalm, era un geniu al războiului şi avea ceva înăuntrul său, ceva care îi spunea cum să câştige luptele.

Într-un târziu, în 1759, Sir Jeffrey Amherst a fost numit comandant al tuturor trupelor britanice din America. Era un om plin de iscusință şi un soldat dibaci. A fost pus la punct un plan pentru îndeplinirea dorinței atât de dragi oamenilor din Noua Anglie şi pe care strămoşii lor încercaseră să o îndeplinească de atâtea ori. Aceasta era cucerirea Canadei.

Trei armate separate trebuiau să intre în Canada prin puncte diferite. Una dintre ele, comandată de generalul Prideaux, trebuia să se îmbarce şi să pornească pe lacul Ontario către Montreal. A doua, în fruntea căreia se găsea chiar Sir Jeffrey Amherst, trebuia să ajungă prin lacul Champlain, la fluviul St. Lawrence şi apoi să coboare pe el pentru a întâlni a treia armată. Aceasta din urmă, condusă de generalul Wolfe, trebuia să pătrundă pe St. Lawrence dinspre mare şi apoi să urce pe fluviu către Quebec. Lui Wolfe şi armatei sale îi datorează Anglia una dintre cele mai splendide victorii pomenite vreodată în istorie.

Bunicul le descrise asediul Quebecului şi le povesti cum Wolfe îşi condusese soldații printr-o prăpastie stâncoasă şi abruptă, care se întindea de pe țărmul fluviului şi până pe câmpia pe care era aşezat oraşul. Această îndrăzneață aventură a fost întreprinsă în întunericul nopții. În zori, marchizul de Montcalm a primit vestea că armata engleză îl aştepta gata de luptă pe câmpia Abraham. Acest brav general francez dădu ordin să bată tobele şi imediat porni în întâmpinarea lui Wolfe.

Se îndrepta către moarte. Bătălia fu una dintre cele mai înverşunate şi cumplite ce s-au purtat vreodată în America. Generalul Wolfe era în fruntea soldaților săi şi, în timp ce îi încuraja să continue, primi o lovitură mortală. Se sprijini de o piatră în agonia morții, însă se părea că spiritul său nu se îndura să părăsească această lume atâta timp cât lupta nu se decisese încă. Deodată, un strigăt străbătu câmpul de luptă: “Fug! Fug!” şi pentru o clipă Wolfe îşi ridică cu greutate capul. “Cine fuge?” întrebă el.

“Francezii”, îi răspunse un ofițer. “Atunci pot să mor liniştit!” zise Wolfe, iar sufletul său se ridică pe aripile victoriei.

— Dacă moartea vreunui soldat a fost vreodată glorioasă, atunci a lui Wolfe a fost aşa, zise Bunicul şi ochii îi străluciră, deşi era un om liniştit şi blajin. Sângele său a botezat pământul pe care britanicii îl cuceriseră. Ultima sa suflare s-a amestecat cu strigătele de victorie ale armatei.

— O, ce moarte minunată a avut! strigă Charlie, cu priviri scânteietoare. Nu-i aşa, Lawrence?

Lawrence nu răspunse, căci inima îi ardea încă, închipuindu-şi imaginea lui Wolfe murind pe câmpul victoriei pătăt de sânge, iar în sufletul său simțea că pe lumea aceasta se poate câştiga şi o altfel de glorie, mult mai valoroasă.

— Au mai existat şi alte lupte în Canada după victoria lui Wolfe, continuă Bunicul, dar putem considera vechiul Război Franțuzesc terminat o dată cu acest eveniment. Un tratat de pace nu a fost semnat însă până în 1763. Condițiile tratatului au fost însă nefavorabile francezilor, căci toată Canada, Acadia şi Insula Capului Breton, pe scurt toate teritoriile pentru care s-au luptat Franța şi Anglia timp de aproape o sută de ani, au fost cedate englezilor.

— În sfârşit, zise Lawrence, Noua Anglie îşi îndeplinise visul. Canada fusese cucerită.

— Şi nu mai aveau cu cine să se lupte decât cu indienii, zise Charlie.

Bunicul le mai povesti două evenimente importante. Primul a fost marele foc din Boston, când vâlvătaia a aproape trei sute de clădiri aprinse s-a oglindit în ferestrele reşedinței guvernatorilor, aruncând o strălucire cumplită peste capul de leu poleit al bătrânului scaun. Al doilea eveniment a fost, în acelaşi an, proclamarea lui George al III-lea rege al Marii Britanii. Sunetul trâmbițelor se auzi departe în zare, ca şi cum ar fi provocat întreaga omenire să pună la îndoială titlul regelui George.

De şapte ori la rând, de fiecare dată când un monarh al Marii Britanii urca pe tron, sunetul trâmbițelor fu ascultat de cei ce şedeau în venerabilul nostru scaun. Dar când următorul rege îşi puse pe creştet coroana tatălui său, nici un sunet de trâmbiță nu a mai vestit proclamarea în Noua Anglie. Cu mult înainte de sosirea acestei zile, America se scuturase de stăpânirea regală.

CAPITOLUL X. THOMAS HUTCHINSON

ACUM că Bunicul "luptase" în vechiul Război Franțuzesc, în care scaunul nostru nu făcuse o figură prea strălucită, consideră de cuviință să le mai spună copiilor câteva dintre secretele cele mai ascunse ale merituosului obiect de mobilier.

— În 1757, zise Bunicul, după ce Shirley fusese chemat în Anglia, Thomas Pownall a fost numit guvernator al Massachusettsului. Era un gentleman vesel şi la modă, care îşi petrecuse mare parte a vieții în Londra, dar cunoştea destul de bine şi America. Noul guvernator se pare că nu luase parte la războiul ce tocmai se desfăşura, deşi la un moment dat vorbise despre plecarea la luptă împotriva duşmanilor, în fruntea unei companii de cadeți. Dar, până la urmă, probabil că ajunsese la concluzia că este mai potrivit pentru un guvernator să stea liniştit în scaunul său şi să citească ziare şi documente oficiale.

— Dar oamenii îl iubeau pe Pownall? întrebă Charlie.

— Nu i-au găsit nici un defect, îi răspunse Bunicul, însă nu era momentul pentru neînțelegeri cu guvernatorul, când aveau nevoie de o armonie desăvârşită pentru a-şi apăra țara de francezi. Însă Pownall nu rămase prea mult timp în Massachusetts. În 1759 fu trimis guvernator în Carolina de Sud. Schimbând astfel o guvernare după alta, presupun că nu a simțit nici un fel de regret, decât poate pentru că a trebuit să se despartă de scaunul Bunicului.

— Ar fi putut să-l ia cu el în Carolina de Sud, observă Clara.

— Cred, zise Lawrence, lăsându-şi imaginația să zboare, că destinul acestui bătrân scaun, într-un fel sau altul, a fost legat în mod misterios de soarta Massachusettsului. Dacă guvernatorul Pownall l-ar fi urcat la bordul vasului cu care a pornit spre Carolina de Sud, probabil că ar fi rămas țintuit, fără vânt, în portul din Boston. Acest scaun era menit să rămână acolo. Nu crezi la fel, Bunicule?

— A rămas aici, ca Bunicul şi cu mine să şedem în el, zise micuța Alice, şi ca Bunicul să ne spună poveşti despre el.

— Iar Bunicul se bucură foarte tare că are aşa un tovarăş şi un asemenea subiect despre care să povestească, zise bătrânul gentleman cu un zâmbet. Ei bine, Lawrence, chiar dacă scaunul nostru de stejar, precum palatul Troiei, ar fi fost legat de soarta țării, se pare totuşi că nici un obstacol supranatural nu a împiedicat ca el să fie luat din reşedința guvernatorilor. În 1760, Sir Francis Bernard, ce fusese guvernator în New Jersey, a fost numit pe aceeaşi funcție în Massachusetts. Acestuia, aruncând o privire către bătrânul scaun, i se păru că e prea jerpelit pentru a ține companie unor scaune noi din lemn de mahon şi unei canapele aristocratice, ce tocmai sosiseră din Londra, aşa că porunci ca scaunul să fie urcat în pod.

Copiii îşi exprimară zgomotos părerea despre purtarea necuviincioasă a lui Sir Francis Bernard. Însă Bunicul îi luă apărarea, pe cât de bine putea. Le aminti că trecuseră treizeci de ani de când scaunul fusese înfrumusețat de guvernatorul Belcher. Poleiala de aur se ştersese sub mâinile sclavilor negri care o lustruiseră de atâtea ori. Perna din damasc, superbă odată, îşi pierduse acum forma şi se zdrențuise, atât de masivi fuseseră guvernatorii ce şezuseră pe ea în aceşti treizeci de ani.

Mai mult, la un sfat ținut de contele de Loudon cu guvernatorii din Noua Anglie, în 1757, “Măria-Sa” trântise scaunul cu o lovitură de cizmă militărească. Prin acest gest de neexplicat, venerabilul nostru prieten suferise o ruptură a uneia dintre stinghii.

— Dar, zise Bunicul, scaunul nostru nu era destinat să-şi petreacă restul zilelor în întunecimea unui pod. Thomas Hutchinson, locotenent-guvernatorul provinciei, auzi despre cum Francis Bernard îşi aranjase casa. Acest gentleman cunoştea istoria Noii Angliii mai bine decât orice alt om în viață. Ştia toate aventurile şi greutățile prin care trecuse bătrânul scaun şi v-ar fi putut spune la fel de bine ca Bunicul vostru personajele care au şezut în el. De multe ori, în timp ce vizita reşedința guvernatorilor, privise scaunul cu admirație, simțind o dorință fierbinte de a deveni posesorul său. Acum îl ceru lui Sir Francis Bernard şi în curând obținu permisiunea să-l ducă acasă.

— Sper, zise Clara, că l-a lăcuit şi l-a poleit din nou.

— Nu, îi răspunse Bunicul. Domnul Hutchinson vroia să aducă scaunul cât mai aproape de aspectul său original, aşa cum arătase atunci când fusese sculptat întâia oară din stejarii contelui Lincoln. Pentru aceasta, porunci să fie bine frecat cu săpun şi nisip, lustruit cu ceară şi apoi îl înzestră cu o pernă sănătoasă din piele. Când totul fu terminat după placul său, se aşeză pe scaun şi începu să scrie "Istoria Massachusettsului".

— O, ce idee strălucită a avut domnul Hutchinson! exclamă Lawrence. Fără îndoială că umbrele foştilor posesori ai scaunului pluteau în jurul lui în timp ce scria, transmițându-i experiența a tot ce trăiseră ei pe acest pământ.

— Ei bine, dragul meu Lawrence, îi răspunse Bunicul zâmbind, dacă domnul Hutchinson a avut într-adevăr parte de o asemenea extraordinară sursă de inspirație, atunci nu a folosit-o prea bine, căci istoria sa este cea mai plictisitoare compoziție ieşită vreodată din penița unui om. Totuşi, informațiile sale sunt foarte precise, deşi sunt departe de strălucirea filosofică a domnului Bancroft.

— Dar dacă Hutchinson cunoştea istoria scaunului, adăugă Lawrence, inima trebuie să-i fi fost răscolită de ea.

— Da, trebuie, într-adevăr, zise Bunicul. Ar fi interesant şi educativ să ne putem imagina care erau gândurile domnului Hutchinson când privea înapoi cu ochii minții la toate întâmplările remarcabile de care scaunul era legat.

Şi Bunicul se lăsă dus pe aripile închipuirii şi schiță imaginea locotenent-guvernatorului Hutchinson, şezând într-o seară lângă foc şi meditând la schimbările ce se petrecuseră în jurul scaunului.

Monarhist devotat, Hutchinson nu ar fi suspinat după prima guvernare republicană, cea mai pură pe care o văzuse lumea vreodată, cu care colonia îşi începuse existența. Chiar dacă îşi amintea cu respect de asprii şi severii puritani, ca de fondatorii țării în care se născuse, nu dorea să-i cheme înapoi din morminte şi nici să le trezească spiritele nedoritoare de regi, care îşi închipuia că vor rămâne îngropate cu ei pentru totdeauna. Winthrop, Dudley, Bellingham, Endicott, Leverett şi Bradstreet, cu toții avuseseră partea lor în istorie. Anii au trecut peste ani, dar niciodată voința poporului, prin votul său, nu a mai putut hotărî cine va sta pe scaunul guvernării.

Ajungând în epoca celei de-a doua carte, Hutchinson se gândi la dulgherul Phips, ce răsărise dintre oamenii cei mai de jos şi ajunsese în poziția cea mai înaltă din țară. Însă zâmbi văzând că exemplul său nu trezise ambiții nestăpânite în oamenii din pătura de jos, căci doar generozitatea binevoitoare a regelui îl făcuse pe dulgher conducător. Hutchinson se bucură să observe creşterea treptată a clasei aristocratice, căreia oamenii obişnuiți învățau cu modestie să-i cedeze toate onorurile, remunerațiile şi autoritatea de stat. Văzu, sau se amăgi, că de-a lungul acestei epoci înclinația oamenilor de a se guverna singuri devenise mai slabă, probabil pentru că nu mai fusese folosită, iar acum mai dăinuia doar ca un slab sentiment tradițional.

Reveria locotenentului-guvernator ajunsese acum la o perioadă în care el însuşi şedea în scaunul încărcat de istorie. Se strădui să privească înainte la anii ce au urmat. Acolo probabil că văzu ranguri transmise din generație în generație, pentru el şi pentru alți colonişti aristocrați. Văzu pământurile fertile ale Noii Anglii împărțite între câțiva mari proprietari de pământ, moştenite apoi din urmaş în urmaş. Îi văzu apoi pe oameni, un neam de arendaşi, depinzând de stăpânii lor. Văzu stele pe epoleți, embleme şi coroane nobiliare, castele.

— Dar, adăugă Bunicul întorcându-se către Lawrence, castelele locotenentului-guvernator nu au fost ridicate nicăieri, poate doar între tăciunii focului în fața căruia stătea. Şi, tocmai când terminase de construit un conac demn de un baron, pentru el şi pentru posteritate, focul se năpusti în vatră şi îl transformă în cenuşă!

Bunicul privi acum la ceasul ce atârna în mijlocul unui micuț templu de abanos, susținut de patru coloane ionice. Atunci, mângâie cârlionții aurii ai micuței Alice, al cărei cap alunecase pe unul dintre brațele ilustrului nostru scaun.

— La culcare, copii, la culcare! zise el. Bunicul v-a adormit oricum cu poveştile sale despre toți aceşti OAMENI FAIMOŞI.

ADDENDA LA PARTEA a II-a. DESPRE DEPORTAREA ACADIENILOR

Din relatările istorice şi statistice ale lui Haliburton despre Noua Scoţie

LA un sfat, ţinut între colonelul Winslow şi căpitanul Murray (din forţele armate ale Noii Anglii însărcinate cu exilarea acadienilor) se căzu de acord că trebuia să se distribuie o proclamaţie în colonii, cerând prezenţa oamenilor în locurile respective în aceeaşi zi; că această proclamaţie trebuia să fie atât de ambiguă în exprimare încât să nu se distingă motivul pentru care era necesară această adunare şi atât de imperativă încât să asigure obedienţă fără rezerve. Acest document, după ce a fost schiţat şi aprobat, a fost distribuit conform planului original. Acesta este mesajul ce a fost adresat populaţiei care locuia pe teritoriul cuprins în Comitatul regelui:

"Locuitorilor din districtele Grand Pre, Minas, River Canard şi celelalte, bărbaţilor în vârstă, tinerilor şi flăcăilor:

Întrucât Excelenţa-Sa guvernatorul ne-a informat despre ultima lui hotărâre, în legătură cu chestiunea propusă locuitorilor şi ne-a ordonat să comunicăm acest lucru personal, Excelenţa-Sa dorind ca fiecare om să fie pe deplin mulţumit de intenţiile Majestăţii-Sale, pe care de asemenea ne-a poruncit să vi le transmitem, aşa cum i-au fost comunicate lui. Prin urmare, ordonăm prin înscrisul de faţă ca toţi locuitorii districtelor mai sus pomenite, bărbaţi bătrâni, tineri, dar şi flăcăi şi băieţi de zece ani să fie prezenţi la biserica Grand Pre, vineri, pe cinci din luna aceasta, la ora trei a după-amiezei, ca să le împărtăşim ceea ce avem ordin să le comunicăm. Lipsa nu este permisă sub nici un motiv, încălcarea fiind pedepsită cu confiscarea bunurilor mobile şi imobile, în lipsa altor proprietăţi. Datată la Grand Pre, în 2 septembrie 1755, al 29-lea an al domniei Majestăţii-Sale.

John Winslow"

Dând ascultare acestei somații, patru sute optsprezece bărbați în putere se adunară. După ce se strânseră în biserică (căci şi aceasta devenise un arsenal), colonelul Winslow se aşeză împreună cu ofițerii în centru şi li se adresă:

“Domnilor,

Am primit din partea Excelenței-Sale guvernatorul Lawrence ordinul Regelui, pe care îl am acum în mână. Prin puterea sa ați fost convocați cu toții aici pentru a vi se face cunoscută hotărârea Majestății-Sale în legătură cu locuitorii francezi ai provinciei Noua Scoție, căci pentru aproape o jumătate de secol au avut parte de milostenia Măriei-Sale mai mult decât oricare alți supuşi din coloniile sale; şi cum s-au folosit de ea ştiți prea bine. Îndatorirea mea, deşi necesară, îmi este foarte neplăcută, căci ştiu că trebuie să fie foarte dureros pentru voi, ce faceți parte din aceeaşi spiță. Dar nu este treaba mea să critic, ci să mă supun ordinelor pe care le primesc, astfel că fără întârziere vă voi citi porunca Majestății-Sale, şi anume că toate pământurile şi locuințele, vitele şi orice alte animale vor fi confiscate de Coroană. Bunurile personale şi banii vor pleca o dată cu voi din această provincie.

Aceasta e hotărârea Majestății-Sale, ca toți locuitorii francezi din districtele pomenite să fie îndepărtați, iar eu, prin bunătatea Majestății-Sale, am fost însărcinat să vă permit să luați cu voi bani şi lucruri din casă atât de multe câte puteți duce cu voi pe corăbii, fără să vă incomodeze. Voi face tot ce-mi stă în putere ca aceste bunuri să vă fie păzite, ca familii întregi să fie urcate pe acelaşi vas şi să fac această plecare, care ştiu că vă va provoca o mare suferință, pe cât de uşoară, pe cât ordinele Majestății-Sale îmi vor permite; şi sper ca în orice parte a lumii veți fi debarcați să nu vă pierdeți credința şi să fiți oameni paşnici şi fericiți. Trebuie să vă informez de asemenea că veți rămâne în siguranță sub supravegherea trupelor pe care am onoarea să le comand.”

Şi apoi îi declară prizonieri ai regelui. Numărul persoanelor ce se strânseseră la Grand Pre se ridica la patru sute optzeci şi trei de bărbați, trei sute treizeci şi şapte de femei; fiii şi fiicele lor, cinci sute douăzeci şi şapte de băieți şi cinci sute şaptezeci şi şase de fete; în total o mie nouă sute douăzeci şi trei de suflete. Animalele lor constau în: o mie două sute şaizeci

şi nouă de boi, o mie cinci sute cincizeci şi şapte de vaci, cinci mii şapte viței, patru sute nouăzeci şi trei de cai, opt mii şase sute nouăzeci de oi şi patru mii o sută nouăzeci şi şapte de porci. Cum o parte din aceşti nenorociți locuitori fugiră în pădure, toate măsurile posibile fură luate pentru a-i aduce înapoi în captivitate. Ținutul fu pustiit ca să le împiedice supraviețuirea. Doar în districtul Minas, fură distruse două sute cincizeci şi cinci de case, două sute şaptezeci şi şase de grajduri, o sută cincizeci şi cinci de şoproane, unsprezece mori şi o biserică, iar prietenii celor ce refuzau să se predea fură amenințați că vor deveni victimele încăpățânării lor.

Pe scurt, atât de mari erau terorile ce-i înconjurau încât din douăzeci şi patru de tineri bărbați ce fugiseră dintr-un transport douăzeci şi doi s-au întors de bunăvoie, ceilalți fiind împuşcați de santinele, iar unul dintre prietenii lor, care se presupunea că-i ajutase să evadeze, fu dus pe țărm să privească cum îi erau distruse casa şi bunurile, ca pedeapsă pentru ajutorul perfid dat camarazilor săi. Prizonierii se arătară dezolați de a fi atras asupra lor mânia Majestății-Sale şi într-o petiție adresată colonelului Wilsow îl rugau pe acesta să rețină o parte din ei drept chezăşie pentru prezența celorlalți, care doreau să-şi viziteze familiile şi să le consoleze în aceste momente de mâhnire şi durere. Cererea lor de a reține câțiva dintre ei ostatici, în schimbul predării întregului grup fu găsită în dezacord cu instrucțiunile, dar, cum nu se puteau împotrivi ca o mică parte din ei să se întoarcă la casele lor, li se dădu voie ca zece dintre ei să plece în districtul Minas (Horton) şi zece în districtul Canard (Cornwallis), fiindu-le dată o permisie de o zi, iar la întoarcerea lor un număr similar de persoane avea să aibă parte de aceeaşi îngăduință. Îşi acceptară întemnițarea şi îşi primiră pedeapsa cu un curaj şi o resemnare neaşteptate, dar, când sosi ora îmbarcării, când trebuiau să-şi părăsească pământul pe care se născuseră şi să se despartă de prietenii şi rudele lor, fără speranța că-i vor mai revedea vreodată, şi să fie împrăştiați printre străini, a căror limbă, obiceiuri şi religie erau atât de diferite de ale lor, slăbiciunea umană fu mai puternică, iar ei fură copleşiți de un sentiment de nenorocire. Pregătirile fiind terminate, ziua plecării se stabili pe 10 septembrie. Prizonierii fură împărțiți în şase grupuri uriaşe, iar bărbaților tineri, o sută şaizeci şi unu la număr, li se ordonă să urce primii la bordul corăbiilor. Aceştia refuzară categoric, declarând că nu vor să-şi părăsească părinții, dar îşi exprimară bunăvoința

de a îndeplini ordinul, dacă li se permitea să se îmbarce o dată cu familiile lor. Această cerere le-a fost imediat respinsă, iar soldații au primit ordin să scoată baionetele şi să înainteze către prizonieri, mişcare ce avu efectul de a produce supunere din partea tinerilor, care îşi începură imediat marşul. Drumul de la capelă către țărm, de doar o milă lungime, era plin de femei şi copii, care-i petreceau cu lacrimi şi binecuvântări, în timp ce prizonierii avansau cu paşi nesiguri şi înceți, plângând, rugându-se şi cântând imnuri religioase. Acest detaşament fu urmat de oamenii în vârstă, ce trecură prin aceeaşi scenă de durere şi suferință. Astfel întreaga populație masculină a districtului Minas fu urcată la bordul a cinci corăbii staționate pe râul Gaspereaux, fiecare vas fiind păzit de şase ofițeri şi optsprezece soldați. De îndată ce sosiră şi celelalte corăbii, soțiile şi copiii urmară şi fură cu toții transportați departe de Noua Scoție. Graba cu care aceste măsuri au fost îndeplinite nu a lăsat loc de pregătiri care să asigure confortul, pe care chiar dacă nu îl meritau din cauza lipsei lor de loialitate, atunci poate că li s-ar fi cuvenit, dată fiind severitatea pedepsei lor. Graba, învălmăşeala şi tulburarea ce s-au produs în momentul îmbarcării abia se potoliseră oarecum, când localnicii provinciei se îngroziră de ceea ce făcuseră cu mâna lor. Noutatea şi ciudățenia situației se reflectau asupra soldaților nesăbuiți: postați în mijlocul unui ținut mirific şi fertil, se treziră deodată fără un duşman pe care trebuiau să-l stăpânească şi fără populație pe care să o protejeze. Norii imenşi de fum, pe care tăciunii gata să se stingă îi ridicau în aer, aminteau de locul în care fuseseră ridicate casele țăranilor, stând mărturie pentru distrugerea pe care o făcuseră. Mai multe seri la rând, vitele se adunară în jurul ruinelor fumegânde, că şi cum şi-ar fi aşteptat stăpânii, în timp ce toată noaptea câinii de pază urlau în fața locurilor pustiite, jelind atât mâna care îi hrănise, cât şi gospodăria care îi adăpostise.

PARTEA A III-a

CAPITOLUL I. ZIUA DE ANUL NOU

ÎN ajunul Anului Nou, Bunicul se plimba înainte şi înapoi pe covor, ascultând ploaia ce se lovea de geamuri. Vântul zgomotos zgudui tocul ferestrelor ca şi cum un bărbat puternic ar fi vrut să pătrundă cu forța în odaie. Cu fiecare rafală de vânt, focul îşi înălța şi mai mult flăcările în cămin, râzându-şi de țipetele furtunii de iarnă.

Între timp, scaunul Bunicului stătea în locul său obişnuit de lângă foc. Strălucirea flăcărilor lumina fantastic sculpturile de pe spătar şi îşi arunca sclipirea asupra întregii lui structuri, astfel că o imagine completă se oglindea în cealaltă parte a camerei. Câteodată, pentru un moment sau două, umbra rămânea nemişcată, ca şi cum ar fi fost pictată pe perete. Apoi, începea deodată să tremure, să sară şi să danseze cu o mişcare zburdalnică. Imediat însă, ca şi cum şi-ar fi dat seama că aceste bufonerii nu sunt demne de un scaun venerabil şi atât de impunător, se oprea. Dar în curând îşi reîncepea dansul.

— Uite cum dansează scaunul Bunicului! țipă micuța Alice şi fugi către perete încercând să prindă umbra tremurătoare, căci pentru un copil de cinci ani o umbră pare aproape o substanță reală.

— Mi-aş dori, zise Clara, ca Bunicul să se aşeze pe scaun şi să termine povestea!

Dacă ar fi privit către Bunic, copiii ar fi observat că s-a oprit din mers atunci când Clara rosti aceste vorbe. Bătrânul şi blândul gentleman era gata să-şi reia poveştile despre timpurile de mult trecute. Însă se hotărâse să aştepte până când ascultătorii săi aveau să-i ceară să continue, pentru că vroia ca istoria scaunului să fie pentru ei o plăcere, şi nu o datorie.

— Bunicule, zise Charlie, m-am săturat până peste cap de ploaia asta şi să aud vântul vuind în horn! A fost urât toată ziua! Mai bine ascultăm poveşti despre scaun decât să stăm fără să facem nimic şi fără să ne gândim la nimic!

Adevărul e că prietenul nostru Charlie nu era într-o dispoziție prea bună din cauza furtunii, pentru că îl ținuse toată ziua închis în casă şi îl împiedicase să-şi încerce superba sanie pe care Bunicul i-o dăduse cadou de Anul Nou. Ca toate săniile din ziua de azi, trebuia să aibă un nume, iar cea în chestiune fusese onorată cu denumirea de “Scaunul Bunicului”, titlu care îi fusese pictat cu litere aurii pe fiecare parte. Charlie admirase îndelung construcția noului său vehicul şi era sigur că putea depăşi orice altă sanie ce va aluneca alături pe pârtia de la Common.

Cât despre Lawrence, el se gândea la istoria scaunului chiar în acest moment. Blajinul Bunic îi făcuse cadou un volum cu portrete, reprezentând figuri de oameni faimoşi şi eminenți din întreaga lume. Printre ei, Lawrence îi găsi pe mulți dintre cei ce ocupaseră scaunul sau avuseseră vreo legătură cu aventurile sale. În timp ce Bunicul se plimba încolo şi-ncoace prin încăpere, băiatul plin de imaginație privea către scaunul încărcat de istorie. Se străduia să cheme personajele pe care le văzuse în carte şi să le aşeze, ca şi cum ar fi avut viață, în scaunul gol.

— Bătrânul scaun începe astăzi un alt an al existenței sale, zise Lawrence. Trebuie să ne grăbim, căci altfel va avea o nouă poveste de spus, înainte să apuce să o termine pe cea veche.

— Da, copii, răspunse Bunicul, cu un zâmbet şi un suspin, s-a mai adăugat un an la cele două secole şi ceva de când Lady Arabella a adus scaunul din Anglia. E de trei ori mai bătrân decât Bunicul vostru, dar un an în plus nu se vede pe cadrul său de stejar, în timp ce pe om îl apleacă tot mai mult, apropiindu-l de pământ. Aşa că lăsați-mă să-mi continuu povestea cât mai pot.

Prin urmare, Bunicul veni lângă foc şi luă loc în venerabilul scaun. Capul de leu privea către ei cu o expresie de bunătate ce-i îmblânzea rânjetul fioros, în timp ce copiii se strângeau în jurul Bunicului. Părea că un leu adevărat se gemuise în spatele scaunului şi privea pe furiş la grupul ascultătorilor, cu un fel de bunăvoință. Micuța Alice, a cărei imaginație îi dădea de multe ori idei neobişnuite, exclamă că leul îi făcea semn cu capul şi arăta ca şi cum ar fi vrut să-şi deschidă fălcile uriaşe şi să spună o poveste.

Însă capul de leu nu părea dornic să vorbească şi nici nu exista vreo însemnare că ar fi vorbit vreodată de-a lungul existenței scaunului, astfel că Bunicul consideră că nu merită să mai piardă timpul aşteptându-l.

CAPITOLUL II. ACTUL DE TIMBRU

— CHARLIE, băiete, zise Bunicul, îţi aminteşti cine a fost ultimul ocupant al scaunului?

— Locotenentul-guvernator Hutchinson, răspunse Charlie. Sir Francis Bernard, noul guvernator, îi dăduse lui scaunul, în loc să-l pună în podul reşedinţei guvernatorilor. Şi ne-am luat rămas-bun de la Hutchinson în timp ce şedea lângă foc, gândindu-se la aventurile scaunului şi la ce urma să se mai întâmple.

— Foarte bine, zise Bunicul, şi vă amintiţi că era în jurul anului 1763, la sfârşitul Războiului Franţuzesc. Acum, ca să înţelegeţi mai bine restul aventurilor scaunului, trebuie să fac nişte observaţii scurte asupra situaţiei coloniilor din Noua Anglie, în această perioadă.

Astfel că Bunicul le vorbi despre loialitatea şi curajul strămoşilor noştri în timpul vechiului Război Franţuzesc şi după aceea în cucerirea Canadei, care adusese războiului un sfârşit plin de triumf.

Oamenii îl iubeau şi-l respectau pe regele Angliei, chiar mai mult decât dacă oceanul nu i-ar fi despărţit cu valurile sale, căci, aflându-se la o distanţă de trei mii de mile, nu-i puteau vedea defectele şi imperfecţiunile. Dragostea lor crescuse o dată cu pericolele pe care le înfruntaseră pentru a-i spori gloria şi a-i extinde dominaţia. În timpul războiului, coloniştii americani luptaseră umăr la umăr cu soldaţii Angliei şi aproape o mie trei sute de tineri îşi dăduseră viaţa în onoarea regelui George. Cei ce au supravieţuit îl iubeau şi mai mult pentru că suferiseră atât de tare pentru el.

Mai există însă câteva împrejurări care au făcut America să simtă mai multă independenţă faţă de Anglia decât înainte. Canada şi Acadia deveniseră provincii britanice, iar părinţilor noştri nu le mai era teamă de bandele de francezi şi indieni care obişnuiau să-i atace în vremurile timpurii. Timp de un secol şi jumătate aceasta fusese marea teroare a Noii Anglii. Acum bătrânii soldaţi francezi fuseseră izgoniţi din Nord pentru totdeauna. Şi,

chiar dacă nu s-ar fi întâmplat aşa, coloniile engleze deveniseră atât de populate şi puternice, încât se simțeau capabile să se apere singure, fără vreun ajutor din partea Angliei.

Existau bărbați înțelepți şi prevăzători, care începură să se întrebe dacă o țară atât de mare precum America se va mulțumi să rămână sub stăpânirea unei insule aflate la trei mii de mile depărtare. Acest lucru era mai mult decât îndoielnic, mai ales că Parlamentul englez dăduse de mult legi ce trebuiau să aducă beneficii Angliei pe cheltuiala Americii. Prin aceste legi coloniştilor li se interzicea să producă articole pentru uzul lor sau să facă negoț cu orice altă țară, decât cu Anglia.

— Acum, continuă Bunicul, dacă regele George al III-lea şi sfătuitorii săi ar fi cugetat mai pe îndelete la aceste lucruri, ar fi acționat altfel decât au făcut-o. Dar, văzând cât de bogate şi populate deveniseră coloniile, primul lor gând a fost cum să aibă un câştig mai mare de pe urma lor decât înainte. Anglia avea datorii mari de pe urma Războiului Franțuzesc şi se pretindea că această datorie fusese cauzată de apărarea coloniilor americane, o parte trebuind deci să fie plătite de ei.

— Ce prostie! exclamă Charlie. Înaintaşii noştri nu şi-au irosit viețile şi banii ca să cucerească teritoriul Canadei pentru regele George?

— Ai dreptate, aşa au făcut, zise Bunicul, şi aşa le-au spus şi conducătorilor englezi. Însă regele şi miniştrii săi n-au ascultat. În 1765, Parlamentul britanic a dat o lege numită “Actul de timbru”.

— Asta ce mai era? întrebă Charlie.

— Actul de timbru era o lege prin care se ordona ca toate actele, obligațiile şi alte documente de acest tip trebuiau să fie marcate cu ştampila regelui, iar în lipsa acestui însemn erau declarate ilegale şi nule. Acum, pentru a obține o bucată de hârtie goală cu ştampila regelui pe ea, oamenii trebuiau să plătească cu trei pence mai mult peste prețul obişnuit al hârtiei. Această sumă de trei pence era o taxă care trebuia să se verse în vistieria regelui.

— Dar nu cred că merita să se certe doar pentru trei pence! observă Clara.

— Nu pentru trei pence şi nici pentru vreo altă sumă, America avea neînțelegeri cu Anglia, răspunse Bunicul. Era vorba despre un principiu măreț. Coloniştii erau hotărâți să nu accepte nici o taxă decât din partea reprezentanților lor. Spuneau că nici regele, nici Parlamentul şi nici vreo altă putere de pe Pământ nu aveau dreptul să le ia bani din buzunare decât dacă îi dădeau de bunăvoie. Şi decât să plătească trei pence când le erau ceruți pe nedrept, se hotărâră să sacrifice toată bogăția țării şi viețile lor o dată cu ea. Astfel că opuseră cu încăpățânare rezistență Actului de timbru.

— Ce nobil! exclamă Lawrence. Înțeleg cum stăteau lucrurile. Dacă ar fi plătit taxa de trei pence în tăcere, ar fi încetat să mai fie oameni liberi şi ar fi devenit tributari Angliei. S-au luptat pentru o chestiune de rău şi de bine şi au pus totul la bătaie pentru asta.

— Ai dreptate, Lawrence, zise Bunicul, şi a fost uimitor şi în acelaşi timp cumplit să vezi ce schimbare s-a produs în înfățişarea acestor oameni în momentul în care Parlamentul englez a votat această lege nedreaptă. Fostele aventuri ale scaunului, copiii mei, v-au făcut o idee despre ce oameni aspri, neînduplecați şi severi erau puritanii. Cu câțiva ani înainte ai fi zis că aceste caracteristici dispăruseră. Dar de îndată ce englezii le făcură această nedreptate, urmaşii primilor colonişti se dovediră a avea aceeaşi fire ca înaintaşii lor. Cu o clipă înainte, Noua Anglie părea un supus umil şi credincios al Coroanei, în clipa următoare arăta trăsăturile întunecate şi necruțătoare ale unui puritan ce se împotrivea regelui.

Bunicul le vorbi pe scurt despre măsurile publice care s-au luat pentru a se opune Actului de timbru. Cum această lege afecta toate coloniile americane, bineînțeles că s-au gândit să se consulte pentru a obține anularea actului. În acest scop, Legislativul din Massachusetts a propus ca delegați ai fiecărei colonii să se întâlnească în Congres. Prin urmare, nouă colonii, atât din nord, cât şi din sud, îşi trimiseră delegații la New York.

— Şi au hotărât să intre în război cu Anglia? întrebă Charlie.

— Nu, Charlie, îi răspunse Bunicul, mai trebuiau rostite destule vorbe până când Anglia şi America să ajungă la război. Congresul a stabilit care sunt drepturile şi nemulțumirile coloniştilor. Trimiseră o plângere smerită regelui

şi un memoriu Parlamentului, rugând ca Actul de timbru să fie anulat. Aceasta era tot ce puteau face delegații.

— Mai bine stăteau acasă atunci! zise Charlie.

— Nu e deloc aşa! îi răspunse Bunicul. Prima întrunire a poporului american, prin reprezentanții lui din nord şi sud, a fost un eveniment memorabil şi foarte important. Dacă Anglia ar fi dat dovadă de înțelepciune, ar fi tremurat la primul cuvânt rostit într-o asemenea adunare.

Aceste proteste şi petiții, aşa cum Bunicul remarcase, erau opera unui bărbat serios, profund şi prudent. Între timp, tinerii înflăcărați se ocupară de problemă în felul lor. Probabil că petițiile Congresului nu ar fi avut prea mare efect sau chiar deloc asupra oamenilor de stat britanici, dacă faptele violente ale oamenilor de rând nu ar fi arătat cât de agitat era poporul. În curând în Anglia se auzi despre COPACUL LIBERTĂȚII!

— Ce era copacul libertății? întrebă Clara.

— Era un ulm bătrân, răspunse Bunicul, aşezat lângă colțul străzii Essex, peste drum de piața Boylston. Sub coroana uriaşă a acestui copac se adunau oamenii de câte ori vroiau să-şi exprime sentimentele şi opiniile. Astfel că, după o vreme, se părea că libertatea țării este strâns legată de Copacul Libertății.

— Ce fructe pline de glorie dădea acest copac! observă Lawrence.

— Purta fructe ciudate uneori, zise Bunicul. Într-o dimineață de august, 1765, două trupuri fură găsite spânzurate de crengile solide ale Copacului Libertății. Erau îmbrăcate în haine cu pulpana dreaptă şi pantaloni până la genunchi; perucile le atârnau peste fețe şi arătau ca nişte oameni adevărați. Unul trebuia să-l înfățişeze pe contele de Bute, care se presupune că îl sfătuise pe rege să instituie taxe Americii. Celălalt trebuia să fie efigia lui Andrew Oliver, un gentleman aparținând uneia dintre cele mai respectabile familii din Massachusetts.

— Ce rău făcuse acesta? întrebă Charlie.

— Regele îl numise pe el distribuitor al timbrelor, răspunse Bunicul. Domnul Oliver ar fi făcut o groază de bani cu această afacere. Dar oamenii îl înspăimântară atât de mult spânzurându-i efigia şi apoi intrând cu forța în casa sa încât promise să nu mai aibă de-a face cu timbrele. Şi toți prietenii regelui de pe teritoriul Americii fură siliți să facă aceeaşi promisiune.

CAPITOLUL III. MULȚIMEA LUI HUTCHINSON

— Locotenentul-guvernator Hutchinson, continuă Bunicul, începu să devină neliniştit în vechiul nostru scaun. În trecut fusese respectat şi iubit de popor şi de multe ori se dovedise a fi un susținător al intereselor lor. Însă acum nu mai putea fi prieten cu oamenii fără să înceteze prietenia cu regele. Se înțelegea că Hutchinson avea să acționeze conform dorințelor regelui, rele sau bune, precum majoritatea gentlemenilor ce aveau funcții înalte sub Coroană. Mai mult, era cumnatul lui Andrew Oliver, pentru care oamenii aveau acum o profundă antipatie.

— Cred, zise Lawrence, că dacă domnul Hutchinson a scris istoria înaintaşilor noştri puritani, ar fi trebuit să ştie care este firea oamenilor şi să aibă grijă să nu-i supere.

— Credea în puterea regelui Angliei, îi răspunse Bunicul, şi se credea în siguranță, la adăpostul tronului. Dacă nu ar fi apărut nici o neînțelegere, Hutchinson ar fi fost un demnitar înțelept, bun şi patriot. Dar de când a intervenit împotriva drepturilor acestei țări, dragostea şi respectul poporului s-au transformat în ură şi dispreț şi n-a mai avut niciodată linişte.

Ca să-i facă să înțeleagă mai bine cât de înfierbântate şi periculoase erau spiritele printre locuitori, Bunicul le povesti un fragment din istorie pe care îl vom numi “Mulțimea lui Hutchinson”.

În seara zilei de 26 august 1765, fu aprins un foc pe strada Regelui. Flăcările sale se ridicau sus către cer şi aruncau o lumină roşiatică peste Casa demnitarilor, pe care erau sculptate imagini cu armele regale. Poleiala cupolei strălucea în lumina vâlvătăilor. Focul era bine cunoscutul semnal ca populația Bostonului să se adune pe străzi.

Înainte ca butoaiele cu catran, în care fusese făcut focul, să ardă de jumătate, o mulțime uriaşă se adunase. Majoritatea erau muncitori sau

marinari, laolaltă cu mulți tineri ucenici şi toți acei leneşi ce se găsesc într-un oraş, gata oricând să facă ceva rău. Fără îndoială că printre ei se aflau şi nişte băieți de şcoală.

În timp ce aceste figuri aspre stăteau în jurul focului, îi puteai auzi rostind cuvinte aspre la adresa înalților demnitari ai provinciei. Guvernatorul Bernard, Hutchinson, Oliver, Storey, Hallowell şi alți bărbați pe care regele George îi onorase cu funcții de seamă fură numiți trădători ai țării. Din când în când, probabil că un ofițer al Coroanei trecea pe stradă, cu pălăria sa cu şireturi aurite, perucă albă şi vestă brodată ce erau la modă în acele zile. Dar când oamenii îl zăreau, scoteau un strigăt sălbatic de supărare şi fețele lor căpătau un aspect cumplit, ce devenea încă şi mai teribil în lumina flăcărilor.

“Aş vrea să-l arunc pe trădător drept în foc!” spunea probabil un răsculat furios.

“Da, pe el, şi pe toți cei ca el!” adăuga un altul. “Iar pe guvernator şi pe bătrânul Tommy Hutchinson, unde sunt flăcările mai mari!”

“Iar pe contele de Bute o dată cu ei!” răcnea un al treilea. “Şi să-i ardem pe toți sub nasul regelui George. Nu contează dacă se pârleşte şi el!”

Asemenea cuvinte, fie strigate, fie murmurate, se auzeau fără îndoială pe strada Regelui. Mulțimea devenea între timp din ce în ce mai furioasă şi părea gata să dea foc întregului oraş, doar pentru a-i arde pe prietenii regelui. Şi totuşi, oricât de mânioşi ar fi fost, câteodată izbucneau într-un râs puternic, ca şi cum răutățile şi distrugerea erau distracția lor.

Dar să-i lăsăm pe răsculați deoparte o vreme şi să aruncăm o privire în splendida casă a locotenentului-guvernator. Era o casă mare din cărămidă, împodobită cu coloane ionice, aşezată pe strada Garden Court, lângă Piața de Nord.

În timp ce mulțimea furioasă de pe strada Regelui îi striga numele, locotenentul-guvernator Hutchinson şedea liniştit în scaunul Bunicului, fără să bănuiască răul ce avea să se abată asupra lui. Îşi aruncase la o parte haina brodată şi peruca pudrată şi purta acum o cămaşă lungă şi largă şi o bonetă

din catifea purpurie. Lăsase la o parte grijile statului şi toate gândurile care îl obosiseră pe timpul zilei.

Poate că, în confortul casei sale, uitase de Actul de timbru şi abia îşi mai amintea că exista un rege, peste ocean, care se hotărâse să transforme oamenii din Noua Anglie în nişte tributari. Probabil că uitase şi propriile ambiții şi nu ar fi dat în momentul acela situația sa pentru cea de guvernator sau chiar de lord.

Lumânările de ceară fură acum aprinse, iar lumina lor dezvăluia o încăpere cu mobilă scumpă. Pe pereți atârnau portretele strămoşilor lui Hutchinson, ce fuseseră oameni de seamă la vremea lor şi aveau acum un loc onorabil în istoria țării. Fiecare obiect amintea de existența vreunui aristocrat bogat, ce se considera mai presus decât oamenii de rând şi nu avea de ce să se teamă din partea lor. Într-un colț al camerei, aruncată neglijent pe un scaun, era roba stacojie a magistratului-şef. Această funcție înaltă şi cea de locotenent-guvernator, consilier şi legalizator de acte îi aparțineau lui Hutchinson.

Cine sau ce putea deranja liniştea unui asemenea personaj măreț şi puternic, ca acela care şedea acum în scaunul Bunicului?

Fiica favorită a locotenentului-guvernator stătea lângă el. Se sprijinea pe brațul bătrânului nostru scaun şi privea cu drag către tatăl său, bucurându-se să vadă că un zâmbet discret se putea citi pe buzele sale. Dar deodată fața i se umbri. Părea că ascultă cu atenție, încercând să distingă un sunet îndepărtat.

“Ce se întâmplă, copila mea?” întrebă Hutchinson.

“Tată, nu auzi ce agitație e pe stradă?” zise ea.

Locotenentul-guvernator ascultă. Însă auzul său nu era la fel de bun ca al fiicei lui. Zgomotul pe care îl auzea el nu era cu nimic mai înspăimântător decât o briză de vară ce suspina printre crengile ulmilor.

“Nu, copilă prostuță! îi răspunse el mângâindu-i cu blândețe obrazul. “Nu e nici o agitație. Mulțimea din Boston e mulțumită cu răul pe care l-a făcut deja. Partizanii regelui nu au de ce să se teamă.”

Aşa că Hutchinson îşi reluă starea de meditație plină de pace şi uită din nou de toate necazurile de pe lumea asta. Însă familia sa se alarmă şi asculta cu atenție cel mai mic zgomot. Strigătele şi tropăitul de picioare se apropiau însă din ce în ce mai mult. În timp ce ascultau, unul dintre vecini intră cu răsuflarea tăiată în cameră.

"O mulțime! O mulțime înspăimântătoare! Au intrat în casa domnului Storey şi în cea a domnului Hallowell şi s-au îmbătat cu băuturile din pivnița lui; şi acum vin încoace, ca nişte animale sălbatice! Fugiți, domnule locotenent-guvernator, fugiți ca să vă salvați viața!"

"Tată, dragă tată, grăbeşte-te!" țipară copiii săi.

Dar Hutchinson nu le dădu ascultare. Era un vechi om al legii şi nu credea că oamenii ar putea face o fărădelege atât de mare încât să-l atace în pacea propriei case. Era unul dintre cei mai importanți demnitari ai regelui George şi ar fi fost o insultă pentru rege dacă locotenentului-guvernator i se făcea vreun rău.

"Fiți liniştiți în ceea ce mă priveşte", zise el. "Sunt în siguranță. Numele regelui mă va proteja."

Totuşi ceru familiei sale să se adăpostească în casele vecinilor. Fiica sa vroia să rămână, dar el o obligă să plece.

Vacarmul ce-l făceau strigătele răsculaților se auzea acum foarte aproape. Zgomotul era cumplit şi-i provocă lui Hutchinson o teamă la fel de mare ca atunci când o fiară turbată ar fi scăpat în libertate şi acum răgea în fața pradei sale. Se târî încet până la fereastră. Acolo văzu o mulțime imensă de oameni ce umplea strada şi se îndrepta către casa sa. Erau ca un şuvoi nestăpânit, ce se umflase ieşind din matcă, iar acum avea să înece tot ce îi stătea în cale. Hutchinson se cutremură; simți pentru un moment că mânia poporului era de o mie de ori mai puternică decât mânia unui rege.

Era un moment în care un monarhist şi un aristocrat ca Hutchinson putea să învețe cât de lipsiți de putere sunt regii, nobilii şi toți oamenii de seamă când poporul cel umil se ridică împotriva lor. Chiar şi regele George, de-ar fi fost acolo, nu ar fi putut să facă nimic pentru el. Dacă Hutchinson ar fi

înțeles această lecție şi şi-ar fi amintit-o, n-ar fi trebuit să-şi petreacă anii ce au urmat în exil, departe de țara sa natală, şi nici să-şi odihnească, într-un sfârşit, oasele într-un ținut îndepărtat.

Se produse o învălmăşeală la uşa casei. Oamenii scoaseră un strigăt răguşit. În acel moment, fiica locotenentului-guvernator, pe care acesta o ştia într-un loc sigur, intră în goană în încăpere şi se năpusti în brațele lui. Se întorsese printr-o intrare secretă.

"Tată, eşti nebun? strigă ea. Cum o să te protejeze numele regelui? Vino cu mine sau îți vor lua viața!"

"Adevărat", murmură Hutchinson mai mult pentru el. "Ce le pasă acestor scandalagii de numele regelui? Trebuie să fug sau mă vor face una cu podeaua casei mele."

Grăbindu-se, el şi fiica sa ieşiră prin pasajul secret chiar în momentul în care răsculații intrară în casă. Primii urcară pe scări şi intrară în camera din care Hutchinson tocmai ieşise. Acolo văzură scaunul ce şedea gol cu o demnitate plină de pace, în timp ce capul de leu părea că-şi mişcă fălcile în lumina tremurătoare a torțelor. Poate că înfățişarea măreață a venerabilului nostru prieten, ce trecuse printr-un secol şi jumătate de greutăți, îi făcu să se oprească. Însă fură îmbrânciți de cei din spate şi scaunul fu răsturnat.

Îşi începură munca de distrugere. Mesele sculptate şi lustruite din mahon fură sfărâmate cu bâte grele şi făcute țăndări cu topoare. Volumele din biblioteca lui Hutchinson, atât de valoroase pentru un om studios, fură sfâşiate pagină cu pagină şi apoi lăsate să zboare prin cameră. Manuscrisele, conținând întâmplări ascunse din istoria țării noastre, acum pierdute pentru totdeauna, au fost împrăştiate în bătaia vântului.

Vechile portrete ale înaintaşilor, ce priveau cu fețe aspre la scena sălbatică, fură smulse de pe pereți. Mulțimea le distrugea cu atâta sete, ca şi cum strămoşii lui Hutchinson comiseseră aceleaşi crime ca urmaşul lor. O oglindă înaltă, care arătase până acum imaginea mulțimii înfuriate de oameni beți, fu spartă în o mie de cioburi. Cu plăcere ne lipsim de scena reflectată de oglinda închipuirii noastre!

Înainte să se lumineze de ziuă, zidurile erau tot ce mai rămăsese din casă. Înăuntru era o scenă cumplită de ruină. Un ropot de ploaie bătu la ferestrele sparte, iar când Hutchinson şi familia sa se întoarseră, se opriră tremurând în mijlocul camerei, în care cu o seară înainte îi văzuserăm atât de liniştiți şi fericiți.

— Bunicule, zise Lawrence indignat, dacă oamenii se comportau într-o asemenea manieră înseamnă că nu erau demni nici de libertatea pe care regele George era dispus să le-o acorde!

— Purtarea lor nu avea nici o scuză, la fel ca multe alte mişcări populare din acel timp, îi răspunse Bunicul. Dar nu trebuie să judecăm noi dreptatea cauzei poporului doar pentru că o mulțime nestăpânită s-a făcut vinovată de acte nesăbuite de violență. Mai mult, toate aceste lucruri erau efectul indignării produse de nedreptate. După aceasta, oamenii s-au calmat şi au ascultat cu mai multă atenție sfatul acelor bărbați înțelepți ce i-au condus în siguranță şi cu glorie pe drumul revoluției.

Micuța Alice, cu lacrimi în ochii săi albaştri, spuse că speră că vecinii nu l-au lăsat pe locotenentul-guvernator Hutchinson şi pe familia sa în stradă, ci i-au luat în casă şi s-au purtat bine cu ei. Verişoara Clara îşi aminti de pericolul prin care trecuse mult-iubitul nostru scaun şi întrebă ce se întâmplase cu el.

— Nu s-a mai auzit nimic despre scaun un timp după aceea, răspunse Bunicul. Într-o zi, în septembrie, Andrew Oliver, despre care v-am povestit mai devreme, fu convocat sub Copacul Libertății. Aceasta era cea mai ciudată convocare făcută vreodată, căci fusese emisă în numele întregului popor, care îşi asumase astfel rolul de putere suverană. Domnul Oliver nu îndrăzni să nu se supună. Prin urmare, la ora stabilită se prezentă, mai mult împotriva voinței sale, sub Copacul Libertății.

Aici Charlie interveni cu o remarcă, şi anume că domnul Oliver nu avea să găsească prea multă libertate sub Copacul Libertății. Bunicul fu de acord.

— Era o zi furtunoasă, continuă el. Vântul furtunilor echinocțiale sufla cu putere, împrăştiind frunzele galbene ale Copacului Libertății de-a lungul străzii. Peruca domnului Oliver era udă leoarcă şi probabil că arăta palid,

dezolat şi umil. Sub copac, în scaunul Bunicului (da, chiar venerabilul nostru scaun!), stătea domnul Richard Dana, judecător al păcii. Acesta fu de față când domnul Oliver jură solemn că nu va mai avea nimic de-a face cu timbrele. Mii de oameni auziră jurământul şi-l încuviințară cu strigăte.

— E ceva măreț în asta! zise Lawrence. Îmi place, pentru că mi se pare că oamenii au acționat cu înțelepciune şi cu demnitate, iar acest înalt demnitar al Maiestății-Sale a fost făcut să simtă că regele George nu-l putea proteja dacă făcea o nedreptate.

— A fost însă o zi tristă pentru bietul domn Oliver, le spuse Bunicul. Încă din tinerețe, probabil că țelul vieții sale a fost să fie credincios şi supus regelui, iar acum, la bătrânețe, probabil că a fost foarte tulburat când poporul suveran a început să ridice pretenții asupra credinței şi supunerii sale.

Bunicul îşi încheie povestirea din seara aceea spunând că nemulțumirea Americii a fost atât de mare încât, în 1766, Parlamentul britanic a fost nevoit să abolească Actul de timbru. Oamenii s-au bucurat din toată inima, dar au avut grijă să tundă cu grijă Copacul Libertății şi să-l ferească de omizi şi alți viermi dăunători. Întrevedeau că vor mai exista ocazii în care să se adune sub coroana sa umbroasă.

CAPITOLUL IV. TRUPELE BRITANICE ÎN BOSTON

ÎN seara următoare, Clara, care îşi aduse aminte că scaunul nostru fusese lăsat în ploaie sub Copacul Libertății, îl rugă stăruitor pe Bunic să le povestească unde îşi găsise următorul adăpost. Poate că-i era teamă că venerabilul scaun, fiind expus furtunii nemiloase de septembrie, ar fi putut să facă reumatism.

— Scaunul, zise Bunicul, după solemnul jurământ al domnului Oliver, se pare că a fost uitat de mulțime. La drept vorbind, pentru că arăta destul de jalnic după tratamentul violent de care avusese parte de la gloata lui Hutchinson, cei mai mulți oameni ar fi crezut că zilele sale de lucru folositor s-au terminat. Totuşi fu încredințat unui tâmplar priceput. Acesta îl îngriji pe prietenul nostru atât de bine încât, după câteva zile, îşi făcu apariția în Cafeneaua Britanică de pe strada Regelui.

— Dar de nu l-a luat din nou domnul Hutchinson? întrebă Charlie.

— Nu ştiu, răspunse Bunicul, doar dacă nu cumva considera că este o ruşine pentru scaun să fi stat sub Copacul Libertății. În orice caz, îi îngădui să rămână în Cafeneaua Britanică, ce era cel mai important hotel din Boston. Nu se putea închipui o altă împrejurare în care să fi fost mai mult în mijlocul forfotei şi al afacerilor, să fie martor la mai multe evenimente sau să fie ocupat de o varietate mai mare de persoane.

Bunicul continuă să le povestească despre faptele regelui şi ale miniştrilor săi după abolirea Actului de timbru. Nu puteau suporta ideea că dreptul lor de a pune dări Americii trebuia discutat cu poporul. Prin urmare, în anul 1767, făcură ca Parlamentul să dea o lege prin care se adăuga o taxă ceaiului şi altor articole de uz general. Nimeni nu mai putea cumpăra o livră de ceai fără să plătească o taxă regelui George. Acest plan fusese pus la cale cu multă şiretenie, căci femeile din America îndrăgeau tare mult ceaiul şi nu aveau de gând să renunțe la el.

Însă oamenilor le displăcea acestă nouă lege a Parlamentului la fel de mult ca Actul de timbru. Anglia era însă hotărâtă să-i facă să se supună. Pentru a se asigura de ascultarea lor, două regimente, numărând mai mult de şapte sute de soldați britanici, fură trimise la Boston. Ajunseră acolo în septembrie 1768 şi fură debarcate pe cheiul Long. De acolo soldații mărşăluiră cu mare pompă spre pajiştea din centrul oraşului, cu puştile încărcate şi cu baionetele înainte. Astfel că acum, Bostonul, un oraş liber, era păzit şi terorizat de soldați britanici aşa cum nu mai fusese din zilele bătrânului Edmund Andros.

În luna noiembrie sosiră mai multe regimente. Erau acum patru mii de soldați în Boston. Pajiştea din centrul oraşului era albă de-atâtea corturi. Unii soldați erau găzduiți în conacul Faneuil, pe care locuitorii îl considerau un loc sacru, deoarece fusese scena multor întâlniri ce aveau să ducă la libertatea lor. Un regiment era încartiruit în Casa demnitarilor, căreia îi vom spune acum vechea Casă statală. Etajul de jos al acestui edificiu fusese până atunci folosit de negustori ca loc pentru schimburi. La etajele de sus erau încăperile judecătorilor, reprezentanților şi ale Consiliului Guvernului. Venerabilii consilieri nu se puteau aduna să se sfătuiască în legătură cu binele provinciei fără să fie provocați de santinele şi fără să treacă printre baionetele soldaților britanici.

Mai erau postate santinele în fața caselor înalților demnitari. Când locuitorii se apropiau, erau întâmpinați cu o întrebare dură: “Cine-i acolo?” şi în acelaşi timp se auzea zgomotul puştii pe care soldatul o îndrepta către ei. Nu aveau pace nici în ziua de sabat. Urmaşii liniştiți ai puritanilor erau asurziți de vacarmul muzicii militare: tobele, fluierele şi goarnele acopereau cântecele sfinte şi vocile cântăreților. Se pare că britanicii au făcut totul să insulte sentimentele poporului.

— Bunicule, strigă Charlie nerăbdător, oamenii nu s-au grăbit destul de tare la luptă! Soldații aceştia trebuiau să fi fost goniți înapoi pe vasele lor de cum au debarcat pe cheiul Long!

— Mulți tineri înflăcărați ca tine au spus la fel, Charlie, răspunse Bunicul. Dar oamenii mai bătrâni şi mai înțelepți au fost de părere că nu venise încă vremea. Între timp, haideți să mai aruncăm o privire către bătrânul nostru scaun.

— I-a căzut capul de supărare, zise Charlie, când a văzut în ce fel era tratată provincia! Vechii săi prieteni puritani n-ar fi suportat niciodată asemenea fapte!

— Scaunul, continuă Bunicul, era acum ocupat mai tot timpul de conservatori de seamă, aşa cum erau acum numiți partizanii regelui, ce frecventau Cafeneaua Britanică. Funcționari ai Vămii, a cărei clădire se afla de cealaltă parte a străzii Regelui, stăteau adesea în scaun bârfindu-l pe John Hancock.

— De ce-l vorbeau de rău? întrebă Charlie.

— Pentru că era un negustor faimos şi nu era de acord cu plata dărilor către rege, zise Bunicul.

— Ei bine, nu de puține ori, fără îndoială, ofițerii regimentelor britanice, în timpul lor liber, obişnuiau să se odihnească pe brațele venerabilului nostru scaun. Închipuiți-vi-l pe unul dintre ei, un căpitan cu nasul roşu, cu uniforma sa stacojie, jucându-se cu mânerul sabiei şi făcând glume pe seama bieților yankei. Probabil că cerea să i se aducă o sticlă de vin sau o cupă de punch fierbinte şi ridica paharul pentru stăpânirea tuturor rebelilor.

— Austerul nostru scaun probabil că era scandalizat de asemenea scene, observă Lawrence. Scaunul în care a stat Lady Arabella şi care l-a ajutat pe sfântul apostol Elliot în munca sa!

— Era aproape un sacrilegiu, răspunse Bunicul, dar avea să vină vremea când, chiar şi bisericile, în care preoți cu har propovăduiseră cuvântul Domnului, aveau să fie pângărite de trupele britanice. Mai trecură însă câțiva ani până când asemenea vremuri aveau să vină.

Bunicul le spuse acum ascultătorilor săi că, în 1769, Sir Francis Bernard se întorsese în Anglia după ce, timp de zece ani, fusese guvernator al Massachusettsului. Era un gentleman cu multe calități deosebite, un savant de seamă şi un prieten al învățăturii. Însă avea o dispoziție naturală către arbitrar, căci fusese educat la Universitatea Oxford, unde tinerii bărbați sunt învățați că dreptul divin al regelui este singurul lucru care trebuie luat în seamă în problemele de guvernare. Aceste idei aveau puține şanse să placă

oamenilor din Massachusetts. Se bucurară că au scăpat de Sir Francis Bernard, însă nici succesorul său, locotenentul-guvernator Hutchinson, nu le-a fost mai mult pe plac.

Cam în această perioadă oamenii fuseră mâniați de o faptă comisă de o persoană ce deținea o funcție înaltă la Vamă. Nişte băieți dădeau cu bulgări în ferestrele sale. Acesta trase cu puşca şi omorî un biet băiat german, de doar unsprezece ani. Acest eveniment făcu mare vâlvă în oraş şi în țară, şi spori ura ce era deja simțită față de slujitorii Coroanei.

— Acum, copii, zise Bunicul, vreau să vă fac să înțelegeți poziția trupelor britanice în strada Regelui. Este aceeaşi pe care acum o numim strada Statului. În partea de sud a Casei demnitarilor sau vechea Casă statală, se afla ceea ce militarii numeau curte de pază, străjuită de două tunuri de alamă, îndreptate către uşile edificiului mai sus pomenit. O numeroasă trupă de soldați era mereu staționată în această curte. Vama se găsea la mică distanță de strada Regelui, aproape de locul în care acum se află Banca Suffolk, şi o santinelă patrula încontinuu prin fața ei.

— O să-mi aduc aminte mâine, zise Charlie, să merg pe strada Statului şi să văd exact unde stăteau trupele britanice!

— Imediat, le spuse Bunicul, va trebui să vă povestesc o întâmplare care, din păcate, a făcut strada Regelui faimoasă de ambele părți ale Atlanticului. Istoria scaunului nostru ne va aduce în curând la această chestiune tristă.

Aici Bunicul le descrise atmosfera ce se crease datorită neînțelegerilor dintre locuitori şi soldații englezi. Bătrânii locuitori ai oraşului erau foarte furioşi pe stăpânire pentru că le trimisese o armată care să-i țină în frâu cu teroare. Însă aceşti oameni cu păr alb erau prudenți şi îşi țineau gândurile şi simțirile ascunse în suflet, fără să se pună în bătaia baionetelor britanice.

Locuitorii mai tineri, pe de altă parte, cu greu puteau să se stăpânească. Se îmbujorau de mânie doar la vederea unui soldat şi ar fi fost gata să sară la luptă în orice moment, căci părerea lor era că fiecare bătaie a tobelor britanice ce se auzea în peninsula Bostonului, era o insultă la adresa bravului oraş.

— Se întâmpla câteodată, continuă Bunicul, să se iște conflicte între asemenea tineri nesăbuiți și mici grupuri de soldați. Până acum nu se folosiseră altfel de arme decât pumnii și bâtele. Dar când unii dintre ei aveau puști în mâini, era ușor de presupus că în curând le vor îndrepta către pieptul celor care-i supărau.

— Bunicule, zise micuța Alice, privind cu teamă în ochii săi, vocea ta sună ca și când ai vrea să ne povestești niște lucruri îngrozitoare!

CAPITOLUL V. MASACRUL DIN BOSTON

MICUȚA Alice, cu această ultimă observație, se dovedi a fi un bun cunoscător a ceea ce exprima tonul vocii Bunicului. Acesta le descrisese duşmănia dintre locuitorii oraşului şi soldați, ca să pregătească mințile ascultătorilor pentru o întâmplare cumplită. A fost una ce nu a făcut decât să sporească neînțelegerile dintre Anglia şi America mai mult decât orice altceva.

Fără alte introduceri, Bunicul începu povestea "Masacrului din Boston."

Era în data de 8 martie 1770. Muzica de asfințit a regimentelor britanice se auzea ca de obicei în întreg oraşul. Sunetul ascuțit al flautelor şi răpăitul tobelor îşi trimiteau ecourile de pe strada Regelui atâta timp cât ultima rază de soare mai întârzia pe cupola de pe Casa demnitarilor. Acum intrau în post santinelele. Una mărşăluia în sus şi-n jos, prin fața Vămii, lăsând o cărare îngustă prin zăpadă şi visând la momentul în care va putea merge să se încălzească în camera de gardă. Între timp, căpitanul Preston era probabil aşezat în bătrânul nostru scaun în fața căminului din Cafeneaua Britanică. În cursul acelei seri avură loc două sau trei incidente lipsite de importanță, dar care păreau să vestească necazuri la orizont. Grupuri mici de tineri bărbați stăteau la colțurile străzilor sau mergeau împreună de-a lungul caldarâmului îngust. Grupe de soldați ce îşi terminaseră rondul treceau pe lângă ei, umăr la umăr, cu pas milităresc. De câte ori aceste întâlniri aveau loc, tinerii găseau de cuviință să să poarte cu soldații pe cât de nepoliticos posibil.

"Cărați-vă de aici, fraierilor!" spunea unul. "Împingeți-i jos de pe trotuar!" striga altul. "Afurisitele haine roşii nu au ce căută pe străzile Bostonului!"

"Rebeli ticăloşi!" răspundea probabil unul dintre soldați, privind furios către tineri. "Nu mai e mult până ne vom face loc pe străzile Bostonului cu vârful baionetei!"

Două sau trei asemenea dispute se terminară cu încăierări, care se potoliră însă fără să facă prea multă vâlvă. Pe la ora opt, nu se ştie din ce cauză, un clopot de alarmă începu să sune grăbit.

La auzul lui, mulți oameni ieşiră din case crezând că era alarma de incendiu. Dar cum nu se vedeau nici un fel de flăcări şi nu se simțea miros de fum în aerul înghețat, cei mai mulți orăşeni se întoarseră lângă căminele calde din casele lor, vorbind cu soțiile şi copiii despre nenorocirile din acea vreme. Alții, mai tineri şi nesăbuiți, rămaseră pe străzi căci se pare că plutea în aer un presentiment că nişte evenimente stranii erau pe cale să se întâmple.

Ceva mai târziu, cam pe la ora nouă, mai mulți tineri trecură pe lângă Casa demnitarilor, plimbându-se pe strada Regelui. Santinela era la locul ei, lângă Vamă, patrulând înainte şi-napoi. Când se întoarse, o rază de lumină de la o fereastră din apropiere scânteie în țeava puştii sale. La o distanță nu prea mare se afla cazarma şi corpul de gardă, în care probabil camarazii lui spuneau povestiri despre bătălii şi vărsări de sânge.

Cum v-am spus, către Vamă se îndrepta un grup de tineri nesăbuiți. Când se apropiară de santinelă, aceasta se opri şi îşi dădu jos puşca de pe umăr, gata să îndrepte baioneta spre piepturile lor.

“Cine-i acolo?” strigă, pe tonul aspru şi morocănos al somației soldaților. Tinerii, băiețandrii din Boston, simțeau că au dreptul să se plimbe pe străzile din oraşul lor fără să dea socoteală unui soldat britanic, chiar dacă acesta îi soma în numele regelui George. Dădură nişte răspunsuri grosolane santinelei. Începu o ceartă sau poate chiar o încăierare. Alți soldați auziră larma şi se repeziră din cazarmă să-l ajute pe tovarăşul lor. În acelaşi timp, mulți orăşeni se năpustiră în strada Regelui de pe tot felul de străduțe şi se adunară roată în jurul Casei demnitarilor. Era ceva extraordinar cum o asemenea mulțime se strânsese atât de neaşteptat.

Nedreptățile şi jignirile, pe care oamenii le suferiseră de atâtea luni, izbucniră acum ca o flacără de furie. Aruncară cu bulgări de zăpadă şi bucăți de gheață în soldați. Cum tumultul devenea din ce în ce mai zgomotos, ajunse la urechile căpitanului Preston, ofițerul ce avea comanda în acea zi. Imediat dădu ordin ca opt soldați să-şi ia puştile şi să-l urmeze.

Aceştia mărşăluiră de-a curmezişul străzii, făcându-şi loc cu brutalitate prin mulțime, împungându-i pe oameni cu baionetele.

Un domn (Henry Knox, ce mai târziu avea să devină general al artileriei americane), prinse arma căpitanului Preston.

“Pentru numele lui Dumnezeu, domnule”, exclamă el, “aveți grijă ce faceți sau se va termina cu vărsare de sânge!”

“La o parte!” răspunse căpitanul Preston cu grabă. “Nu vă amestecați, domnule! Lăsați-mă să îmi văd de treabă!”

Ajungând la postul santinelei, căpitanul Preston îşi grupă oamenii într-un semicerc, cu fața la mulțime şi cu spatele către Vamă. Când oamenii văzură ofițerul şi atitudinea amenințătoare cu care soldații îi întâmpinau, furia lor deveni aproape incontrolabilă.

“Hai, trageți afurisiților!” mugi unul.

“Nu-ndrăzniți să trageți, laşi cu haine roşii ce sunteți!” țipă un altul.

“Năpustiți-vă pe ei!” strigară mai multe voci. “Goniți-i pe ticăloşi înapoi în cazarma lor! Jos cu ei! Jos cu ei! Să tragă dacă au curajul!”

În mijlocul vacarmului, soldații priveau către oameni cu cruzimea celor plătiți să verse sânge.

O, la ce moment de criză se ajunsese! Până în acel moment sentimentele de ură dintre Anglia şi America au mai fi putut fi stăpânite. Anglia ar fi trebuit să întindă mâna împăcării, să admită că până acum îşi exagerase drepturile şi să promită că nu avea să mai facă aşa ceva de acum încolo. Atunci, vechile legături de frăție s-ar fi închegat la fel de strâns ca în vremurile vechi. Deprinderea loialității, care devenise aproape un instinct, nu era de tot pierdută. Pericolele pe care le înfruntaseră împreună, victoriile pe care le obținuseră în Războiul Franțuzesc, când soldații coloniilor luptaseră umăr la umăr cu tovarăşii lor de peste ocean, nu fuseseră uitate. Anglia era încă acel ținut prea-iubit pe care coloniştii îl numeau pământ natal. Regele George,

chiar dacă îşi arătase faţa încruntată către America, era totuşi respectat ca un tată.

Dar dacă soldaţii regelui ar fi vărsat o picătură de sânge american, aceasta însemna luptă până la moarte. America nu ar mai fi avut linişte până când nu s-ar fi scuturat de stăpânirea regală şi nu ar fi azvârlit-o în ţărână!

“Trageţi dacă îndrăzniţi, mişeilor!” strigau oamenii răguşit, în timp ce gurile puştilor erau aţintite către ei. “Nu îndrăzniţi să trageţi!”

Păreau gata să se năpustească în baionetele rânduite. Căpitanul Preston ridică sabia şi dădu un ordin care nu se auzi prea bine în vacarmul de strigăte. Soldaţii săi crezură însă că rostise porunca fatală: “Foc!” Sclipirea focurilor trase ilumină strada, iar zgomotul lor răsună asurzitor printre clădiri. Se spune că un bărbat cu faţa acoperită a fost văzut ieşind la balconul clădirii Vămii, de unde a descărcat o armă în mulţime.

Un nor de fum acoperise scena. Se împrăştie cu încetineală, ca şi cum i-ar fi fost greu să dezvăluie spectacolul teribil ce se ascundea în spatele lui. Unsprezece fii ai Noii Anglii zăceau întinşi pe caldarâm. Unii, răniţi grav, se luptau să se ridice. Alţii nu mai mişcau şi nici nu mai gemeau, căci nu mai puteau simţi durerea. Sângele curgea în zăpadă, iar pata purpurie din mijlocul străzii Regelui, chiar dacă se topi a doua zi, nu a fost niciodată uitată sau iertată de oameni.

Bunicul fu întrerupt de suspinele violente ale micuţei Alice. În ardoarea sa, bătrânul uitase să mai îndulcească povestirea, astfel încât să nu înspăimânte acest copil cu suflet de înger. De când Bunicul începuse istoria scaunului, micuţa Alice ascultase multe întâmplări de război. Dar probabil în mintea ei nu-şi făcuse loc ideea că oamenii vărsaseră sângele semenilor lor. Iar acum această imagine fusese prezentată atât de direct, încât umpluse acest copil suav cu oroare.

— Ar fi trebuit să-mi amintesc de micuţa Alice! zise Bunicul cu ton de reproş. Of, ce rău îmi pare! Firea sa de înger a fost acum murdărită cu prima impresie despre păcatele şi violenţa ce există pe pământ. Clara, du-o în pat şi încearcă să o linişteşti! Mă rog Cerului ca somnul să-i alunge amintirea masacrului din Boston!

— Bunicule, zise Charlie când Clara şi micuţa Alice părăsiră încăperea, dar oamenii nu s-au năpustit asupra soldaţilor să se răzbune?

— Tobele oraşului bătură chemarea la luptă, îi răspunse Bunicul, clopotele dădură alarma şi o mulţime imensă inundă strada Regelui. Mulţi oameni aveau arme în mâini. Britanicii se pregătiseră să se apere. Un regiment întreg fusese scos în stradă, pregătit de atac, căci localnicii păreau gata să se arunce în vârful baionetelor.

— Şi cum s-a terminat?

— Guvernatorul Hutchinson a alergat într-acolo şi i-a rugat pe oameni să aibă răbdare, promiţându-le că se va face dreptate. La o zi sau două după aceea trupele britanice fură retrase din oraş şi postate în castelul William. Căpitanul Preston şi cei opt soldaţi fură judecaţi pentru crimă. Dar nici unul nu fu găsit vinovat. Judecătorii le spuseră juraţilor că soldaţii fuseseră loviţi şi insultaţi, ceea ce îi îndreptăţea să tragă în mulţime.

— Revoluţia, remarcă Lawrence, care nu vorbise prea multe de-a lungul serii, nu a fost o mişcare liniştită şi maiestuoasă cum credeam eu. Nu-mi place să aud despre mulţimi şi încăierări în stradă. Aceste lucruri îmi par nedemne de un popor ce avea asemenea ţeluri înalte de îndeplinit!

— Şi totuşi, lumea nu a văzut vreodată o mişcare mai grandioasă decât revoluţia noastră, de la început şi până la sfârşit, zise Bunicul. Oamenii, până la ultimul, erau plini de acest nobil şi măreţ sentiment. E adevărat că se pot găsi multe lipsuri în modul de exprimare al acestei simţiri, dar nu ştiau ce să facă mai bine; necesitatea le dicta să-şi pună în aplicare sentimentele aşa cum găseau mai bine de cuviinţă. Trebuie să iertăm ce a fost rău în faptele lor şi să căutăm în inimile şi în minţile lor motivele onorabile care i-au îndemnat.

— Şi presupun, zise Lawrence, că erau şi bărbaţi care ştiau să exprime ceea ce simţeau într-un mod plin de demnitate.

— Da, erau destui, răspunse Bunicul, şi vom vorbi despre câţiva dintre ei imediat.

Bunicul se opri aici. În noaptea aceea, Charlie visă masacrul din Boston şi se făcea că el era parte din mulțime şi îl doborî pe căpitanul Preston cu un ciomag uriaş. Lawrence visă că şedea în mărețul nostru scaun, lângă vitrina Cafenelei Britanice, de unde văzu scena pe care le-o povestise Bunicul. I se părea în vis că, dacă orăşenii şi soldații l-ar fi auzit rostind un singur cuvânt, întreg măcelul ar fi fost oprit. Însă vacarmul îi acoperise glasul.

A doua zi dimineață, cei doi băieți se duseră împreună pe strada Statului şi stătură chiar pe locul în care fusese vărsat pentru întâia oară sângele revoluției. Vechea Casă a statului era tot acolo, cu aceeaşi înfățişare pe care o avusese în acea seară, acum şaptezeci şi unu de ani. Ea este singurul martor rămas de la masacrul din Boston.

CAPITOLUL VI. O COLECȚIE DE PORTRETE

ÎN seara următoare, lampa fu aprinsă mai devreme decât de obicei, pentru că Lawrence era foarte absorbit de colecția de portrete pe care i-o făcuse cadou Bunicul de Anul Nou.

Printre ele găsi chipurile mai multor personaje ce avuseseră legătură cu aventurile bătrânului nostru scaun. Bunicul îl rugă să tragă masa mai aproape de foc şi se uitară împreună peste portrete, în timp ce Clara şi Charlie îşi îndreptară şi ei atenția către carte. Cât despre micuța Alice, şedea în poala Bunicului şi părea că priveşte chiar către bărbații ale căror chipuri erau zugrăvite acolo.

Întorcând paginile volumului, Lawrence ajunse la portretul unui bărbat aspru, cu înfățişare severă, îmbrăcat în straie simple, dar mult mai moderne decât cele ale vechilor puritani. Însă fața sa s-ar fi potrivit perfect unuia dintre acei oameni cu inima de fier. Sub portret era trecut numele Samuel Adams.

— A fost un om cu notorietate în toate evenimentele ce au avut de-a face cu declanşarea revoluției, zise Bunicul. Caracterul său era de o asemenea natură încât părea că unul dintre vechii puritani fusese coborât pe pământ să anime sufletele oamenilor cu aceeaşi silă pentru tiranie, care îi deosebise pe primii colonişti de alți oameni. Era la fel de credincios ca ei, la fel de aspru şi rigid şi la fel de plin de principii democratice. Acest bărbat, înaintea oricăruia altul, putea fi ales ca reprezentant al oamenilor din Noua Anglie şi al curajului pe care l-au învestit în mişcarea revoluționară. Era un om sărac ce îşi câştiga pâinea zilnică dintr-o ocupație umilă, însă cu vorba şi penița sa l-a făcut pe regele Angliei să tremure pe tron. Întipăriți-vi-l bine în minte, copii, căci este unul dintre bărbații puternici ai acestei țări!

— Aici este cineva ce pare a avea un caracter foarte diferit, remarcă Lawrence, întorcând pagina la portretul lui John Hancock. Cred, după îmbrăcămintea strălucitoare şi aspectul manierat, că era unul dintre partizanii regelui.

— Între Samuel Adams şi John Hancock, zise Bunicul, era o diferență ca de la cer la pământ. Şi totuşi se aflau de aceeaşi parte în politică şi au avut rol la fel de important în revoluție. Hancock se născuse moştenitor al celei mai mari averi din Noua Anglie. Gusturile şi obiceiurile sale erau aristocratice. Îi plăceau veşmintele pompoase, avea un conac impunător, mobilă splendidă şi tot ceea ce avea strălucire şi fast în exterior. Manierele sale erau atât de bine şlefuite încât nu exista nobil pe lângă tronul regelui George care să fie un curtean mai priceput decât John Hancock. Cu toate acestea, el în straiele sale brodate, iar Samuel Adams în straiele sale jerpelite au lucrat împreună pentru cauza libertății. Adam era condus de principii curate şi rigide. Hancock, deşi îşi iubea țara, se gândea la fel de mult la popularitatea sa ca la drepturile oamenilor. E remarcabil cum aceşti doi oameni, atât de diferiți pe cât v-am povestit, au fost singurii feriți de efectul proclamației regelui.

Pe următoarea pagină a cărții se afla portretul generalului Joseph Warren. Charlie îi recunoscu numele şi spuse că acesta era un bărbat şi mai de seamă decât Hancock sau Adams.

— Warren era un patriot isteț şi elocvent, replică Bunicul. Merită să ne amintim de el pentru eforturile sale pline de zel, în folosul libertății. Vocea nici unui bărbat nu se auzea mai tare în sala Faneuil decât a lui Joseph Warren. Dacă moartea sa nu ar fi vrut loc atât de devreme în decursul luptelor, probabil că şi-ar fi câştigat renumele ca soldat.

Următorul portret era al unui bărbat venerabil, care-şi ținea bărbia sprijinită în mână, iar prin ochelari părea să citească plin de atenție un manuscris.

— Aici îl putem vedea pe cel mai ilustru fiu al Bostonului, zise Bunicul. Acesta este Benjamin Franklin. Dar nu voi încerca să restrâng în câteva cuvinte caracterul acestui înțelept, despre care un francez a spus că a furat trăsnetul din cer şi sceptrul de la un tiran. Domnul Sparks vă va ajuta să-l cunoaşteți mai bine pe Franklin.

Cartea mai conținea portretele lui James Otis şi Josiah Quincy. Amândoi, aşa cum Bunicul remarcă, erau oameni cu talente extraordinare şi patriotism adevărat. Vocile lor erau ca sunetele neliniştite ale unei trâmbițe ce trezea țara să-şi apere libertatea. Cerul părea să fi înzestrat America cu un număr

mai mare de oameni elocvenți decât ar fi făcut-o în orice altă perioadă, pentru ca oamenilor să le fie explicate cât mai bine nedreptățile şi metodele de rezistență.

— E minunat, zise Bunicul, să vezi cât de mulți scriitori cu har, oratori şi soldați s-au remarcat tocmai în momentul în care era nevoie de ei. Exista câte un om potrivit pentru fiecare lucru care trebuia făcut. E la fel de minunat că oameni cu caractere atât de deosebite s-au unit sub un singur țel: cucerirea libertății şi independenței Americii. Deasupra lor veghea Providența cea atotputernică.

— Aici e un alt om de seamă, remarcă Lawrence, arătând către portretul lui John Adams.

— Da, un om cu suflet cald, cinstit şi isteț, zise Bunicul. În perioada despre care vorbim era avocat în Boston. Mai târziu avea să fie destinat să conducă întreg poporul american, pe care îl ajutase atât de mult să devină națiune.

Bunicul observă aici că mulți dintre locuitorii Noii Anglii, ce-şi petrecuseră copilăria şi tinerețea în obscuritate, avuseseră mai târziu parte de un noroc pe care nu şi-l închipuiseră nici în cele mai ambițioase visuri. John Adams, al doilea preşedinte al Statelor Unite, ce a ajuns egalul atâtor regi încoronați, a fost odată învățător de şcoală şi avocat de țară. Hancock, primul semnatar al Declarației de Independență, îşi făcuse ucenicia la un negustor. Samuel Adams, ce avea să fie mai târziu guvernator al Massachussettsului, era un mic comerciant şi colector de taxe. Generalul Warren era doctor, generalul Lincoln fermier, iar generalul Knox legător de cărți. Generalul Nathaniel Greene, cel mai bun soldat din armata revoluționară, după Washington, era un quaker fierar. Toți deveniră oameni iluştri, ce nu vor putea vreodată fi uitați în istoria americană.

— Şi orice băiat din America va putea spera la aceleaşi lucruri! zise ambițiosul nostru prieten Charlie.

După aceste observații, Bunicul trase cartea cu portrete mai aproape de el şi le arătă copiilor câțiva nobili englezi şi membri ai Parlamentului, care se arătaseră fie pentru, fie împotriva drepturilor Americii. Se găseau acolo

contele de Bute, domnul Grenville şi lordul North. Aceştia erau priviți ca duşmani de moarte ai țării noastre.

Printre prietenii Americii se număra domnul Pitt, devenit apoi contele Chatham, care îşi cheltuise atât de mult din elocința sa pentru a preveni Anglia de urmările nedreptăților ei. Se prăbuşise pe podeaua Camerei Lorzilor după ce rostise aproape cu limbă de moarte cuvinte în apărarea privilegiilor noastre de oameni liberi. Mai era apoi Edmund Burke, unul dintre cei mai înțelepți oameni şi mai însemnați oratori pe care lumea îi produ-sese vreodată. Mai era colonelul Barry, ce trăise în mijlocul părinților noştri şi ştia că aveau destul curaj ca să moară pentru drepturile lor. Mai era apoi Charles James Fox, care nu avusese linişte până nu-i redusese la tăcere pe inamicii noştri din Camera Comunelor.

— Era remarcabil că oratorii cei mai iscusiți din Parlamentul britanic erau în favoarea Americii, zise Bunicul. Ar trebui să ne aducem aminte de aceşti englezi cu mare recunoştință, căci discursurile lor i-au încurajat pe înaintaşii noştri aproape la fel de mult ca propriii noştri oratori din sala Faneuil sau de sub Copacul Libertății. Păreri ce poate ar fi fost primite cu îndoială dacă ar fi fost exprimate doar de nativii americani erau socotite adevărate, fără putință de tăgadă, atunci când ieşeau de pe buzele lui Chatham, Burke, Barre sau Fox.

— Dar, Bunicule, nu exista în țara asta nici un bărbat deştept şi elocvent care să ia partea regelui George?

— Erau mulți bărbați talentați ce spuneau ce puteau în apărarea tratamentului tiranic al regelui George, răspunse Bunicul. Însă aveau cele mai proaste argumente şi de aceea de puține ori spuneau ceva demn de a fi amintit. Mai mult, inimile lor erau slabe şi lipsite de curaj, căci simțeau că oamenii îi disprețuiau şi îi detestau. Nu aveau susținători şi nici apărare, decât poate în baionetele trupelor britanice. Ceva le întuneca mințile, căci luptau împotriva drepturilor țării lor natale.

— Cum se numeau? întrebă Charlie.

— Guvernatorul Hutchinson, preşedintele tribunalului Oliver, judecătorul Auchmuty, reverendul Mather Byles şi alți câțiva clerici erau printre cei mai

cunoscuți monarhişti, răspunse Bunicul.

— Îmi doresc ca oamenii să-i fi uns cu smoală şi să lipească pene pe ei! strigă Charlie.

— E o dorință greşită, Charlie, zise Bunicul. Nu trebuie să te gândeşti că nu exista integritate şi onoare decât printre cei care au apărat libertatea Americii. Din câte ştiu eu, existau destule asemenea calități şi de o parte, şi de cealaltă. Nu vezi nimic admirabil în a fi credincios unei cauze nepopulare? Nu poți respecta acel principiu al loialității care i-a făcut pe regalişti să-şi abandoneze țara, prietenii, averile, totul, decât să-şi trădeze regele? Era un principiu greşit, dar mulți dintre ei îl prețuiau şi au devenit martirii săi.

— O, m-am înşelat! zise Charlie cu sinceritate.

— Şi mi-aş risca viața mai degrabă decât să permit ca unul dintre acei monarhişti să fie uns cu smoală! Acum putem să-i judecăm drept, continuă Bunicul. Fie ca aceia dintre ei virtuoşi şi credincioşi să fie cinstiți, căci sunt strămoşii noştrii, la fel ca patrioții. Şi, mulțumită Cerului, țara noastră nu are de ce să se ruşineze cu fiii săi - sau cel puțin cu cea mai mare parte dintre ei - de oricare parte a luptei revoluționare au stat!

Printre portrete era unul al regelui George al III-lea. Alice bătu din palme şi fu mulțumită de înşelătoarea sa înfățişare blândă. Însă Lawrence consideră ciudat ca un bărbat cu o asemenea figură, pe care cu greu se citea o inteligență comună, să fi influențat istoria omenirii într-atât încât să zguduie lumea cu un război. Bunicul spuse că îndotdeauna îl socotise pe bietul rege una dintre cele mai nefericite creaturi ce trăiseră vreodată. Era cinstit şi conştiincios, încât dacă ar fi fost un om simplu probabil că viața lui ar fi fost fericită şi fără pată. Însă acesta a fost ghinionul său cel mai mare, de a primi un rang mai presus de capacitățile sale.

— Şi astfel, zise Bunicul, viața sa, cu intelectul pe care i l-a dăruit Dumnezeu, a fost o lungă mortificare. Până la urmă a înnebunit sub povara atâtor griji. Timp de aproape douăzeci de ani monarhul Angliei a fost ținut închis ca un nebun. La bătrânețe Dumnezeu i-a luat şi vederea, astfel că

palatul său regal nu era pentru el nimic altceva decât o închisoare întunecată şi singuratică.

CAPITOLUL VII. PROTESTUL CEAIULUI ŞI LEXINGTON

— BĂTRÂNUL nostru scaun, reluă Bunicul, nu mai stătea în mijlocul veselilor ofițeri britanici. Trupele, după cum v-am spus, fuseseră mutate în castelul William imediat după masacrul din Boston. Totuşi, mai erau mulți conservatori, ofițeri ai vămii şi englezi, ce obişnuiau să se adune în Cafeneaua Britanică şi să vorbească de chestiunile la modă în acea perioadă. Lucrurile se înrăutățeau din ce în ce mai tare, iar în 1773 oamenii făcură ceva ce-l mânie pe rege şi pe miniştrii săi mai mult decât orice alte lucruri pe care le făcuseră până atunci.

Bunicul le descrise copiilor mai departe întâmplarea ce este cunoscută sub numele de "Protestul ceaiului".

Americanii, de ceva vreme încoace, renunțaseră să mai importe ceai din cauza acestei taxe opresive. Societatea "India de Est" din Londra avea o mare cantitate de ceai la îndemână, pe care se aşteptase s-o vândă americanilor, însă nu a putut găsi piață de vânzare. După un timp însă, guvernarea convinse această societate de comercianți să trimită ceaiul în America.

— Ce ciudat, observă Clara, ca libertățile Americii să aibă de-a face cu o cană cu ceai!

Bunicul zâmbi şi îşi continuă povestirea. Când oamenii din Boston auziră că mai multe încărcături de ceai se îndreptau peste Atlantic către ei, ținură o mulțime de întruniri în sala Faneuil, în vechea Biserică de Sud şi sub Copacul Libertății. În mijlocul acestor dezbateri, trei vase sosiră în port cu ceai la bord. Oamenii petrecuseră mai mult de paisprezece zile sfătuindu-se ce trebuiau să facă. Într-un târziu, pe 16 decembrie 1773, cerură guvernatorului Hutchinson să trimită corăbiile imediat înapoi în Anglia.

Guvernatorul le răspunse că vasele nu puteau părăsi portul până când nu erau plătite taxele de vamă pentru ceai. Plata acestor dări era exact lucrul care îi deranja pe oameni, pentru că era o taxă impusă nedrept Americii de stăpânirea Angliei. Prin urmare, în amurgul serii, de îndată ce se primi răspunsul de la guvernatorul Hutchinson, o mulțime imensă se îndreptă către cheiul Griffin, unde erau ancorate vasele cu ceai. Acest loc se numeşte acum "Cheiul Liverpool".

— Când mulțimea ajunse pe chei, zise Bunicul, văzu că nişte oameni cu figuri fioroase se aflau deja la bordul corăbiilor. Ai fi crezut că vechii războinici indieni se întorseseră, căci purtau veşminte de indieni şi aveau fețele acoperite cu vopsea roşie şi neagră, aşa cum aveau pieile roşii când plecau la război. Aceste arătări cumplite luau lăzile cu ceai de pe punte, le deschideau şi le goleau în apa portului.

— Bunicule, zise micuța Alice, indienilor nu le plăcea ceaiul, nu? De-asta îl aruncau?

— Nu erau indieni, copila mea, îi răspunse Bunicul. Erau oameni albi deghizați, fiindcă altfel ar fi trebuit să suporte o pedeapsă grea dacă ofițerii regelui i-ar fi găsit acolo.

Dar nu s-a aflat niciodată. Din ziua aceea şi până azi, deşi întâmplarea a făcut înconjurul lumii, nimeni nu poate spune numele celor ce-i întruchipau pe indieni. Se spune că erau şi oameni faimoşi printre ei, care mai târziu au devenit guvernatori sau generali. Dacă acest lucru este adevărat nu vă pot spune.

Când vestea despre această faptă îndrăzneață ajunse în Anglia, regele George se înfurie foarte tare. Parlamentul dădu imediat o lege prin care tuturor vaselor le era interzis să mai încarce sau să mai descarce ceva în portul Boston. În acest fel urmăreau să-i ruineze pe negustori şi să-i înfometeze pe oamenii săraci, lipsindu-i de locuri de muncă. În acelaşi timp, se mai adoptă o lege prin care se răpeau multe dintre drepturile şi privilegiile ce le fuseseră acordate prin Carta de la Massachusetts.

Guvernatorul Hutchinson fu chemat în Anglia imediat după aceea, ca sfătuitor în legătură cu rezolvarea problemelor americane. Generalul Gage,

fost ofițer în Războiul Franțuzesc, atunci comandant-şef al forțelor armate în America, fu numit guvernator în locul lui. Unul dintre primele lucruri pe care le-a făcut ajungând la conducere a fost să schimbe capitala Massachusettsului de la Botson la Salem, convocând Curtea Generală să se adune acolo.

După descrierea Bunicului, aceasta a fost una dintre cele mai întunecate perioade pe care le-a văzut Massachusettsul vreodată. Oamenii gemeau sub tiranie ca în zilele lui Sir Edmund Andros. Bostonul arăta ca şi cum ar fi fost lovit de o molimă cumplită, atât de trişti erau locuitorii şi atât de pustii erau străzile. Nu se mai auzea zumzăitul voios al muncii. Negustorii îşi închiseseră magaziile, iar muncitorii leneveau pe lângă cheiuri. Însă întreaga Americă era solidară cu Bostonul şi în multe părți se strângeau ajutoare pentru alinarea bieților locuitori.

— Dragul nostru scaun, exclamă Clara, ce posomorât trebuie să fi fost atunci!

— O, răspunse Bunicul, o mulțime de ofițeri se întorseseră acum la Cafeneaua Britanică, aşa că bătrânul scaun nu ducea lipsă de companie veselă. Imediat după ce generalul Gage deveni guvernator, sosiră multe trupe, care îşi aşezară tabăra pe pajiştea oraşului. Bostonul era acum o garnizoană şi un oraş-fortăreață, căci generalul construise o baterie peste drum de Neck, pe drumul către Roxbury şi pusese gărzi să o apere. Totul arăta ca şi cum un război civil era gata să izbucnească.

— Dar oamenii erau gata de luptă? întrebă Charlie.

— Un congres continental se întruni la Philadelphia, zise Bunicul, şi propuse măsuri pentru binele public. Un alt congres, provincial, luă ființă în Massachusetts. Îi îndemnară pe oameni la arme şi la autodisciplină. Mulți “minutemen” fură înrolați. Americanii îi numeau “oameni la minut” pentru că erau gata de luptă într-un minut. Ofițerii englezi râdeau şi spuneau că denumirea aceasta este foarte potrivită, pentru că fugeau în minutul în care dădeau ochii cu inamicul. Dacă aveau să fugă sau să lupte rămânea să se dovedească cât de curând.

Bunicul le spuse copiilor că prima rezistență opusă în mod deschis trupelor britanice, în provincia Massachusetts, a fost la Salem. Colonelul Timoty Pickering împreună cu treizeci sau patruzeci de rezervişti îl împiedicară pe colonelul englez Leslie, cu de patru ori mai mulți soldați, să pună stăpânire pe nişte magazii militare. Nu fu vărsat sânge cu această ocazie, dar imediat după aceea începu să curgă.

Generalul Gage trimise opt sute de soldați la Concord, ce se afla cam la optsprezece mile distanță de Boston, să distrugă muniția şi proviziile pe care coloniştii le strânseseră acolo. Se puseră în mişcare în seara zilei de 18 aprile 1775. A doua zi dimineață, generalul îl trimise pe lordul Percy cu nouă sute de soldați, în întărirea trupelor care plecaseră deja. Întreaga zi locuitorii Bostonului auziră fel de fel de zgomote. Unii spuneau că britanicii făceau măcel printre oamenii de la țară. Alții erau de părere că fiecare bărbat avea câte o puşcă şi nici un soldat nu s-ar mai fi întors viu în Boston.

— Era după apusul soarelui, continuă Bunicul, când trupele care mărşăluiseră la plecare cu atâta mândrie fură văzute întorcându-se în Charlestown. Erau acoperiți de praf, iar limbile le atârnau de căldură şi oboseală. Mulți erau foarte slăbiți din cauza rănilor. Nu se întorseseră cu toții. Aproape trei sute căzuseră morți sau erau pe moarte de-a lungul drumului dinspre Concord. Țăranii se ridicaseră împotriva invadatorilor şi îi alungaseră de unde veniseră.

— Aceasta a fost bătălia de la Lexington? întrebă Charlie.

— Da, răspunse Bunicul. Se numeşte aşa pentru că englezii, fără a fi provocați, trăseseră asupra unui grup de “minutemen” lângă clădirea în care se întâlneau ei în Lexington şi omorâseră opt dintre ei. Această salvă nefastă, ce fusese trasă din ordinul maiorului Pitcairn, fu începutul războiului revoluționar.

Cam pe la această vreme, dacă Bunicul fusese informat corect, scaunul nostru dispăruse din Cafeneaua Britanică. Modul în care părăsise hotelul nu putea fi stabilit într-un mod satisfăcător. Poate că patronul cafenelei îl aruncase din cauza înfățişării sale învechite. Poate că l-a vândut ca pe un obiect rar. Poate că a fost revendicat de cineva care îl considera proprietate publică pentru că a stat odată sub Copacul Libertății. Sau poate că bătrânul

scaun, dată fiind firea sa paşnică, şi-a folosit cele patru picioare şi a fugit departe de scena războiului.

— Ar fi făcut un zgomot cumplit pe caldarâm! zise Charlie râzând.

— Între timp, continuă Bunicul, pe toată durata misterioasei lipse a scaunului nostru, o armată de douăzeci de mii de oameni venise să ia parte la asediul Bostonului. Generalul Gage şi trupele sale erau prinşi între granițele strâmte al peninsulei. Pe 17 iunie 1775 avu loc faimoasa bătălie de la Bunker Hill. Generalul Warren căzu în luptă. Britanicii ieşiră victorioşi, însă cu prețul a mai mult de o mie de ofițeri şi soldați.

— O, Bunicule, strigă Charlie, trebuie să ne povesteşti mai multe despre această bătălie renumită!

— Nu, Charlie, zise Bunicul. Eu nu sunt ca alți istorici. Luptele nu trebuie să ocupe un loc prea important în povestea liniştitului şi confortabilului nostru scaun. Însă mâine, Lawrence, Clara şi cu tine, dar şi micuța Alice veți vizita diorama de la Bunker Hill. Acolo veți vedea cu ochii voştri întreaga poveste, incendierea Charlestownului şi tot restul, şi veți auzi tunurile şi puştile cu urechile voastre!

CAPITOLUL VIII. ASEDIUL BOSTONULUI

ÎN seara următoare, după ce copiii îi povestiseră Bunicului ce văzuseră la diorama de la Bunker Hill, îl rugară stăruitor să nu-i mai țină în suspans în legătură cu soarta scaunului. Cititorul îşi aminteşte că ultima dată când am povestit despre el, îşi târâse bietele picioare bătrâne nu se ştie unde. Dar înainte de a le satisface curiozitatea, Bunicul găsi de cuviință să le vorbească despre evenimentele publice.

Congresul Continental ce se întrunise la Philadelphia era alcătuit din delegați din toate coloniile. Îl numiseră pe George Washington din Virginia la comanda întregii armate americane. Acesta era la momentul respectiv membru al Congresului, dar părăsi imediat Philadelphia şi îşi începu călătoria spre Massachusetts. La 3 iulie 1775 ajunse la Cambridge şi luă comanda trupelor care îl atacau pe generalul Gage.

— O, Bunicule, exclamă Lawrence, inima îmi tresaltă de emoție când mă gândesc la ce va urma! Îl vom cunoaşte pe marele general Washington!

Copiii se înghesuiră în jurul Bunicului şi priviră cu atenție către el. Chiar şi micuța Alice îşi deschise larg ochişorii albaştri şi avea buzele întredeschise, aproape că-şi ținea răsuflarea - atât de mare era venerația pe care copii o aveau pentru părintele țării lor.

Bunicul se opri pentru un moment, căci simțea că ar fi fost necuviincios să introducă umbra sfântă a lui Washington într-o povestire în care un bătrân scaun avea cel mai important rol. În orice caz, era hotărât să-şi continue povestirea şi să vorbească despre acest erou atunci când era nevoie, dar cu simplitate şi modestie.

Astfel că Bunicul le spuse ascultătorilor săi că la sosirea generalului Washington la Cambridge, prima sa grijă a fost să inspecteze trupele cu ochiul său pătrunzător şi să examineze condiția în care se afla armata. Găsi că trupele americane numărau aproape paisprezece mii de soldați. Tabăra lor se întindea în jurul peninsulei Boston, pe o suprafață de doisprezece

mile, străjuită de terenul înalt din Roxbury în dreapta şi râul Mystic în stânga. Unii soldați locuiau în corturi din pânză marinărească, alții în colibe construite din scânduri, alții în barăci din pietre sau pământ, cu ferestre ciudate şi uşi din crengi împletite.

Pentru a fi în mijlocul lor şi a putea supraveghea întreaga armată, comandantul îşi stabili sediul general la Cambridge, cam la o jumătate de milă distanță de universitate. Un conac ce fusese probabil reşedința de vară a vreunui gentleman conservator, îi fu oferit drept locuință.

— Când generalul Washington intră pentru întâia oară în conac, fu condus pe o scară către un apartament confortabil. Se aşeză într-un scaun mare, acesta fiind cel mai impunător obiect din cameră. Prezența nobilă a lui Washington ar fi făcut cinste şi unui tron. Stând acolo, cu mâna odihnindu-i-se pe mânerul sabiei, avea aspectul unui om potrivit pentru a apăra drepturile cele mai scumpe ale țării sale. America părea în siguranță sub protecția sa. Fața sa exprima mai multă grandoare decât un sculptor ar fi putut vreodată să surprindă în marmură; nimeni nu putea să-l privească fără să simtă respect şi venerație. Nicicând capul de leu de pe spătarul scaunului nu avusese onoarea să privească chipul unui ocupant mai măreț decât Washington.

— Bunicule, strigă Clara bătând din palme de uimire, chiar aşa s-a întâmplat? Generalul Washington chiar a şezut în scaunul nostru?

— Ştiam că aşa va fi! zise Lawrence. Mi-am dat seama din momentul în care Bunicul a început să vorbească!

Bunicul zâmbi. Dar, lăsând la o parte viața personală a ilustrului conducător, le vorbi copiilor despre metodele pe care Washington le adoptase pentru a recuceri metropola Noii Anglii de la englezi.

Armata, atunci când preluase comanda ei, era lipsită de orice disciplină şi ordine. Soldații se considerau la fel de buni ca ofițerii lor şi rareori găseau de cuviință să le urmeze ordinele dacă nu înțelegeau de ce şi pentru ce. Mai mult, erau înrolați pe o perioadă atât de scurtă, încât atunci când ajungeau să fie nişte soldați respectabili, era timpul să fie lăsați la vatră. Veneau apoi alți recruți, care trebuiau învățați care le era datoria înainte de a fi de vreun

folos. Aceasta era armata cu care Washington trebuia să înfrunte mai mult de douăzeci de regimente de veterani britanici.

Unii oameni nu aveau puşti şi aproape toţi erau lipsiţi de baionete. Aveau mare nevoie de tunuri puternice cu care să dărâme fortificaţiile britanice. Praful de puşcă şi muniţia existau în cantităţi mici, unelte pentru construit tranşee aveau puţine, iar în ceea ce priveşte proviziile şi hainele, şi aici era o mare lipsă. Şi totuşi, în ciuda acestor greutăţi, toţi ochii erau aţintiţi asupra generalului Washington, aşteptând ca el să întreprindă o acţiune măreaţă împotriva armatei ostile.

Primul lucru pe care găsi că e necesar să-l facă fu să-şi ordoneze şi să-şi disciplineze oamenii. E minunat cât de repede a reuşit să facă mulţimea neşlefuită de oameni de la ţară să semene cu o armată în toată regula. Una dintre cele mai de nepreţuit caracteristici ale lui Washington era capacitatea de a transforma haosul în ordine. Toate chestiunile în care se implica, oricât de puţin, se reglau ca prin minune. Puterea minţii sale era ca lumina ce făcea să strălucească lumea neşlefuită. Această însuşire a lui, mai mult decât oricare alta, îl făcea potrivit să se ridice desupra talazurilor revoluţiei, atunci când totul era zguduit de valurile unei mări furioase.

— N-a trecut mult de când Washington era în fruntea armatei, până când soldaţii începură să-l respecte ca şi cum i-ar fi condus către o sută de victorii. Ştiau că el era bărbatul de care avea nevoie această ţară şi singurul care îi putea scoate învingători din lupta cu măreaţa Anglie. Îşi puneau toată încrederea în curajul său, în înţelepciunea şi în integritatea sa.

— Şi nu erau dornici să-l urmeze în lupta împotriva britanicilor? întrebă Charlie.

— Fără îndoială că l-ar fi urmat oriunde sabia sa le-ar fi arătat drumul, răspunse Bunicul, iar Washington era nerăbdător să pornească atacul decisiv asupra inamicilor. Dar, cum acţiunea era foarte riscantă, făcu o întrunire cu toţi generalii din armată. Aceştia veniră din diferitele lor posturi şi fură poftiţi în sala de recepţie. Comandantul armatei se ridică de pe măreţul nostru scaun ca să-i întâmpine.

— Cum îi chema pe generali? întrebă Charlie.

— Era generalul Artemas Ward, răspunse Bunicul, de profesie avocat. El comandase trupele înainte de sosirea lui Washington. Mai era generalul Charles Lee, ce fusese colonel în armata engleză şi se considera că posedă vaste cunoştinţe militare. Venise la consiliu urmat de doi sau trei câini, ce-i stăteau tot timpul la picioare. Mai era generalul Putnam, care era cunoscut peste tot în Noua Anglie sub numele de "Bătrânul Put".

— El este cel care a ucis lupul? întrebă Charlie.

— Unul şi acelaşi, zise Bunicul. A făcut treabă bună în vechiul Război Franţuzesc. Ocupaţia sa era cea de fermier, dar îşi lăsase plugul în brazdă când auzise vestea despre lupta de la Lexington. Apoi mai generalul Gates, care mai târziu şi-a câştigat un mare renume la Saratoga, pierzându-l însă din nou la Camden. Generalul Green din Rhode Island făcea parte dintr-un asemenea consiliu. Washington avea să descopere în curând că era unul dintre cei mai buni ofiţeri ai armatei.

Când fură cu toţii strânşi, Washington le ceru părerea, încercând să pună la cale un plan care să spulbere bateriile engleze. Însă părerea unanimă fu că o acţiune atât de periculoasă nu trebuia încercată. Prin urmare, armata continuă să asedieze Bostonul, împiedicând duşmanul să-şi reînnoiască proviziile, dar fără să ia vreo măsură imediată pentru a pune stăpânire pe oraş. În acest fel vara se transformă în toamnă, iar iarna trecu şi ea.

— În multe seri, fără îndoială, zise Bunicul, după ce Washington călărise întreaga zi, galopând de la un post la altul, obişnuia să se aşeze în marele nostru scaun, cufundându-se în gânduri serioase. Dacă l-aţi fi văzut aţi fi crezut că atenţia îi era concentrată pe porţelanul albastru ce împodobea căminul de modă veche. Dar în realitate el se gândea cum să captureze armata britanică sau să o gonească din Boston. O dată, în timp ce afară era un îngheţ cumplit, puse la cale o stratagemă despre cum să traverseze râul Charles pe gheaţă. Însă ceilalţi generali nu au putut fi convinşi că există vreo şansă de succes.

— Şi ce făceau britanicii în acest timp? întrebă Charlie.

— Leneveau în oraş, răspunse Bunicul. Generalul Gage fusese chemat în Anglia şi înlocuit de Sir William Howe. Armata britanică şi locuitorii

Bostonului erau acum deopotrivă în necaz. Fiind închişi în oraş atât de mult timp, terminaseră proviziile şi consumaseră tot combustibilul. Soldații distruseseră biserica North Church şi folosiseră scândurile putrezite pentru foc. Şi ca lucrurile să se înrăutățească şi mai mult, izbucni o epidemie de vărsat. Probabil că pieriseră mai mulți oameni din cauza frigului, foametei şi bolii decât fuseseră ucişi în bătăliile de la Lexington şi Bunker Hill.

— Ce vremuri întunecate pentru femei şi copiii! exclamă Clara.

— Până la urmă, continuă Bunicul, în martie 1776, generalul Washington, care adunase acum o cantitate semnificativă de muniție, începu o teribilă canonadă şi o ploaie de bombardamente de pe colinele Dorchester. Una dintre ghiulelele trase către oraş lovi turnul bisericii de pe strada Brattle, urmă care se mai poate vedea şi astăzi. Sir William Howe făcu pregătiri să ajungă în Boston cu bărcile şi să-i îndepărteze pe americani din calea bateriilor, dar fu împiedicat de o furtună violentă. Generalul Washington ridică o baterie pe Nook's Hill, atât de aproape de inamici încât era imposibil pentru ei să mai rămână în Boston.

— Ura! Ura! strigă Charlie, bătând din palme triumfător. Aş fi vrut să fiu acolo să văd ce mutre de nătărăi aveau englezii!

Şi, de vreme ce Bunicul considera că Bostonul nu avusese parte vreodată de o perioadă mai interesantă decât aceasta, când puterea regală era în agonia morții, se hotărî să arunce o privire în oraş şi să-şi imagineze care erau simțirile celor ce-l părăseau pentru totdeauna.

CAPITOLUL IX. CONSERVATORII ÎŞI IAU Rămas-bun

— VAI de bieţii conservatori! zise Bunicul. Până în ultima dimineaţă în care trupele lui Washington se arătaseră pe Nook's Hill, acestor nefericiţi nu le venea să creadă că îndrăzneţii rebeli, aşa cum îi numeau pe americani, vor reuşi să înfrângă armata regelui George. Dar când văzură soldaţii britanici ce se pregăteau să urce la bordul vaselor de război, ştiură că-şi pierduseră ţara. Dacă patrioţii ar fi putut şti cât de amare erau regretele lor, le-ar fi iertat toate relele şi le-ar fi trimis o binecuvântare în timp ce se îndepărtau de ţărmurile pământului lor natal.

Ca să-i înduioşeze pe copii cu situaţia demnă de milă a acestor oameni, Bunicul îl alese pe Peter Oliver, judecător-şef al Massachusettsului în timpul Coroanei, şi şi-l închipui plimbându-se pe străzile Bostonului, în dimineaţa zilei în care trebuia să-şi ia rămas-bun pentru totdeauna.

Vom numi acest efort de imaginaţie din partea Bunicului "Conservatorii îşi iau rămas-bun".

Bătrânul judecător Oliver îşi aruncă pelerina roşie pe spinare şi-şi puse pălăria în trei colţuri pe vârful perucii albe. Îmbrăcat astfel intenţiona să facă un drum şi să arunce o ultimă privire de rămas-bun la lucrurile care îl însoţiseră pe tot parcursul vieţii, încă din copilărie. Prin urmare, îşi începu plimbarea din partea de nord a oraşului şi ajunse în curând la Faneuil Hall. Această clădire, leagănul libertăţii, fusese folosită de ofiţerii britanici ca loc de distracţii.

"De i-aş vedea zidurile făcute una cu ţărâna!" gândi şeful justiţiei şi în amărăciunea sa îşi ridică pumnul către faimosul zid. "Acolo a început nenorocirea ce acum ameninţă să sfâşie întreg imperiul britanic. Discursurile demagogilor ce aţâţau la revoltă au făcut din acest popor loial nişte rebeli şi m-au lipsit pe mine de ţară!"

Trecu apoi printr-o alee strâmtă şi ajunse pe strada Regelui, aproape în acelaşi loc care cu şase ani în urmă fusese înroşit de sângele vărsat în masacrul de la Boston. Şeful justiției păşea cu grijă şi se cutremură, ca şi cum i-ar fi fost teamă, chiar şi acum, ca sângele închegat al oamenilor ucişi să nu-i murdărească picioarele.

În fața lui se ridica Casa demnitarilor, pe fațada căreia încă erau expuse armele regale. Înăuntrul acestei clădiri făcuse dreptate oamenilor în zilele în care numele său era mereu pomenit cu onoare. Acolo era şi balconul de la care suna trompeta şi era citită proclamația de câte ori un nou rege al Angliei urca pe tron.

“Îmi amintesc... îmi amintesc”..., vorbea judecătorul Oliver pentru el, “când Maiestatea-Sa preasfântă a fost proclamată. Cum au mai strigat oamenii! Oricare dintre ei şi-ar fi dat viața pentru ca nici un fir de păr să nu se clintească din capul regelui George. Iar acum nu e gură în Noua Anglie din care să nu iasă o înjurătură la adresa lui. E o ruşine să-l iubeşti! Cum e posibil ca doar câțiva ani să aducă o asemenea schimbare?”

Şefului justiției nu-i trecea prin minte că doar cea mai cumplită tiranie putea să schimbe atât de repede ce era în inimile oamenilor. Trecând grăbit de acest loc, ajunse în Cornhill, aşa cum era atunci numită partea mai joasă a străzii Washington. Vizavi de Casa demnitarilor se afla temelia părăginită a bisericii Old North. Mâinile nelegiuite ale soldaților britanici o dărâmaseră şi-şi aprinseseră focuri cu scândurile sale.

Mai departe trecu pe sub turnul lui Old South. Pragul acestui edificiu sacru fusese bătătorit de copitele de fier ale cailor, căci interiorul fusese folosit pentru lecții de călărie şi ca loc de întâlnire pentru un regiment de infanterie. Cum judecătorul stărui pentru un moment lângă uşă, sunetul unei trompete se auzi în apropiere şi regimentul trecu în galop. Se îndreptau către locul de îmbarcare.

“Să plece!” se gândi şeful justiției, şi un sentiment de vechi puritan se trezi în sufletul său. “Nişte oameni ce au distrus casa Domnului nu pot fi buni de nimic!”

Mai făcu câțiva paşi şi se opri în fața reşedinței guvernatorilor. Nici una dintre prăvăliile din cărămidă roşie ce răsăriseră în jur nu se ridica destul de sus ca să ascundă privirii trecătorilor imensa casă în care şezuseră guvernatorii regelui. Avea o curte spațioasă, mărginită de copaci şi împrejmuită cu un gard fasonat de fier. Pe cupola din vârful edificiului se găsea figura poleită a unui şef indian, gata să slobozească o săgeată din arc. Deasupra uşii impunătoare de la intrare era un balcon, în care şeful justiției stătuse de multe ori atunci când guvernatorul şi înalții demnitari se arătau poporului.

În timp ce judecătorul Oliver privea cu tristețe către reşedința guvernatorilor, prin fața căreia patrula o santinelă, uşa se deschise şi Sir William Howe îşi făcu apariția. Din urmă veneau o mulțime de ofițeri, ale căror teci de oțel se clătinau cu zgomot, o dată cu pasul lor grăbit pe caldarâm. Sir William Howe era un om cu piele măslinie, sever şi trufaş în comportare. Păşea atât de demn în acest ceas de înfrângere, ca şi cum ar fi mers să primească supunerea generalului rebel.

Şeful justiției făcu o reverență şi i se adresă:

“E un moment trist pentru amândoi, Sir William”, zise el.

“Înainte, domnilor!” zise Sir William Howe ofițerilor ce-l însoțeau. “Nu avem timp de pierdut cu lamentații acum.”

Şi, înclinându-se cu răceală, se îndepărtă. Astfel şeful justiției simți o picătură din gustul amar al umilirilor pe care exilații din Noua Anglie aveau să le suporte de la trufaşii britanici. Erau disprețuiți până şi de țara pe care o serviseră cu mai multă credință decât pe a lor.

O încercare şi mai grea îl aştepta pe judecător când trecu mai departe pe lângă reşedința guvernatorilor. Fu recunoscut de oamenii de pe stradă. Aceştia îl cunoşteau de mult ca descendent al unei vechi şi onorabile familii. Îl văzuseră stând în roba stacojie pe scaunul de judecător. Micii nobili din provincie fuseseră respectați ca şi aristocrații, cât timp Massachusettsul fusese sub stăpânire regală.

Dar acum venerația pentru ranguri dispăruse. Locuitorii strigară cuvinte de batjocură la vederea siluetei venerabile a bătrânului şef al justiției. Puseră toate relele țării şi necazurile lor din timpul asediului: foamea, frigul şi boala, pe seama lui, a fratelui său Andrew şi rudei Hutchinson. La sfatul lor, regele făcuse toate necazurile coloniei. Însă venise şi ziua pentru răsplată.

“Uite-l pe bătrânul conservator! țipau oamenii cu râsete tăioase. Îşi ia rămas-bun ! Să-şi mai arate numai peruca albă printre noi peste o oră şi-i vom face o haină din smoală şi pene!”

Şeful justiției ştia că nu trebuia să se teamă de vi-olențe atâta timp cât trupele britanice mai erau în oraş. Dar, vai! Ce gând cumplit că nu va lăsa în urma lui nici o amintire demnă de iubire. Strămoşii săi, mult după ce trecuseră în neființă, fuseseră onorați de amintirea plină de afecțiune a poporului. Dar el, care de acum înainte va fi ca şi mort pentru țara sa natală, nu va avea un alt epitaf, decât cuvinte pline de dispreț şi răzbunare. Bătrânul plânse.

“Mă înjură şi îmi pun tot soiul de rele în spate, se gândea el lăcrimând, dar dacă ar putea să citească ce am în suflet ar putea să vadă că iubesc Noua Anglie la fel de mult ca ei! Cerul să o binecuvânteze şi să o aducă din nou sub conducerea milostivului nostru rege! Binecuvântați să fie şi aceşti bieți, prost îndrumați oameni!”

Capul justiției îşi flutură mâna ca şi cum şi-ar fi binecuvântat frații de neam la despărțire. Ajunsese acum în partea de sud a oraşului şi se afla la o aruncătură de ghiulea de bateriile americane. Aproape de el se afla un buştean uriaş, ce părea că fusese tăiat nu de mult. Obosit şi cu inima grea era gata să se aşeze pe el.

Deodată îi străfulgeră prin minte că acesta era trunchiul Copacului Libertății! Soldații englezi îl tăiaseră, lăudându-se în van că puteau la fel de uşor să reteze şi libertățile Americii. Sub coroana sa umbroasă, cu zece ani înainte, fratele judecătorului Oliver fusese silit să recunoască supremația poporului, depunând jurământul pe care ei îl vruseseră. Copacul era legat de toate evenimentele ce îndepărtaseră America de Anglia.

“Copac blestemat!” ţipă şeful justiţiei, scrâşnind din dinţi, căci furia îi era mai presus de tristeţe. “De-ai fi fost lăsat în picioare până când Hancock, Adams şi toţi ceilalţi trădători ar fi atârnat de crengile tale! Atunci ar fi trebuit să fii tăiat şi aruncat în flăcări!”

Se întoarse şi o luă grăbit către chei fără să mai privească înapoi. Se îmbarcă o dată cu trupele britanice ce mergeau la Halifax şi nu îşi mai văzu ţara niciodată. Până la sfârşitul vieţii sale, fostul şef al justiţiei Oliver se luptase cu aceleaşi sentimente contradictorii ce-l chinuiseră şi în ultima sa plimbare pe străzile Bostonului. Dragoste adâncă şi ură cumplită ardeau într-o singură flacără în sufletul său. Anatema se lupta cu binecuvântarea. Simţea că o gură de aer din ţara sa i-ar fi redat viaţa şi totuşi prefera să moară decât să respire din nou acelaşi aer cu rebelii. La fel simţeau ceilalţi exilaţi, o mie la număr, ce plecară o dată cu armata engleză. Nu vi se pare că erau cei mai nefericiţi oameni?

— Nefericirea acestor conservatori exilaţi, observă Lawrence, i-a făcut probabil să-şi amintească de sărmanii acadieni.

— Cred că au avut mult de suferit, zise Charlie, dar prefer să mă bucur alături de patrioţi, decât să mă întristez cu conservatorii. Bunicule, ce a mai făcut generalul Washington?

— Când ultimul soldat britanic părăsi cheiul, răspunse Bunicul, trupele generalului Washington mărşăluiră către porţile fortificaţiilor şi intrară în Boston triumfătoare. Iar acum, pentru prima oară de când puritanii debarcaseră pe continent, Massachusettsul era liber de dominaţia engleză. Fie ca niciodată să nu mai simtă jugul stăpânirii străine şi al nedreptăţii!

— Bunicule dragă, întrebă micuţa Alice, generalul Washington a adus scaunul nostru înapoi la Boston?

— Nu ştiu cât de mult a mai rămas scaunul nostru la Cambridge, zise Bunicul. Dacă ar fi rămas până acum, n-ar fi putut găsi adăpost mai potrivit. Conacul în care a locuit generalul Washington este încă în picioare, iar apartamentul său a mai fost de atunci locuit de mai mulţi bărbaţi eminenţi. Guvernatorul Everett a locuit aici în timp ce era profesor la universitate. La fel domnul Sparks, mai târziu, a cărui muncă de nepreţuit i-a legat numele

de nemurirea lui Washington. Acum, un venerabil prieten al Bunicului vostru, după lungi pelerinaje peste mări şi-a aşezat tabăra de odihnă în cartierul general al lui Washington.

— Te referi la profesorul Longfellow, Bunicule, zise Lawrence. O, cât mi-ar plăcea să-l văd pe autorul acelor superbe “Glasuri ale nopții”!

— O să-l vizităm la vară, răspunse Bunicul, şi le vom lua cu noi şi pe Clara, şi pe micuța Alice, şi chiar şi pe Charlie dacă promite să nu facă prea mult zgomot.

CAPITOLUL X. RĂZBOIUL DE INDEPENDENȚĂ

CÂND Bunicul îşi reluă povestirea în seara următoare, le spuse copiilor că întâmpinase greutăți în reconstituirea schimbărilor de care avusese parte scaunul, pe timpul unei scurte perioade după plecarea generalului Washington de la Cambridge.

După vreo câteva luni, în orice caz, îşi făcu apariția într-un magazin din Boston, în fața căruia se putea vedea un stâlp dungat. Înăuntru era expuse: un aligator împăiat, o piele de şarpe cu clopoței, un mănunchi de săgeți indiene, o flintă veche, un baston ce aparținuse guvernatorului Winthrop, o perucă a bătrânului Cotton Mather şi o copie colorată a unui tablou cu masacrul de la Boston. Pe scurt, era prăvălia unui bărbier pe nume Pierce, ce se mândrea că-l bărbierise pe generalul Washington, pe Old Put şi alte personaje faimoase.

— Nu era o situație tocmai demnă pentru venerabilul nostru scaun, continuă Bunicul, dar, după cum ştiți, cel mai bun loc în care poți afla o veste este frizeria. Orice se întâmpla în războiul revoluționar se auzea aici mai devreme decât în orice altă parte. Oamenii stăteau pe scaune, citind ziarul, vorbind sau aşteptând să fie raşi, în timp ce domnul Pierce mânuia foarfecele sau briciul, pe capul sau bărbia unuia dintre clienți.

— Îmi pare rău că scaunul nu a putut să-şi găsească un adăpost mai potrivit, zise Lawrence.

— Era bătrân acum şi probabil că-şi dorea linişte. În afară de aceasta, după ce-l ținuse pe Washington în brațele sale, n-ar fi trebuit să mai fie obligat să primească pe altcineva. Ar fi trebuit să fie pus în amvonul vechii Biserici de Sud sau în alt loc sfânt.

— Poate că da, răspunse Bunicul. Însă scaunul, de-a lungul existenței sale pline de evenimente, se obişnuise atât de mult cu contactul cu societatea,

încât nu cred că ar fi fost mulțumit să stea în amvonul bisericii. Acolo ar fi fost prea singur, doar în compania armoniului, şase zile din şapte. Înclin să cred că rareori s-a simțit mai în largul său decât pe podeaua cu nisip a confortabilei frizerii.

Apoi Bunicul îi înveseli pe copii închipuindu-şi feluritele tipuri de oameni care ocupaseră scaunul în timp ce-şi aşteptau rândul la bărbier.

Printre ei era bătrânul preot cu perucă albă, pe care bărbierul i-o lua din cap şi o punea pe un calapod. Îşi petrecea probabil o jumătate de oră pieptănând şi pudrând podoaba venerabilă până o făcea demnă de a fi purtată pe un cap de preot. Mai erau apoi ofițerii din armata continentală, care cereau ca părul să le fie dat cu pomezi ce să le dea o înfățişare curajoasă, de războinici. Câteodată mai întâlneai acolo chipul slab, frământat de griji al unui bătrân conservator, cu o perucă ce probabil, în vremuri de mult trecute, luase parte la vreun bal din reşedința guvernatorilor. Şi tot acolo mai şedea, nu de puține ori, căpitanul fioros al unui vas corsar, ce tocmai se întorsese dintr-o croazieră reuşită în care capturase o jumătate de duzină de vase cu încărcături îmbelşugate, aparținând supuşilor regelui George. Şi câteodată, chiar şi un băiețel cu obrajii rumeni se urca pe scaunul nostru, privind cu ochii mari către aligator, către şarpele cu clopoței şi celelalte curiozități din prăvălia bărbierului. Mama sa îl trimisese, cu şase pence în mână, să-şi mai scurteze buclele lucioase. Întâmplările revoluției ofereau clienților bărbierului subiecte de conversație numeroase. Vorbeau cu tristețe despre moartea generalului Montgomery şi despre nereuşita trupelor noastre în cucerirea Quebecului, căci poporul Noii Anglii era nerăbdător să ia înapoi Canada de la englezi, aşa cum o cuceriseră pe vremuri de la francezi.

— Însă foarte curând, zise Bunicul, sosiră veşti din Philadelphia, cele mai importante pe care America le auzise vreodată. Pe 4 iulie 1776 Congresul semnase Declarația de Independență. Cele treisprezece colonii erau cum state libere. Oricâte greutăți ar fi avut în prezent, locuitorii primiră cu mare bucurie aceste veşti glorioase şi se hotărâră mai bine să piară cu toții decât să mai poarte vreodată jugul Angliei.

— Şi eu aş gândi astfel! strigă Charlie.

— A fost o zi măreață, o faptă glorioasă! zise Lawrence, înroşindu-se de entuziasm. Bunicule, mi-ar plăcea să cred că înțelepții Congresului s-au dovedit la fel de curajoşi şi credincioşi țării pe câmpul de luptă, căci trebuie să fi fost nevoie de mai mult curaj pentru a semna Declarația de Independență, decât pentru a lupta cu inamicul.

Bunicul consimți la cele ce spusese Lawrence. Apoi se ocupă pe scurt de evenimentele mai importante ale revoluției. Vijelia războiului se rostogolise către sud şi nu mai reveni în Massachusetts, acolo unde furia sa se făcuse simțită pentru prima oară. Însă noul stat îşi aduse contribuția cu vârf şi îndesat. Oriunde se dădea o bătălie, fie că era la Long Island, White Plains, Trenton, Princeton, Brandywine sau Germantown, unii dintre fiii săi se găseau pe câmpul de luptă.

În octombrie 1777, generalul Burgoyne s-a predat la Sartoga generalului american Gates. Trupele capturate au fost trimise în Massachusetts. Nu mult după aceea, Dr. Franklin şi alți delegați ai Americii încheiară un tratat la Paris, prin care Franța se obliga să-i ajute pe conaționalii noştri.

Marchizul Lafayette lupta deja pentru libertatea noastră de partea lui Washington. În 1778 o flotă franceză, comandată de Count d'Estaing, petrecu o perioadă considerabilă de timp în portul Boston. Ce ironie ca francezii, vechii noştri inamici, să ni se alăture ca tovarăşi, iar Anglia, cea de care suntem legați prin sânge, să devină duşmanul nostru!

— În timp ce războiul îşi desfăşura furia în statele din centru şi sud, continuă Bunicul, Massachusettsul avu răgazul să pună la punct o nouă constituție de guvernare în locul cartei regale. Acest lucru fu făcut în 1780. În acelaşi an, John Hancock, ce fusese preşedinte al Congresului, fu ales guvernator al statului. Acesta a fost primul demnitar ales de către oameni din zilele bătrânului Simon Bradstreet încoace.

— Dar, Bunicule, cine a fost guvernator după ce englezii au fost goniți? întrebă Lawrence. Generalul Gage şi Sir William Howe au fost ultimii despre care ne-ai povestit.

— Nu fusese nici un guvernator în ultimii patru ani, le răspunse Bunicul. Massachusettsul a fost condus de legislativ, iar oamenii se supuneau din

proprie dorință. E unul dintre cele mai remarcabile lucruri din istoria noastră că, atunci când autoritatea cartei a fost răsturnată de război, nu a urmat o stare de anarhie şi nici măcar cea mai mică confuzie. Acesta a fost marele merit al poporului. Dar acum Hancock fu proclamat guvernator cu sunet de trâmbițe şi exista din nou o formă stabilă de guvernământ!

Bunicul se întoarse din nou la desfăşurarea războiului. În 1781 generalul Green îi alungase pe englezi din statele sudice. În octombrie acelaşi an, generalul Washington îl sili pe lordul Cornwallis să-şi predea trupele, la Yorktown, în Virginia. Acesta a fost ultimul mare eveniment al războiului revoluționar. Regele George şi miniştrii săi îşi dădură seamă că toată puterea Angliei nu putea să-i constrângă pe americani să se supună din nou Coroanei. După multe discuții, fu semnat un tratat de pace în septembrie 1783.

— În sfârşit, zise Bunicul, după ani grei de război, regimentele din Massachusetts se întoarseră în pace la familiile lor. Acum, conducători măreți, ca generalul Lincoln sau generalul Knox, puteau fi văzuți cu perucile lor pudrate şi uniformele albastre plimbându-se pe stradă.

— Copiii cred că fugeau în urma lor, remarcă Charlie, iar bătrânii se înclinau cu respect.

— Meritau respect, căci erau bărbați pe cât de curajoşi, pe atât de virtuoşi, răspunse Bunicul. Acum se întorseseră acasă şi ofițerii inferiori, şi soldații, şi trebuiau să-şi caute nişte ocupații mai paşnice. Prietenii lor şi-i aminteau ca pe nişte tineri slăbănogi şi liniştiți, dar se întoarseră acasă cu fețe serioase şi disciplină de soldați. Unii se sprijineau în cârje sau aveau câte un picior de lemn, alții căpătaseră răni care încă nu erau vindecate. Mulți, vai! căzuseră în luptă şi poate că fuseseră lăsați acolo neîngropați, pe câmpul însângerat.

— Probabil că țara era sătulă de război, observă Lawrence.

— Aşa s-ar fi crezut, zise Bunicul. Însă trecură doar doi sau trei ani până când nechibzuința unor oameni făcu necesară o altă chemare la oaste. Această întâmplare a fost denumită “războiul lui Shay”, după numele căpitanului Shay, conducătorul răsculaților.

— O, Bunicule, nu mai vreau un alt război! strigă micuța Alice rugătoare.

Bunicul îşi linişti nepoțica spunându-i că nu a fost un lucru atât de îngrozitor. Războiul lui Shay a avut loc pe la sfârşitul anului 1786 şi începutul anului următor. Principala sa cauză a fost starea proastă a traiului. Statul Massachusetts avea multe datorii. La fel mulți dintre locuitorii lui. Avu loc o rebeliune, se pare cu scopul de a întrerupe cursul legii şi de a scăpa de datorii şi taxe.

James Bowdoin, un om virtuos şi capabil, era acum guvernator al Massachusettsului. Îl trimise pe generalul Lincoln, în fruntea a patru mii de oameni, să pună capăt rebeliunii. Acest general, ce luptase în multe campanii dure ale revoluției, se ocupă de problemă ca un vechi soldat şi îi potoli fără drept de apel pe rebeli, cu cât de puțin posibilă vărsare de sânge.

— Mai avem doar o singură întâmplare publică ce trebuie pomenită în istoria scaunului, continuă Bunicul. În anul 1794, Samuel Adams fu ales guvernator al Massachusettsului. v-am povestit ce patriot deosebit era şi cât de mult se asemăna cu asprii puritani. Dacă vechii oameni liberi ai Massachusettsului, ce au trăit pe timpul primei carte, ar fi putut fi înviați, probabil că l-ar fi votat pe Samuel Adams guvernator.

— Bunicule, zise Clara, sper că a stat în scaunul nostru!

— Da, a stat, răspunse Bunicul. Avea de mult obiceiul de a se opri în frizeria în care bătrânul nostru scaun, uitând de onorurile de care avusese parte altădată, îşi petrecuse aproape optsprezece ani, deloc neplăcuți însă. O piesă de mobilier atât de deosebită, în mod evident o amintire din vremuri demult trecute, nu putea scăpa atenției lui Samuel Adams. Acesta îi studie cu multă atenție istoria şi îşi dădu seama ce înşiruire de oameni faimoşi şi de seamă stătuseră în el.

— Cum a aflat toate astea, întrebă Charlie, căci nu cred că scaunul putea să-şi istorisească singur aventurile.

— Exista o veche colecție de scrisori şi alte documente în turnul biserici Old South, răspunse Bunicul. Probabil că istoria scaunului nostru era cuprinsă în ele. În orice caz, se pare că Samuel Adams o cunoştea destul de

bine. Când fu ales guvernator simți că nu putea avea un loc mai onorabil decât şezând pe ceva ce fusese dintotdeauna un scaun al demnitarilor. Îl cumpără deci pentru o sumă de nimic şi îl ocupă cu mândrie, ca guvernator al Massachusettsului, timp de trei ani.

— Şi mai departe ce s-a întâmplat? întrebă Charlie.

— Asta-i tot, zise Bunicul suspinând, căci nu putea să nu fie trist la gândul că povestea sa ajunsese la sfârşit. Samuel Adams a murit în 1803, la peste şaptezeci de ani. A fost un mare patriot, dar un om sărac. Ce a rămas de pe urma lui a ajuns cu greu să-i acopere cheltuielile de înmormântare. Acest prețios scaun, laolaltă cu alte lucruri din casă, au fost vândute la licitație, iar Bunicul vostru, atunci în floarea vârstei, a devenit proprietarul lui.

Lawrence, care de obicei avea mintea plină de idei ce se vroiau exprimate, acum nu găsi nimic de spus şi rămase cu privirea ațintită pe scaun. Îi cunoştea acum întreaga istorie şi totuşi nu era mulțumit.

— O, cât aş vrea ca scaunul să poată vorbi! strigă el. După ce a întâlnit atâția oameni, după ce a privit lumea timp de secole, ce lecții de înțelepciune ne-ar putea da! Ar putea învăța un om obişnuit cum să ducă o viață cinstită şi fericită, iar pe un om de stat cum să-şi conducă țara spre prosperitate!

CAPITOLUL XI. VISUL BUNICULUI

BUNICULUI îi rămăsese în minte ideea lui Lawrence că scaunul plin de istorie ar fi trebuit să aibă voce ca să poată împărtăşi înțelepciunea ce o adunase timp de două secole. Bătrânul gentleman avusese odată o imaginație deloc neînsemnată şi chiar şi acum, la asfințit, aceasta mai strălucea printre celelalte gânduri mai întunecate.

Cum istoria scaunului îşi epuizase toate datele certe, Bunicul se hotărî să mai născocească ceva. Astfel că, după ce îi preveni pe copii că nu trebuie să ia povestea aceasta drept una adevărată, le istorisi ceea ce vom numi "Visul Bunicului".

Lawrence şi Clara, unde ați fost azi-noapte? Unde ați fost, Charlie şi micuță Alice? Ați plecat cu toții la culcare şi l-ați lăsat pe bietul Bunic să mediteze singur în scaunul lui. Lampa aproape că se stinsese, căci flacăra sa abia mai ilumina abajurul de alabastru. Din focul de lemne nu mai rămăseseră decât tăciuni printre care flăcări micuțe dansau tremurător şi se jucau prin aer ca nişte zâne.

Bunicul era singur. Ştia că era timpul să meargă la culcare, dar şi-ar fi dorit să audă glasurile voastre vesele sau să stea la taifas cu un vechi prieten, căci atunci somnul i-ar aduce vise plăcute. Dar, cum nu erau nici copii şi nici prieteni primprejur, Bunicul se aşeză confortabil în marele său scaun şi închise ochii pentru ca meditația să-i fie mai intensă.

Iar când starea de meditație devenise într-adevăr profundă, îşi închipui că aude un sunet deasupra capului, ca şi cum cineva ar fi încercat să vorbească.

"Hm!" zicea cu un glas răguşit. "Hm! Hm!"

Cum Bunicul nu ştia să fie cineva prezent în cameră, tresări surprins şi se uită peste tot, în spatele scaunului, în alcovul de lângă cămin şi în colțul întunecat de lângă raftul cu cărți. Nu se vedea nimeni.

“Phui!” zise Bunicul pentru sine, “probabil că am visat”.

Dar, chiar când vroia să se aşeze la loc, Bunicul privi către scaun. Lumina flăcărilor pâlpâia peste el într-un asemenea chip încât s-ar fi zis că întreg cadrul său de stejar prinsese viață. Cum, nu şi-a mişcat cotul? Priviți acolo! Sigur l-am văzut ridicând unul dintre picioarele sale grele, ca şi cum ar fi vrut să se apropie mai mult de foc. Între timp capul de leu se înclină către Bunic, cu o figură atât de politicoasă şi de sociabilă, pe cât ne putem aştepta de la un cap de leu sculptat în stejar. Ciudat!

“Bună seara, bătrâne prieten”, zise vocea răguşită, acum ceva mai clar decât înainte. “Ne cunoaştem de atâta vreme şi cred că e timpul să stăm puțin de vorbă.”

Bunicul privea fix către capul de leu şi nu se putea înşela că acesta îşi mişca buzele. Astfel misterul fu dezlegat.

“Nu ştiam”, zise Bunicul, salutându-şi politicos tovarăşul de lemn, “că ai darul vorbirii. Altfel aş fi fost bucuros să discut cu un asemenea important, durabil şi folositor membru al societății.

“O!” răspunse bătrânul scaun cu o voce blândă şi clară, căci reuşise să-şi elibereze gâtul de praful adunat de atâția ani, “sunt de felul meu tăcut şi nu prea comunicativ. Nu deschid gura decât o dată sau de două ori într-un secol. Când lady Arabella a părăsit această viață am scos un geamăt. Când cinstitul fabricant de monede şi-a cântărit fiica rotofeie şi a pus apoi în cealaltă parte şilingi de pin, am chicotit amuzat. Când bătrânul Simon Bradstreet a luat locul tiranului Andros, m-am alăturat entuziasmului general şi am țopăit cu picioarele mele de lemn de bucurie. Ca să fiu sincer, cei din jur erau atât de absorbiți de propriile sentimente, încât manifestările mele treceau neobservate.

“Şi ai stat adesea de vorbă cu prietenii?” întrebă Bunicul.

“Nu, nu de multe ori”, răspunse scaunul. Am stat odată de vorbă cu Sir William Phips şi i-am spus ce credeam despre închipuirile cu vrăjitoria. Cotton Mather a stat de multe ori de vorbă cu mine şi a avut mari foloase de pe urma amintirilor mele din istorie. În zilele Actului de timbru am şoptit în

urechea lui Hutchinson, rugându-l să-şi aducă aminte din ce spiță se trăgeau conaționalii săi şi să se gândească dacă spiritul strămoşilor lor se îndepărtase cu totul de ei. Ultimul bărbat căruia i-am acordat onoarea unei conversații a fost bătrânul şi curajosul republican Samuel Adams.

“Şi cum se face”, întrebă Bunicul, “că nu există nici o însemnare despre darul tău de a vorbi? E un lucru neobişnuit să întâlneşti un scaun cuvântător.”

“Păi, ca să-ți spun adevărul”, zise scaunul trăgându-se puțin mai aprope de cămin, “nu mă pricep să aleg cele mai bune momente pentru a deschide gura. Uneori am început să vorbesc ce nepoliticos din partea mea! - chiar când ocupantul meu, cuibărit confortabil, era gata să ațipească după masă. Sau poate că îmi venea cheful de vorbă tocmai la miezul nopții, când lampa abia mai arde şi focul e gata să se stingă, iar omul studios sau gânditor are mintea învăluită în ceață. De cele mai multe ori însă am nefericita inspirație să-mi rostesc înțelepciunea în urechile persoanelor bolnave, când delirul febrei îi face să se zvârcolească pe perna mea. Şi uite aşa se întâmplă că, deşi vorbele mele îi impresi-onează pe moment, ascultătorii mei, fără excepție, şi le amintesc apoi ca fiind un vis. Nu m-aş mira, dragul meu prieten, dacă şi ție ți s-ar întâmpla la fel mâine dimineață.

“Nici eu”, gândi Bunicul pentru el. În orice caz, îi mulțumi bătrânului scaun pentru că intrase în vorbă cu el şi îl rugă să-i spună dacă are ceva anume să-i comunice.

“Ți-am ascultat cu atenție povestirea despre aventurile mele”, răspunse scaunul, “şi trebuie să recunosc că exactitatea cu care ai redat evenimentele te face demn de a fi un model pentru alți biografi. Totuşi, ai scăpat câteva lucruri din vedere şi mi-ar face plăcere dacă le-aş vedea rectificate. De exemplu, nu ai pomenit niciodată de virtuosul cavaler Sir Richard Saltonstall şi nici de faimosul Hugh Peters sau de judecătorii regicizi Whalley, Goffe şi Dixwell. Şi totuşi, am ținut toate aceste personaje între brațele mele, într-un timp sau altul.

Bunicul promise că îşi va corecta greşeala dacă va mai avea vreodată ocazia să repete povestea. Bătrânul scaun, care părea să pună încă mare preț pe înfățişarea sa, îi aminti cât de mult timp trecuse de când nu mai primise o

pernă nouă. Îşi mai exprimă părerea că sculpturile de pe spătar ar fi arătat mult mai bine dacă ar fi puțin lăcuite.

“Şi mai am o doleanță în acest sens”, continuă scaunul trudindu-se să-şi ridice unul dintre picioare, “de când Charlie şi-a izbit roaba de mine!”

“Voi avea grijă de asta”, zise Bunicul.

“Şi acum, venerabile scaun, aş vrea să-ți cer o favoare. De-a lungul existenței tale de mai bine de două sute de ani, ai avut de-a face cu oameni socotiți a fi cei mai înțelepți din vremurile lor. Fără îndoială, cu pătrunzătoarea ta putere de înțelegere, ai adunat multe lecții neprețuite de înțelepciune. Probabil că ai avut timp destul ca să dezlegi misterul vieții. Spune-ne şi nouă, bieților muritori, cum putem fi fericiți?”

Capul de leu îşi aținti ochii gânditor către foc şi întreg scaunul avea o înfățişare de adâncă meditație. Într-un târziu îi făcu un semn bunicului cu cotul şi făcu un pas mai aproape de el, ca şi cum ar fi avut un secret foarte important să-i împărtăşească.

“Atâta timp cât am stat în mijlocul treburilor omeneşti”, zise scaunul grăind ca un oracol, “am observat că pretutindeni, Dreptatea, Adevărul şi Dragostea sunt ingredientele fiecărei vieți fericite.”

“Dreptatea, Adevărul şi Dragostea!” exclamă Bunicul. “Nu trebuie să trăim timp de două secole ca să aflăm că acestea sunt calitățile esențiale pentru fericirea noastră. Nu-i nici un secret. Fiecare ființă umană ce se naşte cunoaşte aceste lucruri instinctiv.”

“A! strigă scaunul trăgându-se înapoi mirat. Din câte am observat eu despre felul în care se comportă om cu om şi națiune cu națiune, n-aş fi zis că ştiu cu toții acest secret important. Şi dacă voi vă naşteți cu această eternă învățătură înscrisă în suflet, de ce îmi cereți mie să scot noi perle de înțelepciune din existența mea neînsemnată de două sau trei secole?”

“Dar, dragul meu scaun...” zise Bunicul.

“Nici un cuvânt mai mult!” îl întrerupse scaunul. Buzele îmi sunt pecetluite pentru următorii o sută de ani. Dacă la sfârşitul acestei perioade voi fi descoperit noi precepte de fericire, mai bune decât cele despre care Cerul vă învață la născare, cu siguranță că le voi împărtăşi lumii.”

În focul cuvântării sale, scaunul de stejar îşi puse piciorul peste al Bunicului şi îl călcă (sperăm că neintenționat). Bătrânul domn tresări şi-şi dădu seama că adormise în scaun, iar bastonul greu îi alunecase şi-l lovise peste picior.

— Bunicule, țipă micuța Alice bătând din palme, trebuie să visezi în fiecare seară ceva despre scaun!

Lawrence, Clara şi Charlie spuseră acelaşi lucru. Însă bătrânul domn scutură din cap şi declară povestea SCAUNULUI BUNICULUI, reală sau fabuloasă, încheiată.

ADDENDA LA PARTEA A III-a. O SCRISOARE DE LA GUVERNATORUL HUTCHINSON, ÎN CARE SUNT POVESTITE FAPTELE MULȚIMII

CĂTRE Richard Jackson

Boston, 30 august, 1765

Dragă domnule, am venit de acasă, către Milton, pe 26 dimineața. După ora cinei se zvonea în oraş că mulțimea se va strânge la noapte şi că vor fi atacate clădirea vămii, casele lui Paxton, Hallowell şi ale ofițerilor amiralității, dar prietenii mei mă asigurară că gloata era mulțumită cu insulta pe care o primisem eu şi care devenise destul de populară. Seara, în timp ce eram la masă cu copiii în jurul meu, cineva veni în fugă şi-mi spuse că mulțimea se apropia. Mi-am trimis copiii să se ascundă într-un loc sigur şi am ferecat casa, cum făceam de obicei, nevrând însă să o părăsesc, dar fiica mea mai mare, părându-i rău că mă lăsase singur, veni înapoi şi mă asigură că nu va părăsi casa dacă nu o însoțesc. N-am putut să mă împotrivesc, aşa că m-am refugiat împreună cu ea într-o casă învecinată, cu doar câteva minute înainte ca mulțimea infernală să se năpustească asupra casei mele cu o furie drăcească, să despice uşa cu topoarele şi să intre. Fiul meu, fiind în coridorul de la intrare, i-a auzit strigând: “Naiba să-l ia, e sus! Hai să-l înşfăcăm!” Unii se repeziră imediat sus, alții umplură încăperile de jos şi pivnița, iar alții rămaseră în afara casei unde îşi făcură de lucru.

Veştile soseau una după alta în locul în care mă aflam, ca să mă înştiințeze că mulțimea mă căuta, aşa că am fost nevoit să mă furişez prin grădini şi curți către o casă mai îndepărtată, unde am rămas până la ora 4, oră până la care din una dintre cele mai arătoase construcții din provincie nu mai rămăsese nimic în afară de ziduri şi de podeaua goală. Nefiind pe deplin

satisfăcuți că au sfâşiat toate lambriurile, tablourile, draperiile şi că au făcut uşile țăndări, au dărâmat şi pereții despărțitori şi, deşi doar acest lucru le-a luat vreo două ore, au ieşit prin cupolă şi au început să desprindă țigla şi scândurile de pe acoperiş, şi numai lumina zilei ce se apropia de răsărit i-a împiedicat să doboare casa de tot. Sera de flori a fost nimicită şi toți copacii culcați la pământ.

O asemenea distrugere nu se mai pomenise în America. Pe lângă vase, portrete de familie, mobilă de tot felul, lucruri de-ale mele, ale copiilor şi ale servitorilor, au luat şi 900 de lire sterline în bani şi au golit casa de absolut tot, în afară de nişte mobilă de bucătărie. N-au lăsat nici măcar o carte sau o foaie de hârtie; au împrăştiat şi distrus toate manuscrisele şi alte înscrisuri pe care le strânsesem de peste treizeci de ani, ca să nu mai pomenesc de numărul mare de documente publice pe care le aveam în grijă. Seara fiind caldă, mă îmbrăcasem subțire şi-mi pusesem doar o pelerină din păr de cămilă peste vestă. A doua zi dimineața, vremea se schimbase şi, cum nu mai aveam ce haine să pun pe mine, am împrumutat de la un prieten. Multe articole de îmbrăcăminte şi o bună parte din vase se găseau aruncate prin diferite părți ale oraşului, mobila fusese făcută țăndări înainte să fie azvârlită din casă, aproape toate saltelele de pe paturi despicate, iar penele aruncate pe fereastră. În seara următoare, pornisem cu copiii către Milton, dar am întâlnit două sau trei grupuri de ticăloşi, pe care vizitiul meu i-a auzit strigând: “Uite-l! El e!” Fiicele mele au fost îngrozite şi au spus că nu se vor mai simți niciodată în siguranță, aşa că am fost nevoit să le adăpostesc peste noapte la castel.

Cei ce au instigat prima mulțime nu aveau intenția ca lucrurile să meargă atât de departe şi oamenii, în general, şi-au exprimat uimirea şi groaza față de acest act de violență nemaiîntâlnit şi sper că s-au convins ce risc imens şi ce teribile urmări pot produce nişte demoni ca aceştia, dacă sunt lăsați liberi într-o guvernare unde nu există destulă autoritate ca să poată fi stăpâniți. Mi s-a spus că stăpânirea mă va despăgubi pentru pierderile mele şi ale familiei, ceea ce nu cred că înseamnă mai mult de 3000 de lire sterline. Nici nu sunt sigur dacă o vor face. Dacă nu îmi vor da nimic va fi greu pentru mine şi va trebui să mă adresez cu umilință Maiestății-Sale, în slujba căruia am avut de suferit, dar nici asta şi nici o sumă mult mai mare de bani nu ar fi destulă compensație pentru teama şi umilința pe care le am în suflet, pe

care le simt de un timp încoace şi pe care cred că le voi mai simţi multă vreme de acum înainte. Nu poţi să-ţi închipui în ce stare jalnică sunt! Atât de mare este indignarea oamenilor din cauza taxei de timbru, încât Curtea Generală nu poate să-i oblige şi nici măcar să-i sfătuiască să o plătească. Pe de altă parte, efectele nesupunerii vor fi că orice fel de negoţ va înceta, toate tribunalele se vor închide şi conducerea de aici nu va mai avea nici o putere. Cum să nu fie guvernarea încurcată? Pe de o parte, dacă se fac concesii, se va spune că Parlamentul pune în pericol păstrarea autorităţii asupra coloniei, pe de altă parte, dacă vor trebui folosite forţe armate din afară, pare să existe pericolul înstrăinării totale a ataşamentului poporului. Nu există oare alternativă? Fie ca Dumnezeu, în înţelepciunea Sa infinită, să vă ofere îndrumare!

text cop 4

În scrierea acestui tom, dorinţa autorului a fost să descrie personajele eminente şi evenimentele remarcabile ale istoriei, într-o asemenea manieră încât TINERII să ajungă să le cunoască din plăcere.

În acest scop, în timp ce în aparenţă relatează aventurile unui scaun, autorul îşi dă silinţa să urmeze un fir distinct şi continuu de istorie autentică.

Table of Contents